

Handläggare
Kristin Svensson Lundin

Datum
2020-02-04
Rev MHN AU
2020-02-19

Diarienummer
2019-2431

Till miljö- och hälsoskyddsnämndens
sammanträde 27 februari 2020

Uppföljning och bokslut 2019

Förslag till beslut:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslås besluta

att fastställa nämndens verksamhetsberättelse 2019 enligt bilaga 1,

att fastställa nämndens årsbokslut 2019 enligt bilaga 2,

att fastställa nämndens uppföljning av verksamhetsplan 2019 enligt bilaga 3,

att fastställa nämndens sammanställda analys inför årsredovisningen 2019 enligt bilaga 4.

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden visar ett positivt resultat om 0,3 mnkr för räkenskapsåret 2019. Överskottet avser framförallt EU-bidrag. Verksamhetens kostnader visar inga större avvikelser mot budget. I bokslutet har upplupna och förbetalda intäkter överförts från resultaträkningen till balansräkningen som en interimspost. Detta gjordes för samtliga enheter förutom Livsmedelskontrollen.

Samtliga enheter i verksamheten har en god måluppfyllelse och kostnadskontroll.

Arbetet med inriktningsmål och uppdrag har i stort sett genomförts som planerat. Nämnden har inom ramen för sin verksamhet bidragit helt till åtta av kommunfullmäktiges nio inriktningsmål och i hög grad till ett.

Anna Nilsson
miljödirektör

Bilagor

Bilaga 1: 2019–2431 Verksamhetsberättelse 2019

Bilaga 2: 2019–2431 Årsbokslut 2019

Bilaga 3: 2019–2431 Uppföljning av verksamhetsplan 2019

Bilaga 4: 2019–2431 Sammanställda analys inför årsredovisning 2019

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Verksamhetsberättelse

Beslutad
2019-02-27

Diarienummer:
2019-2431

Handläggare:
Kristin Svensson Lundin

Verksamhetsberättelse

För miljö- och hälsoskyddsnämnden 2019

Ett uppföljande dokument som miljö- och hälsoskyddsnämnden fattade beslut om
27 februari 2020

Innehåll

Verksamhetsberättelse	3
Sammanfattning	3
Ekonomiskt resultat	3
Tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller	3
Höjdpunkter och andra viktiga frågor 2019	5
Bakgrund.....	11
Den kommunala organisationen	11
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	12
Miljöförvaltningen.....	12
Begreppsdefinitioner	14
Tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller.....	16
Miljöskyddstillsyn	16
Hälsoskyddstillsyn	20
Enskilt vatten- och avloppstillsyn	24
Områdesskydd	28
Samhällsbyggnad och miljöövervakning	31
Kommunala lantmäterimyndigheten	33
Livsmedelskontroll	35
Tillståndsenheten	39
Miljöförvaltningen	43
Viktiga händelser under 2019	43
Uppföljning av förvaltningens interna miljöarbete 2017 till 2019.....	46
Medarbetare och ledare	47
Kommunikation	51
Resultat för miljöförvaltningens verksamheter	54
Kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag samt uppdrag vid sidan av verksamhetsplanen	56
Ekonomiskt resultat miljö- och hälsoskyddsnämnden	57
Resultattabell miljö- och hälsoskyddsnämnden	58
Hållbarhetsperspektiven och nationella miljö kvalitetsmålen	59
Hållbarhetsperspektiven	59
Nationella miljö kvalitetsmål	61

Verksamhetsberättelse

Den här verksamhetsberättelsen omfattar miljö- och hälsoskyddsnämndens (nämndens) verksamhet och resultat i förhållande till verksamhetsplan och budget 2019.

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen, spellagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt för den kommunala lantmäterimyndigheten. Miljö- och hälsoskyddsnämnden stöds av miljöförvaltningen.

En stor del av nämndens arbete utgörs av tillsyn och kontroll inom nämndens ansvarsområden. Därutöver arbetar nämnden mot de inriktningsmål och uppdrag som ges av kommunfullmäktige varje år. Uppföljning av nämndens arbete med inriktningsmål och uppdrag finns i separat uppföljning, se rapport *Uppföljning av verksamhetsplan 2019*.

Ekonomiskt resultat

Miljö- och hälsoskyddsnämndens visar ett positivt resultat om 0,3 mnkr för räkenskapsåret 2019 och uppnår därmed budget. Överskottet avser framförallt EU-bidrag. Avvikelse mellan årets utfall och helårsprognos var 0,4 mnkr och avser justeringar av interimsposter i bokslutet.

Tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller

Miljöskyddstillsyn

Nämnden genomförde den förebyggande tillsynen som finansieras med årsavgifter och kommunbidrag som planerat. Nämnden genomförde alla planerade tillsynsprojekt som finansieras med timavgifter, men antalet nedlagda timmar blev något mindre än planerat. Orsaken var bland annat att arbetet med ett nytt diarie- och ärendehanteringssystem tog mycket tid i anspråk och att flera tillsynsprojekt därmed fick mindre tid än planerat.

Hälsoskyddstillsyn

Nämnden genomförde den förebyggande tillsynen enligt planen. Extra fokus lades under året på att följa upp tidigare pågående ärenden samt att uppdatera registret över tillsynsobjekt och införa den nya taxan. Antalet klagomål på inomhusmiljön i bostäder fortsatte att öka något. För att stärka och effektivisera arbetet med inomhusmiljö i bostäder och fastigheter bildade nämnden en särskild arbetsgrupp. Nämnden fortsatte också med uppsökande bostadstillsyn i socialt utsatta områden där klagomålsfrekvensen är låg. Den stora satsningen på tillsyn av radon i flerbostadshus fortsatt och ett omfattande informationsmaterial togs fram. Nämnden

deltog också i ett uppdrag från kommunfullmäktige att initiera en översyn av skolornas ljudnivåer i samarbete med andra delar av kommunen.

Enskilt vatten och avloppstillsyn

Nämnden slutförde tillsynen av gamla avlopp helt utan efterföljande rening efter förstärkta tillsynsinsatser. Därtill beslutade nämnden om en plan för och påbörjade fortsatt tillsyn kommande år av markbaserade avloppsanläggningar. Antalet ansökningar om tillstånd för enskilt avlopp var fler än beräknat men efter personalförstärkningar kunde de handläggas inom utsatt tid. Antalet ansökningar förväntas fortsätta öka kommande år på grund av nämndens tidigare tillsyn.

Områdesskydd

Nämnden genomförde tillsyn och prövning av naturreservat och strandskydd som planerat. Som del av tillsynen genomfördes en informationskampanj om att öka medvetenheten om strandskydd hos allmänheten. Trenden med fler ansökningar om åtgärder och evenemang i naturreservaten fortsatte. Antalet inkommande ärenden var däremot något färre för strandskyddade områden jämfört med föregående år.

Samhällsbyggnad och miljöövervakning

Nämnden yttrade sig över nya detaljplaner med fokus på luft, buller, dagvatten och dagsljusets påverkan på hälsan. Antalet remisser var ungefär som förväntat.

Nämnden följde noga utvecklingen av luftkvaliteten i staden och kunde konstatera att miljökvalitetsnormen för kväveoxider överskreds även 2019. Miljökvalitetsnormen för partiklar klarades tack vare fortsatta väghållningsinsatser.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Lantmäterimyndigheten fattade fler beslut än planerat (333 stycken), vilket delvis beror på ett stort fokus på att avsluta förrättningar som legat som avvaktande. Under året kom det in något färre ansökningar än planerat (257 stycken), vilket kan vara en följd av att läget inom branschen fortsätter att vara avvaktande. Detta sammantaget gör att lantmäterimyndigheten fortsatt att minska sin ärendebalans och kortat väntetiden.

Livsmedelskontroll

2019 var ett framgångsrikt år för livsmedelskontrollen eftersom planen för den planerade kontrollen (kontroll som finansieras av årsavgifter) kunde genomföras. Nämnden har därmed levererat den kontroll som man tagit betalt för. Nämnden har fokuserat på att göra kontrollen mer verkningfull samt utvecklat sin förmåga att arbeta med livsmedelsfusk och dricksvattenkontroll.

Under året har antalet inkommande klagomål ökat jämfört med tidigare år. Många klagomål tar mycket tid i anspråk och berör komplicerade delar av lagstiftningen.

Tillståndsenheten

Den nya tobakslagen var enhetens stora utmaning under året. Både förberedelser för den nya lagstiftningen och den stora mängden ansökningar om tobakstillstånd som

inkom tog mycket tid i anspråk. Alla företag med permanent alkoholtillstånd granskades i den inre tillsynen (granskning av bland annat handel och vandel). Den yttre tillsynen på serveringsställen har till största delen genomförts som planerat men några besök prioriterades bort för arbete som behövde genomföras med anledning av den nya tobakslagen. Viktiga genomförda insatser som kan nämnas är också den särskilda satsningen på kontrollköp av tobak samt de utbildningar i ansvarsfull alkoholservice som genomförts under året.

Höjdpunkter och andra viktiga frågor 2019

Hållbar samhällsbyggnad

Uppföljning av samhällsbyggnadsprojekt med fokus på ljud- och luftmiljö på skol- och förskolegårdar

Nämnden såg ett fortsatt behov av att följa upp hur samhällsbyggnaden genomförts i praktiken, vad gäller luft, buller och vattenfrågor. Under året genomfördes ett uppföljningsprojekt av ljud- och luftkvalitet på samtliga skol- och förskolegårdar. Resultatet är tänkt att kunna användas i kommunens åtgärdsprogram för trafikbuller- och luftkvalitet. Resultatet visade att flera förskole- och skolgårdar utsätts för trafikbullernivåer över riktvärdet. Luftkvaliteten bedöms som god på de allra flesta förskole- och skolgårdar. Endast två grundskolor centralt i staden beräknas få föroreningshalter över miljömålet frisk luft på viss del av gården.

Luftkvaliteten i centrala staden fortsätter innebära utmaningar

Nämnden följde noga utvecklingen av luftkvaliteten i staden. Åtgärder för att förbättra luftkvaliteten fortsatte ge effekt gällande partiklar och miljökvalitetsnormen klarades 2019. Däremot överskreds normen gällande kväveoxider. Fortsatt arbete behövs under 2020 för att säkerställa att åtgärder presenteras som gör att miljökvalitetsnormen för kvävedioxid klaras på Kungsgatan.

Fler län går in i miljösamverkan

Miljöförvaltningen var med och startade miljösamverkan Uppsala län under 2018. Samarbetet förväntas stärka kompetensen hos handläggare och inspektörer, ge en ökad samsyn inom länet och effektivisera tillsynsarbetet. Nämnden deltog under året på olika sätt för att utveckla miljösamverkan i Uppsala län inom livsmedelskontroll, miljöskyddstillsyn och hälsoskyddstillsyn. Bland annat medverkade nämnden i ett länsgemensamt projekt med att upprätta en gemensam provtagningsplan inom livsmedelskontrollen. Under året blev det klart att även Dalarnas län kommer ingå i samverkan från 2020. Flera inspektörer deltog i en utbildning om kommunikation och bemötande som anordnades av miljösamverkan i Uppsala län.

Bättre vattenmiljöer

Stärkt skydd av grundvattnet

Nämnden bidrog under året i det kommungemensamma vattenarbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för Fyrisån och Hågaån, åtgärdsprogram för rening av dagvatten i befintlig stadsmiljö och riktlinjer för dagvattenhantering i planer och

bygglov. Arbetet med att fram en skyfallsplan pågår och färdigställs när en ny höjdmodell tagits fram.

Minskad övergödning genom stärkt tillsyn av enskilda avlopp

Arbetet med att minska bidraget till övergödning och smittspridning från bristfälliga små avlopp intensifierades ytterligare under året. Uppsala har en av Sveriges största befolkningar på landsbygden och en av de kommuner som har flest små avlopp med ansluten vattentoalett. Nämnden förstärkte tillsynen av små avlopp och kunde under året avsluta tillsynen av de allra sämsta anläggningarna, de som helt saknar efterföljande rening. Kommande tillsyn av anläggningar med gamla markbaserade reningsanläggningar påbörjades och kommer fortsätta under kommande år.

Giftrika och slutna kretslopp

Högfluorerande ämnen i mark och grundvatten

Nämnden fortsatte att bevaka kunskapsutvecklingen och bedömningar av förekomst av högfluorerade ämnen (PFAS) i mark och grundvatten. Forsvarsmaktens tidigare verksamhet på Ärna har pekats ut som en källa och PFAS förekommer också i andra verksamheter i kommunen enligt nämndens kartläggning. Nämnden bedrev tillsyn på verksamheter med kända PFAS-föreningar. Nämnden deltog i möten med Forsvarsinspektören för hälsa och miljö, Uppsala Vatten och Avfall och forskare på Sveriges lantbruksuniversitet. Nämnden deltog även i KEMI:s PFAS-nätverks vårmöte och var medarrangör på ett PFAS-nätverksmöte i Uppsala under hösten med temat åtgärdsmetoder. Nätverksmötet i Uppsala mynnade ut i kontakter mellan olika aktörer och ett PFAS Uppland nätverk startades upp som ett resultat av detta.

Utredning kring avgränsning mellan verksamhetsavfall och hushållsavfall

Rättsläget har varit osäkert inom tillsynen av avfallshantering på snabbmatsrestauranger. Hur avfallet klassas och om det faller under det kommunala avfallsmonopolet är avgörande för hur hanteringen ska ske och kan ha ekonomiska konsekvenser för verksamheterna. Nämnden genomförde därför en utredning av avgränsningen mellan verksamhetsavfall och hushållsavfall. Utifrån utredningens resultat bedrev nämnden tillsyn på avfallshanteringen hos restauranger. Resultat visade att det finns behov av ytterligare tillsyn inom området då alla besökta restauranger uppvisade brister. De vanligaste avvikelserna var brister i eller avsaknad av utsortering av matavfall samt plast- och pappersförpackningar.

God och jämlik hälsa

Hygien och smittspårning en viktig del av nämndens ansvarsområde

Under 2019 etablerades diagnosen badhusfötter i Sverige, en ofarlig men ofta smärtsam infektion av pseudomonas i fötter, vanligen hos barn. Badhusfötter, eller på engelska även kallad hot-foot syndrom, etablerades efter en stor smittspårningsinsats av nämnden kopplad till ett misstänkt utbrott av pseudomonas med den gemensamma faktorn att de drabbade vistats på ett badhus i kommunen. En smittkälla kunde spåras till vattenfyllda leksaker nära bassängen. Arbetet uppmärksammades av flera andra kommuner och av media.

Bostadsprojekt för bättre inomhusmiljö

Nämnden fortsatte arbetet för att förebygga ohälsa och öka kunskapen om inomhusmiljö och nämndens verksamhet i utsatta områden. Uppsökande hälsoskyddstillsyn genomfördes i bostäder i Gränby med fokus på inomhusmiljö, temperatur och ventilation. Valet av Gränby byggde på resultatet i Uppsala kommuns sociala kompass.

Tobakspreventivt arbete i skolan

Nämnden har stöttat det tobakspreventiva arbetet i skolan genom att följa upp brister som tidigare konstaterats i tillsynen. Tillsyn av skolornas tobakspreventiva arbete genomfördes även i den förebyggande tillsynen av skolor.

Ny tobakslag

En ny tobakslag trädde i kraft 1 juli 2019. Den nya lagen innebar bland annat att det blev förbjudet att röka på uteserveringar och tillståndspliktigt att sälja tobak. Verksamheter som tidigare sålt tobak behövde ansöka om tillstånd senast 1 november 2019 eller upphöra med försäljningen. Detta medförde att det kom in många ansökningar om tillstånd under hösten och ansökningarna behövde prioriteras före en del andra uppgifter.

Inspektionsdagen med 99 genomförda livsmedelsinspektioner

Den 10 april genomförde nämnden livsmedelsinspektioner på 99 restauranger och andra serveringar. En av sakerna som kontrollerades var tillgången på den, för livsmedelshanteringen, så viktiga möjligheten till handtvätt. Av de besökta verksamheterna hade 88 procent tillräckliga handtvättsmöjligheter. Även att nämnden hade korrekt information om vem som drev verksamheten kontrollerades. Av de kontrollerade livsmedelsverksamheterna var alla utom en registrerade med rätt uppgifter.

Ökat antal klagomål och larm om livsmedel

Under de senaste åren ökade inkommande klagomål och larm vad gäller livsmedel. Under 2019 inkom i medeltal sex anmälningar om matförgiftning per vecka. Ett av dessa ärenden som gett upphov till mycket arbete är de ostron som såldes inför nyårsafton 2019. Klagomålskategorin "RASFF och produktåterkallelser" ökade dramatiskt. Nämnden har under året bland annat arbetat med inlagda grönsaker (majrovor) som innehållit förbjudna färgämnen. Avslöjandet i Polen om slakt av sjuka kor fick konsekvenser för Uppsala då delar av partiet med kött hade levererats till en livsmedelsanläggning i Uppsala.

Sanktionsavgift för den som startar en livsmedelsverksamhet utan att först göra en anmälan

Livsmedelssanktionsavgifter infördes 1 januari 2019. Sanktionsavgifter innebär bland annat att den som startar livsmedelsverksamhet utan att först registrera livsmedelsanläggningen får betala en straffavgift till staten. Storleken på sanktionsavgiften varierar mellan 2 500 kronor och 75 000 kronor beroende på verksamhetens omsättning.

Ny kontrollförordning för livsmedelskontrollen

En ny kontrollförordning för livsmedelskontrollen började gälla i december 2019. Det resulterade bland annat i att kommunen behövde anta en ny taxa för livsmedelskontroll. Detta för att begrepp och hänvisningar i kommuners dåvarande taxa inte stämde med den nya kontrollförordningen. Förordningen ställer ökade krav på planering, rutiner och arbetsätt. Även Livsmedelsverket ställer idag ökade krav på de kommunala kontrollmyndigheterna vad gäller att kontrollen ska vara likvärdig, riskbaserad och ske i tillräcklig omfattning.

Verkningsfull livsmedelskontroll

Ett viktigt projekt under året var att arbeta för en mer verkningsfull livsmedelskontroll där samma avvikelser inte ska återkomma år efter år. Under året har nämnden bland annat arbetat med att se över rutiner för sanktioner och utvecklat kompetensen att arbeta med sanktioner. Tillsamman med Västerås, Örebro och Stockholm anordnades också en heldagsutbildning om sanktioner i livsmedelslagstiftningen. Att använda sanktioner som föreläggande, förbud och vite är ett av många verktyg för att se till att avvikelser som uppmärksammas i kontrollen inte återkommer. Information och rådgivning är ett annat viktigt verktyg.

Utvecklad dricksvattenkontroll

Nämnden har kontrollansvaret för ca 120 olika typer av dricksvattenanläggningar¹. Det är det näst högsta antalet av alla kommunala kontrollmyndigheter². Därför är det viktigt att nämnden, både för sin egen skull och för att ta ett nationellt ansvar, är med och utvecklar dricksvattenkontrollen. Under året deltog förvaltningen i arbetet i den nationella arbetsgruppen ”Dricksvatten i offentlig kontroll”. Nämnden genomförde också kontrollbyardager med andra kommuner där förvaltningen deltog med sin erfarenhet.

Viktiga förvaltningsövergripande händelser på miljöförvaltningen

Genomförande av nya taxor

Nämnden genomförde kommunfullmäktiges nya taxa för miljöbalken och strålskyddslagen genom att ta nya beslut om årlig avgift för alla tillsynsobjekt som ska betala årlig tillsynsavgift enligt kommunfullmäktiges taxa.

Taxan för provning av serveringstillstånd och tillsyn har varit oförändrad under många år på grund av ett tidigare överskott. Då överskottet var på väg att ta slut beslutade kommunfullmäktige i slutet av 2018 om en höjning och justering av taxorna inom området. Tillsynsavgifter inom serveringstillstånd betalas i efterskott, 2019 års tillsynsavgifter betalas våren 2020. Det innebär att höjningen kommer få full effekt först under våren 2020. Under 2019 ökade intäkterna främst i form av ansöknings- och anmälningsavgifter.

¹ Dricksvattenanläggningar är vattenverk och distributionsanläggningar.

² Uppsala kommun har kontrollansvaret för 120 dricksvattenanläggningar. Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd har kontrollansvaret för 185 anläggningar.

Under året har myndigheten ändrat taxestrukturen och höjt timtaxan något för att följa den modell som det statliga Lantmäteriet använder sig av. Detta för att få en bättre ekonomisk stabilitet och för att minska skillnaderna i taxor för förrättningsverksamhet jämfört med Lantmäteriet. I samband med detta infördes en möjlighet till lägre timtaxa för assisterande lantmätare, exempelvis när de för protokoll vid sammanträden.

Utvecklad planeringsmodell för den avgiftsfinansierade tillsynen

För att styra, prioritera, planera och följa upp verksamheten på ett bra sätt krävs en god redovisning av använda resurser. En tillförlitlig redovisning av använd tid är även nödvändig för att säkerställa en korrekt debitering av avgifter och för att beräkna timavgifternas storlek. Förvaltningen uppdaterade under året planeringsmodellen för den avgiftsfinansierade tillsynen och tog fram nya rutiner för tid och resursplanering.

Bemötande och service

Miljöförvaltningen har under de senaste åren haft höga siffror på kundnöjdhet. I den senaste mätningen från 2018 har förvaltningen fått NKI³-värde 74, vilket värderas högt.

Under året har en rad insatser gjorts för att ytterligare utveckla miljöförvaltningens bemötande och service. Exempelvis utökades servicetelefonens öppettider från och med februari och workshops kring klarspråk av mallar och extern kommunikation har utförts liksom omfattande uppdateringar av externa sidor på uppsala.se. I samarbete med Näringslivsavdelningen genomfördes under hösten dels inspirationsföreläsningar kring bemötande och service och dels djupintervjuer med kunder som ett första steg i ett utvecklingspilotprojekt. Kundnöjdhet är en av prioriteringarna i verksamhetsplaneringen inför nästa år.

Stärkt beredskapsarbete

Krisberedskapen inom nämnden har tydligt stärkts under året. Nämnden tog fram en ledningsplan för allvarig störning och genomförde under april en beredskapsövning tillsammans med Uppsala vatten. Dessutom deltog nämnden i arbetet med att ta fram en plan för försörjning av nödvatten inom kommunen vid en allvarlig störning.

Nämnden arbetade tillsammans med räddningstjänsten och kommunens centrala krisberedskap med förberedelser för en ny utökad beredskapsorganisation. En utbildning i beredskap genomfördes i maj tillsammans med räddningstjänsten, Uppsala vatten och representant för kommunens centrala krisberedskap. Inför införandet av beredskapsorganisationen togs rutiner och avtal för schema fram. Arbetet med avtal för schema genomfördes tillsammans med kommunens centrala HR-specialist kopplat till att kommunen som helhet ser ett behov av att utreda vilket typ av avtal som behövs för att möjliggöra att medarbetarna går in i beredskap. I beredskapsgruppen kommer inledningsvis tolv inspektörer att ingå. Under början av 2020 kommer deltagarna i den utökade beredskapsorganisationen att få en introduktionsutbildning för att därefter börja i beredskapsorganisationen som startar i februari.

³ Nöjd-Kund-Index (skala 1-100).

Nytt ärende- och diarieföringssystem

Miljöförvaltningen deltar med ett eget delprojekt inom det kommungemensamma projektet Digitalt handläggarstöd (DHS). Krav-, utvecklings- och testarbete pågår. Systemet förväntas kunna tas i drift under maj månad 2020.

Ny delegationsordning

En större översyn av miljö- och hälsoskyddsnämndens delegations- och arbetsordning har under året genomförts i samarbete med kommunens juridiska enhet. I översynen har gemensamma delar för nämnderna inom Uppsala kommun setts över, en mer enhetlig struktur och format för delegations- och arbetsordningen tagits fram och innehållet i samtliga delegationer för nämnden gått igenom.

Satsning på personsäkerhet och kompetensförsörjning

Förvaltningen genomförde riskkartläggningar på varje avdelning och arbetade fram en ny gemensam rutin för att förebygga verksamhetsspecifika arbetsmiljörisker. Rutinen kompletterar kommunens gemensamma arbetsmiljörutiner som gäller parallellt i alla delar som inte omfattas av förvaltningens rutin. Rutinen syftar till att identifiera och så långt det går förebygga de verksamhetsspecifika arbetsmiljörisker som förekommer på miljöförvaltningen. I rutinen ingår att förebygga och hantera hot och våld.

Miljöförvaltningen har en kompetensförsörjningsplan för 2019–2023 som antogs 2018. Kompetensförsörjningsplanen syftar till att attrahera ny kompetens, få till en effektivare rekryteringsprocess, utveckla kompetensen hos medarbetarna och behålla nödvändig kompetens över tid. Utifrån kompetensförsörjningsplanen har ett antal aktiviteter för året prioriterats. Bland annat har förvaltningen tagit fram en lokal introduktion för nya medarbetare och rutiner för när medarbetare slutar sin anställning, deltagit i mässor studenter och nyutexaminerade för att marknadsföra sig som arbetsgivare och kommunala lantmäteriet inledde ett samarbete med Uppsala universitet.

Högt resultat i kommunens medarbetarundersökning

Årets medarbetarundersökning gav ett fortsatt högt resultat i nivå med året innan. Förvaltningens resultat visade ett totalindex på 78, jämfört med 79 året innan. Uppsala kommun som helhet har ett totalindex på 74. Förvaltningens resultat tillhör de tre bästa i kommunen. Miljöförvaltningen fortsätter att ligga högt i kommunen vid en jämförelse av hållbart medarbetarengagemang där områdena motivation, ledarskap och styrning ingår. Miljöförvaltningens svarsfrekvens var 89 procent. En övergripande handlingsplan togs fram som kompletterades av avdelningarnas egna handlingsplaner.

Ökad satsning på extern kommunikation

En av miljöförvaltningens högsta prioriteringar för kommunikationsarbetet under 2019 var att öka närvaron på uppsala.se för att hjälpa kunden göra rätt och hitta information om den tillsyn som miljö- och hälsoskyddsnämnden bedriver. Ett stort arbete med att ta fram nya sidor genomfördes. Flera stora informationsinsatser gjordes under året, exempelvis den om Livsmedelskollen, strandskydd, ny tobakslag och radon för fastighetsägare. Förvaltningen arbetade proaktivt med mediehantering och påbörjade ett arbete med att öka kommunikation om nämndens beslut.

Bakgrund

Den kommunala organisationen

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Kommunfullmäktige representerar folket i kommunen och tar beslut i kommunens viktigaste frågor. Kommunfullmäktige tar beslut om kommunens inriktning, verksamhet och ekonomi, beslutar om den kommunala förvaltningens organisation och verksamhetsformer, väljer ledamöter och ersättare till kommunstyrelsen och nämnderna samt väljer revisorer som granskar kommunens verksamhet. Kommunfullmäktige beslutar vilka nämnder som ska finnas och väljer dess ledamöter. Varje nämnd ansvarar för ett visst område.

Nämnderna ansvarar för den löpande verksamheten inom kommunen, förbereder ärenden som ska beslutas av fullmäktige och genomför beslut som fattas i fullmäktige.

Varje nämnd stöds av en förvaltning vars uppdrag är att genomföra de beslut som nämnderna fattar, och förse nämnderna med beslutsunderlag. I förvaltningarna arbetar anställda tjänstepersoner och i praktiken är det dem som sköter genomförandet av kommuners verksamheter, men de förtroendevalda har alltid det yttersta ansvaret.

Kommunfullmäktige ger nämnderna årliga uppdrag och fyraåriga inriktningsmål. Nämnderna upprättar därefter verksamhetsplaner som beskriver hur varje nämnd ska nå inriktningsmålen och vilka beslut som måste tas. I slutet av året beskriver varje nämnd sedan resultaten för sin verksamhet samt hur de har uppnått de uppdrag och mål som getts ut av Kommunfullmäktige i en verksamhetsberättelse.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen, spellagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt för den kommunala lantmäterimyndigheten. Nämnden arbetar också förebyggande genom att sprida information, ge råd och anvisningar. Målet är ett friskt och tryggt Uppsala som utvecklas strukturerat och hållbart.

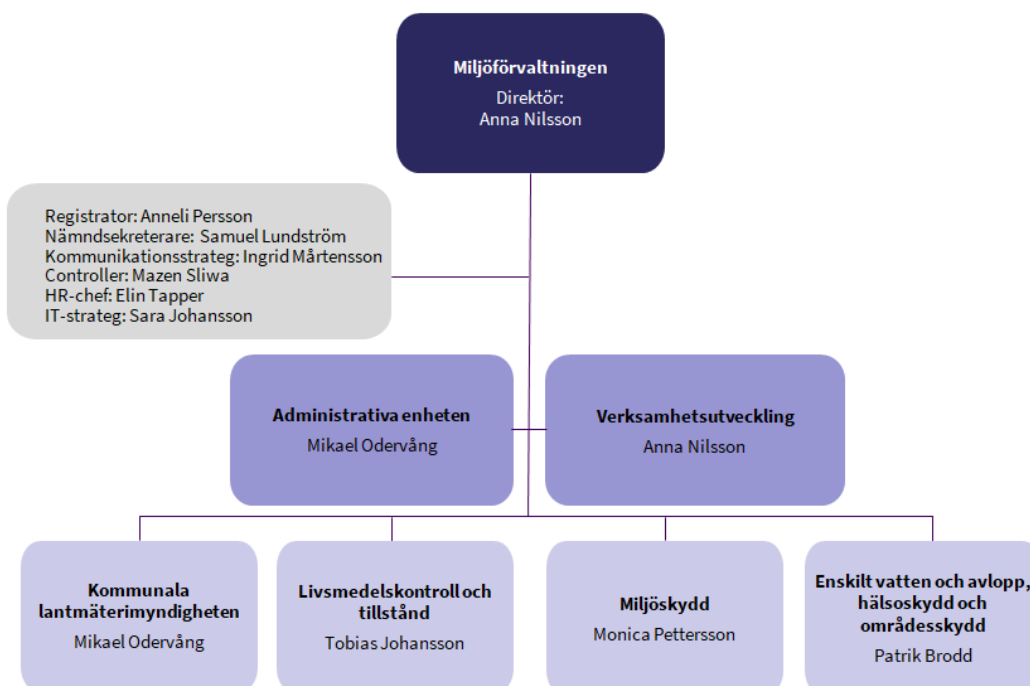
Miljöförvaltningen

Miljö- och hälsoskyddsnämnden stöds av miljöförvaltningen. Miljöförvaltningens verksamhet delas upp i åtta verksamhetsområden indelade i fyra avdelningar som åskådliggörs i organisationsbilden (per 200113) nedan.

Verksamhetsområdena är:

- Miljöskyddstillsyn
- Hälsoskyddstillsyn
- Enskilt vatten och avloppstillsyn
- Områdesskydd
- Samhällsbyggnad och miljöövervakning
- Kommunala lantmäterimyndigheten
- Livsmedelskontroll
- Tillståndsenheten

Förutom de fyra avdelningarna finns en administrativ enhet som bildades 2018 samt två verksamhetsutvecklare som stödjer förvaltningens övergripande arbete. Dessutom finns stabsfunktioner från kommunledningskontoret knutna till miljöförvaltningen som stödjer med registratur, nämndsekretariat, kommunikation, ekonomi, HR och IT.

Personalstruktur

På miljöförvaltningen arbetar knappt 90 personer. Den största andelen medarbetare på miljöförvaltningen är 30-49 år och könsfördelningen är 67 procent kvinnor och 33 procent män.

Åldrar	Antal personer
Samtliga	88
20-26	4
27-29	9
30-39	29
40-49	26
50-59	8
60-65	10
>65	2

Kön	Antal personer
Samtliga	88
Kvinnor	59
Män	29

Begreppsdefinitioner

De begrepp som används i verksamhetsberättelsen förklaras under detta avsnitt.

Tillsyn	<p>Aktiviteter som syftar till att säkerställa att lagstiftningen följs. Förebyggande tillsyn definieras som de aktiviteter som planeras utifrån risk- och erfarenhet. Uppföljande tillsyn föräns av att brister har uppmärksamats i en verksamhet.</p> <p>Inom alkoholtillsynen finns yttre respektive inre tillsyn. Yttre tillsyn definieras som den tillsyn som sker på plats på serveringsstället. Inre tillsyn är den tillsyn som genomförs genom förfrågningar till andra myndigheter (granskning av bland annat handel och vandel).</p>
Kontroll	<p>Aktiviteter som syftar till att säkerställa att livsmedelslagstiftningen följs. Likheterna med tillsyn är stora, men tillsyn enligt miljöbalken anses ha en bredare innebörd än kontroll via livsmedelslagstiftningen. Motsvarigheten till förebyggande tillsyn och uppföljande tillsyn benämns i livsmedelslagstiftningen som normal kontroll respektive extra offentlig kontroll.</p>
Förrättning	<p>Ett ärende inom kommunala lantmäterimyndigheten som oftast tillkommit genom en ansökan och som alltid leder till ett myndighetsbeslut fattat av en förrättningslantmätare. En förrättning hanterar frågor gällande fastighetsbildning, fastighetsbestämning, servitutsfrågor m.m.</p>
Inspektion	<p>Ett föränmält eller oanmält tillsynsbesök för att kontrollera hur en verksamhet eller fastighetsägare lever upp till krav och informera om lagstiftningen.</p>
Besök	<p>Alla kundmöten på plats hos verksamhetsutövaren.</p>
Ärende	<p>En avgränsad fråga som myndigheten/förvaltningen arbetar med. Det innehåller handlingar som har upprättats eller inkommit till förvaltningen.</p>

Ärendebalans	Antal ärenden som inte är avgjorda (antal påbörjade ärenden under en period minus antalet avslutade ärenden under samma period).
Remiss	Ett ärende som myndigheten får för yttrande.
Anmälan	Alla ärenden där någon gör en anmälan om något. Genererar ett beslut, men inte ett tillstånd.
Ansökan	Alla ärenden där någon ansöker om något. Genererar ett beslut eller ett tillstånd.
Klagomål	Aktiviteter för att se att lagstiftningen följs. Tillsynen föränleds av att andra misstänker brister. Här inkluderas ”extra offentlig kontroll”.

Tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller

Nämnden bidrar till en hållbar samhällsutveckling genom sitt grunduppdrag med tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller. Genom att kontrollera att miljöbalken, livsmedelslagen, alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter m.fl. följs minskar utsläppen av miljöskadliga ämnen, maten blir säkrare att äta och folkhälsan blir bättre. Genom ett effektivt, rättsäkert och serviceinriktat arbete och tydlig och lättillgänglig information ger nämnden kommunens invånare och verksamheter förutsättningar att göra rätt och bidrar till likvärdiga konkurrensvillkor. På så sätt bidrar nämnden till de globala hållbarhetsmålen och de nationella miljö kvalitetsmålen.

Miljöskyddstillsyn

Nämnden utövar tillsyn enligt miljöbalken till skydd för miljön. Tillsynen är en viktig del i arbetet med att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Tillsynen är riskbaserad och omfattar ett stort antal olika typer av verksamheter så som lantbruk, kemisk industri, fordonsservice, avloppsreningsverk, täkter och förbränningsanläggningar.

Fokus i tillsynen 2019

- Uppdatera tillsynregistret så att alla verksamheter har aktuella uppgifter och får avgiftsbeslut enligt den nya taxan enligt miljöbalken.
- Besöka de verksamheter som ska ha tillsyn 2019 enligt behovsutredningen och leverera all förebyggande tillsyn.
- Fortsätta arbetet med källspårning av högfluorerade ämnen (PFAS) i mark och vatten.
- Fortsätta tillsynen av förorenade områden.
- Bidra i kommunens arbete med att ta fram lokala åtgärdsprogram för vatten (Fyrisån, Sävjaån och Hågaån).
- Bidra i kommunens arbete med att genomföra riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde.
- Vara delaktiga utvecklingen av det nya kommungemensamma ärende- och diarierhanteringssystemet (DHS).

Tillsyn

Nämnden genomförde kommunfullmäktiges nya taxa för miljöbalken och strålskyddslagen genom att ta nya beslut om årlig avgift för alla tillsynsobjekt som ska betala årlig tillsynsavgift. Arbetet genomfördes enligt plan och slutfördes under april.

Under året genomförde nämnden ett omfattande registervårdsarbete i registret över köldmedieanläggningar. Kopplat till den nya taxan som antogs vid årsskiftet fattade nämnden under våren och sommaren nya beslut om avgifter för nära 500 köldmedieobjekt. Objekten fick nya klassningskoder och den registrerade informationen på varje objekt kontrollerades och uppdaterades. Registervården underlättade vid faktureringen av de årliga avgifterna men kommer också att underlätta i tillsynen framöver. Registervården är en viktig del i förberedelsen för införande av det nya ärende- och diarierhanteringssystemet. Ytterligare arbete återstår för objekt som idag saknar klassningskod.

Nämnden genomförde tillsyn på ett stort antal fordonsverksamheter så som till exempel bensinstationer, verkstäder, lackeringsverkstäder och tvätthallar. Vid tillsynen kontrollerades verksamheternas egenkontroll och hur verksamheterna förebygger risker för människors hälsa och miljö.

Den projektinriktade tillsynen på lantbruk som påbörjades under 2018 kunde avslutas under 2019. Inom lantbrukstillsynen deltar nämnden i ett nationellt projekt om lantbrukstillsyn i fält. Projektet utförs i samverkan med Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen och Sveriges länsstyrelser och kommuner. Tillsynen fokuserar på spridning av växtnäringsämnen och växtskyddsmedel och risker för läckage till vattendrag, sjöar, öppna diken och dräneringsbrunnar. Förvaltningen deltog också i G9-nätverkets lantbruksträff tillsammans med Jordbruksverket och inspektörer från Eskilstuna, Karlstad, Örebro och Linköping. Under nätverksträffen testades Jordbruksverkets nya checklista för tillsyn i fält genom besök på ett lantbruk och besök genomfördes även på en anläggning för mellanlagring av slam. Förvaltningen deltog även i en fältdag tillsammans med länsstyrelsen i Gävleborg som handlade om tillsyn i fält på bland annat fasta- och anpassade skyddsavstånd för växtskyddsmedel mot till exempel vattendrag och diken.

Nämnden fortsatte under året att bevaka kunskapsutvecklingen och bedömningar av förekomst av högfluorerade ämnen (PFAS) i mark och grundvatten. Forsvarsmaktens tidigare verksamhet på Ärna har pekats ut som en källa och PFAS förekommer också i andra verksamheter i kommunen enligt nämndens kartläggning. Nämnden bedrev tillsyn på verksamheter med kända PFAS-föreningar. Stadsbyggnadsförvaltningen arbetar med att undersöka deponier där man lagt upp eventuell brandskumskontaminerad torv från torvbranden 1990. Nämnden följde upp att provtagning av lak- och grundvatten utförs. Brandförsvaret levererade rapporter och renar vattnet i sin dagvattendamm. Nämnden fortsatte hålla tillsynsmöten med GE Healthcare en gång i kvartalet. Nämnden deltog i möten med Forsvarsinspektören för hälsa och miljö, Uppsala Vatten och Avfall och forskare på Sveriges lantbruksuniversitet för att diskutera PFAS-relaterade frågor. Nämnden deltog även i KEMI:s PFAS-nätverks vårmöte och var medarrangör på ett PFAS-nätverksmöte i Uppsala under hösten med temat åtgärdsmetoder. Nätverksmötet i Uppsala mynnade ut i kontakter mellan olika aktörer och nätverket PFAS Uppland startades upp som ett resultat av detta.

Nämnden fortsatte arbetet med tillsyn av förorenade områden. Under året granskades bland annat riskklassningar av gamla deponier och ansvarsutredningar uppdaterades.

Nämnden såg att det för olika typer av livsmedelsverksamheter fanns behov av att förtydliga vad som utgör med hushållsavfall jämförligt avfall (hushållsavfall) respektive verksamhetsavfall. Nämnden genomförde därför en utredning av avgränsningen mellan verksamhetsavfall och hushållsavfall. Utifrån utredningens resultat bedrev nämnden sedan tillsyn på avfallshantering hos restauranger. Resultat visade att det finns behov av ytterligare tillsyn inom området då alla besökta restauranger uppvisade brister. De vanligaste avvikelserna var bristande eller saknade utsortering av matavfall samt plast- och pappersförpackningar.

Nämnden deltog i arbetet med att ta fram en skyfallsplan och framtagandet av de lokala åtgärdsprogrammen. Arbetet med skyfallsplanen försenades på grund av att den befintliga höjdmodellen över staden visade sig vara inaktuell och behövde uppdateras. Nämnden bidrog även i arbetet med åtgärdsprogram för rening av dagvatten i befintlig stadsmiljö och under 2020 börjar kommunens arbete med att prioritera möjliga åtgärder. Under året påbörjades även arbetet med att fram riktlinjer

för dagvattenhantering i planer och bygglov året, vilket nämnden deltog i. Arbetet med att fram riktlinjer för dagvattenhantering i planer och bygglov har påbörjats under året.

Nämnden tog fram information till företag som har cisterner inom vattenskyddsområden. Nya regler gör att många cisterner behöver åtgärdas inom kort och nämnden begär in åtgärdsplaner från företagen.

Nämnden deltog i Kemikalieinspektionens nationella tillsynsprojekt om farliga ämnen i varor i handeln. Syftet med projektet var att öka företagets medvetenhet om de regler som finns i EU:s kemikalielagstiftning, REACH, för information om farliga ämnen i varor. I tillsynsprojektet kontrollerades hur företagen hanterar informationsplikten.

Nämnden genomförde inspektioner i 36 butiker med möbler, kläder, skor, elektronik, sportutrustning, leksaker, djurtillbehör, större matbutiker, smycken, verktyg och städprodukter. Vid tillsynen framkom att flera butiker inte kände till informationsplikten. Flera butiker efterlyste information till allmänheten om deras rätt att fråga om farliga ämnen i varor. Ingen av de fem varuprov som analyserades i projektet innehöll farliga ämnen över tillåtna gränsvärden för varan. Ingen av butikerna uppgav att de sålde biocidbehandlade varor.

Under året bedrev nämnden tillsyn på universitetslaboratorier.

Universitetslaboratorierna inspekteras ungefär vart femte år då de inte är anmälnings- eller tillståndspliktiga verksamheter. Tillsynen syftar till att kontrollera verksamheternas egenkontroll och på så sätt förebygga och minska riskerna för miljö- eller hälsofarliga utsläpp till mark, vatten och luft.

Nämnden fortsatte arbetet med digitalisering och lade stora resurser på att bidra till utvecklingen av det nya ärende- och diarierhanteringssystemet.

Miljöskydd	Planerad tillsyn 2019	Genomförd tillsyn per 31 december 2019	
		Timmar/antal	Procent av totalen
Förebyggande tillsyn av objekt med årlig avgift (inkl köldmedia)	3 300 timmar Ca 230 objekt som ska få tillsyn (köldmedieanläggningar är inte inräknade i objekten)	2800 timmar	85 %
Förebyggande tillsyn av objekt med timavgift	1 200 timmar Ca 230 objekt som ska få tillsyn	940 timmar	78 %
Förebyggande tillsyn med kommunbidrag	730 timmar	590 timmar	81 %
Uppföljande tillsyn med timavgift (förväntad tid)	150 timmar	40 timmar	27 %

Inkommande ansökningar och anmälningar

Avdelningen hanterar bland annat anmälningar av miljöfarlig verksamhet, ansökningar och anmälningar om värmepumpar samt ansökningar om kemisk bekämpning. Antalet inkomna ansökningar och anmälningar följer prognos och ligger i linje med resultaten för samma tidpunkt tidigare år.

Inkommande remisser och klagomål

Antalet inkomna klagomål och remisser följer prognos och ligger i linje med resultaten för samma tidpunkt tidigare år.

Verksamhetsresultat

Miljöskydd	December 2017	December 2018	December 2019
Antal inspektioner	526	560	533
Antal verksamheter som fått besök	447	414	453
Antal inkommande ansökningar	53	64	62
Antal inkommande anmälningar	247	228	227
Antal remisser	96	74	86
Antal klagomål	124	90	106

Sammanfattande bedömning

Under perioden genomfördes ca 530 inspektioner, vilket ligger i linje med resultaten för tidigare år. Utifrån det arbete som genomfördes under året med att ta beslut om årlig avgift enligt kommunfullmäktiges nya taxa samt registervård av köldmedieregistret inför övergången till det nya ärende- och diariehanteringssystemet så är det positivt att antal genomförda inspektioner ändå är jämförbart med tidigare år.

Antal levererade tillsynstimmar är något lägre än planerat vilket bland annat beror på att allt tillsynsarbete kopplat till ett objekt inte hann utföras under 2019. Till exempel så förbereddes och genomfördes inspektioner men allt arbete därefter hanns inte med. Ett fåtal objekt fick ingen tillsyn alls och dessa kommer att planeras in under 2020. De intäkter motsvarande de tillsynstimmar som fakturerades men som inte levererades under 2019 förs över till 2020.

Hälsoskyddstillsyn

Nämnden utövar tillsyn enligt miljöbalken till skydd för människors hälsa. Tillsynen syftar till att förhindra att människor blir besvärade eller sjuka av inomhusmiljön eller bristfällig hygien. Tillsynen är riskbaserad och fokuserar på vardagsmiljön för känsliga grupper, som barn, unga och äldre och på verksamheter med ökad risk på grund av till exempel stickande eller skärande inslag. Det innebär bland annat tillsyn av förskolor, skolor, vårdlokaler, bassängbad och tatuereare.

Fokus i tillsynen 2019

- Genomföra nämndens nya taxa inklusive att uppdatera registren över tillsynsobjekt.
- Följa upp tidigare identifierade avvikelser och ärenden och på detta sätt minska antalet ärenden som ligger öppna sedan tidigare tillsyn.
- Fortsätta utveckla samarbetet inom kommunen med de aktörer som är viktiga för inomhusmiljön i skolor, fritidshem, förskolor och vårdboenden.
- Följa upp och kommunicera resultatet av projektet giftfri förskola och den provtagning av damm m.m. som genomfördes 2018.
- Se över organisation och upplägg av bostadsrelaterad tillsyn, med särskild fokus på effektivare klagomålshantering med målet att göra skillnad.
- Fortsätta tillsyn i form av uppsökande bostadstillsyn som komplement till händelsestyrd tillsyn och fastighetsägartillsyn med fokus på egenkontroll.
- Genomföra en förstärkt tillsyn av radon i flerbostadshus.
- Vara delaktiga utvecklingen av det nya kommungemensamma ärende- och diariehanteringssystemet (DHS).

Tillsyn

Nämnden införde vid årets start den nya taxa för tillsyn enligt miljöbalken och strålskyddslagen som kommunfullmäktige har beslutat. Det innebar ett administrativt omfattande arbete då alla verksamheter som nämnden har hälsoskyddstillsyn på fick information om den nya taxan och nya avgiftsbeslut. I samband med arbetet uppdaterades nämndens register över hälsoskyddsverksamheter vilket lade en god grund för fortsatt tillsyn under året och kommande år.

Nämnden genomförde under året en satsning på ett utvecklat arbetssätt och uppföljning av pågående tillsynsärenden, framförallt på skolor, förskolor och fritidshem, för att följa upp tidigare identifierade avvikelser gällande egenkontroll, ventilation och städning. Med detta tillvägagångssätt åstadkom nämnden att fler verksamheter kom tillrätta med sina avvikelser samt förbättrade ärendebalansen för tillsynsärenden på skolor och förskolor. Den övervägande andelen av fortfarande pågående tillsynsärenden på skolor och förskolor är kopplad till förelägganden eller långsiktiga åtgärder, t.ex. ventilation. Nämnden minskade andelen öppna tillsynsärendena med tidigare identifierade brister med 60 %. Utöver detta har nämnden fortsatt med att vidareutveckla samarbetet inom kommunen med de aktörer som är viktiga för inomhusmiljön i skolor, fritidshem och förskolor genom bland annat att nämnden tog initiativ till regelbundna möten för alla parter involverade i skola respektive förskola. Samarbetet behöver fortsätta under kommande år.

Under året har nämnden genomfört ett stort antal tillsynsbesök inom ramen av den förebyggande tillsynen. Antalet tillsynsbesök (493 stycken) ligger något lägre än genomsnittet av tidigare år. Detta var förväntat med anledning av satsningen på

pågående tillsynsärenden med tidigare identifierade avvikelser samt genomförandet av den nya taxan och registervårdinsatsen. Nämnden har nådd sitt mål för den förebyggande tillsynen.

Nämnden har fortsatt sitt arbete med att stödja det tobakspreventiva arbetet genom att delta i projektet *Tobaksfri skoltid* tillsammans med Länsstyrelsen och andra delar av kommunen samt konferensen *Tobaksfri skoltid och rökfria skolgårdar*. Vidare har nämnden följt upp tidigare konstaterade brister samt genomfört tillsyn på verksamheter samt nya rökfria miljöer.

Nämnden har varit aktiv i en översyn av skolornas ljudnivåer i samarbete med andra delar av kommunen. Det genomfördes 55 tillsynsbesök på skolor där frågor om ljudmiljön så som akustik, taluppfattbarhet, ljudabsorbenter och ljudnivå av fasta installationer togs upp.

Nämnden arbetade med uppföljning av resultaten från dammprovtagningen och enkäten inom projektet *Gifrfri förskola och skola*. Arbetet med slutrapporten, som är en del av uppföljningen av projektet, är försenat. Anledning till detta är en omprioritering av resurser inom projektet för att öka användningen av webbutbildningen genom en extra kommunikationsinsats med kampanjsida samt omprioritering av resurser till andra tillsynsområden.

Tillsyn av bostäder och inomhusmiljön genomfördes enligt plan under ett nytt organisatoriskt upplägg. En särskild arbetsgrupp bildades i början av året för att stärka och effektivisera arbetet med inomhusmiljö i bostäder och fastigheter. Som komplement till ordinarie fastighetstillsyn genomförde nämnden tillsynsinsatser av bostäder i utsatta områden (40 bostadsinspektioner).

Nämnden fortsatte med den stora satsningen på tillsyn av radon i flerbostadshus och ett omfattande informationsmaterial togs fram. Det genomfördes två informationsutskick till 1 650 fastighetsägare av flerfamiljshus och granskning av inkommande mätresultat genomfördes löpande under året. Ca 600 nya tillsynsärenden upprättades för flerbostadshus vilket gav tydligt utslag i antalet nya ärenden under året. Arbetet genomfördes enligt plan.

Nämnden bidrog med stora resurser till utvecklingen av det nya ärende- och diariehanteringssystemet.

Helårsmålen bedöms sammantaget att ha uppnåtts.

Hälsoskydd	Planerad tillsyn 2019	Genomförd tillsyn per 31 december 2019	
		timmar/antal	procent av totalen
Förebyggande tillsyn av objekt med årlig avgift bl.a. förskolor, skolor, vårdboenden mm.	3 400 timmar*	3 257 timmar	96 %
	<i>ca 450 objekt som ska få tillsyn</i>	<i>359 objekt</i>	80 %
Förebyggande tillsyn av objekt med timavgift	200 timmar <i>ca 25 objekt som ska få tillsyn</i>	215 timmar	108 %
Förebyggande tillsyn med kommunbidrag	580 timmar	494 timmar	85 %
Uppföljande tillsyn med timavgift (förväntad tid)	200 timmar	43 timmar	22 %

*Utfallet av fakturering av årsavgifter efter genomförandet av nya taxan blev 2 970 timmar. Korrekt målnivå bör alltså vara ca 3000 timmar inför kommande år.

Inkommande ansökningar och anmälningar

Sammanlagt 49 anmälningar av anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter kom in under året vilket är något lägre än förväntat. Anmälningar och ansökningar om egen kompost, uppehåll i sophämtning m.m. hanterades enligt plan.

Inkommande remisser och klagomål

Nämnden hanterade 100 inkommande remisser, framförallt remisser om alkoholservingstillstånd, offentlig tillställning och lokaliseringsprövning. Antalet inkomna remisser var lägre än tidigare år.

Större resurser än förväntat behövde avsättas för handläggning av ärenden om avvikande vattenkvalité för både strandbadet och bassängbadet. Nämnden hanterade en resurskrävande utredning och smittspårning av ett misstänkt utbrott av hot-foot-syndrom. Det bedömdes vara det första stora fallet av hot-foot-syndrom i Sverige och resultaten publicerades senare i en artikel i Läkartidningen. En av förvaltningen medarbetare var medförfattare till artikeln.

Antalet nya klagomål på inomhusmiljö var som förväntat under året. Nämnden kunde även avsluta ett stort antal äldre klagomålsärenden som medförde en mycket positiv utveckling av ärendebalansen.

Verksamhetsresultat

Hälsoskyddstillsyn	December 2017	December 2018	December 2019
Antal inspektioner	504	672	493
Antal verksamheter med besök	310	437	411
Antal inkommande anmälningar av anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter	58	61	49
Antal övriga inkommande ansökningar och anmälningar	22	13	20
Antal remisser	168	161	100
Antal nya klagomål	209	199	212

Sammanfattande bedömning

Tillsynen under perioden fokuserade tills stor del på nya avgiftsbeslut och tillhörande registervård över hälsoskyddsverksamheter samt uppföljning av tidigare konstaterade brister i pågående ärenden. Som målet var ledde detta till en bättre ärendebalans på skolor och förskolor och rättade brister i verksamheterna. Samtidigt genomfördes något färre nya inspektioner jämförd med tidigare år. Detta är enligt plan.

Omorganisationen inom avdelningen har gett positiva resultat vad gäller uppföljning av ärenden och handläggning av klagomål. Den krävde dock tid för att etableras och detta i kombination med upplärning av ny personal har inneburit att den planerade tillsynen försenades i enstaka delar.

Enskilt vatten- och avloppstillsyn

Nämnden utfärdar tillstånd och har tillsyn enligt miljöbalken över små avloppsanläggningar, med utsläpp motsvarande upp till 200 personer (personekvivalenter, pe). Nämndens mål är att alla enskilda avlopp som saknar efterföljande rening ska ha fått ett beslut om förbud av utsläpp av avloppsvatten senast år 2019. Detta är ett led i att minska övergödning och uppnå god ekologisk status i sjöar och vattendrag men också att förbättra kommunens dricksvattenkvalité.

Nämnden har även tillsyn av enskilda vattentäkter. Enskilda vattentäkter omfattas inte av tillstånds- eller anmälningsplikt och vattenkvaliteten är den enskilde fastighetsägarens ansvar. Tillsynen av enskilt dricksvatten är därför händelsestyrd på så vis att nämnden agerar på klagomål eller när en olägenhet uppstår.

Fokus i tillsynen 2019

- Fortsätta öka åtgärdstakten av bristfälliga små avlopp.
- Avsluta tillsynen av de anläggningar som helt saknar efterföljande rening
- Påbörja nästa fas av tillsynen dvs. av de ca 4 000 markbaserade avloppsanläggningar som är anlagda före 1999 (miljöbalkens införande).
- Genomföra tillsyn av mindre reningsverk. Dessa har ökat i antal under senare år och det är angeläget att följa upp att de fungerar som avsett.
- Hantera inkommande ärenden löpande, hålla ansökningstid på 6–8 veckor för ansökan om tillstånd för enskilt avlopp.
- Stärka servicebemötandet och fokusera på en bra resa för kunden från första tillsynsbesök till ombyggd anläggning.

Tillsyn

Tillsynen av små avlopp utan efterföljande rening (VA-programmet) följde planen och avslutades under hösten. Tillsynstakten ökade med 50 % jämfört med tidigare år för att bli helt klar med all tillsyn av avlopp som saknar efterföljande rening. Det resulterade i drygt 380 beslut om förbud. Målet att avsluta tillsynen av anläggningar utan efterföljande rening nåddes således.

Tillsynen av de ca 3 700 markbaserade avloppsanläggningarna som anlagts före miljöbalken planerades mer i detalj och påbörjades. De första 400 ärendena upprättades och informationsutskick samt frågeformulärskickades ut under hösten.

Den uppföljande tillsynen har ökat i tid. De fastighetsägare som inte har anlagt ny avloppsanläggning före det att deras förbud träder i kraft får nytt beslut förenat med ett vite. 98 förbud med vite skrevs under året. Det är fler än föregående år. Nämnden ansökte om utdömmande av vite på tre fastigheter. En del av den tid som planerats för förebyggande tillsyn med kommunbidrag användes därför till uppföljning.

Minireningsverkstillsynen följde inte planen. Tillsynen planerades men påbörjades inte. Det berodde på den ökade tillsynen av små avlopp utan efterföljande rening, samt på att inkommande ansökningar om tillstånd för nytt enskilt avlopp prioriterades i första hand. Nämnden ansökte om extern finansiering genom så kallade LOVA-bidrag för att utveckla och bedriva tillsynen av små reningsverk i under 2020.

Tillsynen av reningsverk för 25-200 personer följde planen.

Informationen om enskilt avlopp på kommunens hemsida ändrades och utökades för att invånarna ska få bättre kunskap om teknikval, ansvarsroller samt tillsynen. Detta

innebar ett relativt stort arbete som bedöms som viktigt för att alla invånare ska få bra och tydlig information om vad som gäller för enskilt avlopp.

Arbetet inom kommunen med en plan för hållbar vatten- och avloppsförsörjning fortsatte under 2019. Under 2019 påbörjades även en översyn av kommunens vattenprogram i vilket nämnden deltog. För att förbättra kunskapen om enskild vattenförsörjning i kommunen initierade nämnden ett samarbete med Sveriges geologiska undersökning (SGU). Inom projektet togs bland annat fram ett förbättrat kartmaterial kring grundvattentillgång och ett informationsmaterial till brunnägare om att registrera sin brunn i SGU:s brunnarkiv. Ett projekt om påverkan från avlopp och miljögifter på enskilda brunnar påbörjades också. Projektet är gemensamt med sex kommuner och SGU. Det kommer att fortsätta under 2020.

Enskilt vatten och avloppstillsyn	Planerad tillsyn 2019	Genomförd tillsyn per 31 december 2019	
		timmar/antal	Procent av totalen
Förebyggande tillsyn av objekt med årlig avgift (reningsverk 25-200 pe)	80 timmar	80 timmar	100 %
Förebyggande tillsyn av objekt med timavgift	800 timmar	789 timmar	98 %
Förebyggande tillsyn med kommunbidrag	1 250 timmar	1130 timmar	71 %
Uppföljande tillsyn (beslut om vite mm)	200 timmar	336 timmar	168 %

Inkommande ansökningar och anmälningar

Nämnden fortsatte under året ansträngningarna för att korta den sammanlagda handläggningstiden vid ansökan om enskilt avlopp. Bland annat genomfördes flera nyrekryteringar. Åtgärderna fick effekt vid slutet av året då väntetiden innan handläggning påbörjades i princip var nere på noll.

Antalet ansökningar om tillstånd till enskilt avlopp blev på helåret något fler än ursprungsprognosen, 377 ansökningar och ytterligare 30 från året innan. Antalet beslutade tillstånd var 345 vilket alltså var färre än antalet inkommande ansökningar. Till detta kommer dock ett stort antal pågående ärenden vid årsskiftet som förväntas avslutas under första tertialen 2020. Väntetiden för handläggning vid årets slut var helt borta. Målet att väntetiden skulle vara maximalt 4 veckor vid årets slut klarades därmed.

Antalet utförandeintyg efter att avloppsanläggningarna är klara var ca 330 stycken, vilket är ovanligt många. Granskning av dessa med tillhörande foton ingår i ansökningshandläggningen och debiteras för i samband med att tillståndet beslutas. Själva arbetstiden läggs dock ned i samband med att intyget kommer in till nämnden vilket kan dröja upp till två år. Nämnden granskade utförandeintygen noggrant och följde upp alla felaktigheter. Under 2019 fattades många beslut om tillstånd där granskningen av slutbesiktningsprotokoll kvarstår att göra. Det motsvarar ca 170 timmars arbete och avgifterna för dessa kommer att föras över till nästa år.

Näst efter ansökningar om tillstånd är ansökan om dispens från slamtömning det som är vanligast. De ligger stadigt på ca 25 ärenden per år.

Inkommande remisser och klagomål

Antalet remisser från plan- och byggnadsnämnden fortsatte att minska och låg något under prognosen. Mer tid lades istället på samråd med bygglovenheten. Nämnden ökade tillgängligheten och informationen för invånare som har frågor om enskilt avlopp genom att svara på frågor från allmänheten på bygglovsinformationsträffar tillsammans med plan- och byggnadsnämnden.

Klagomålen inom VA fortsatte öka och hamnade över prognosen.

Verksamhetsresultat

Enskilt vatten och avloppstillsyn	December 2017	December 2018	December 2019
Antal inspektioner	590	547	666
Antal inkommande ansökningar om enskilt avlopp	450	310	377
Antal utfärdade tillstånd för enskilt avlopp	383	325	345
Ärendebalans ⁴ tillståndsansökningar	+67	+15	+32
Antal utdömda avlopp (utfärdade utsläppsförbud)	270	298	387
Antal remisser	134	93	76
Antal klagomål	12	19	24

Sammanfattande bedömning

Nämndens verksamhet inom enskilt vatten och avlopp växte under året. Tillsynen av enskilda avlopp ökade markant jämfört med tidigare år för att klara det uppsatta helårsmålet. Tillsynen av enskilda avlopp utan efterföljande rening avslutades. Parallellt planerades och startades den nästkommande tillsynen av markbaserade avloppsanläggningar. Tillsynen av minireningsverk prioriterades ned under året. Orsaken är att tillsynen av enskilda avlopp utan efterföljande rening blev mer omfattande och att handläggning av ansökningar om tillstånd för enskilt avlopp prioriterades högre än denna tillsyn.

Antalet ansökningar om tillstånd för enskilt avlopp ökade under året och förväntas fortsätta öka något kommande år. Handläggningen av ansökningar följde planen för helåret och väntetiden som tidigare låg på 8-10 veckor var vid årets slut helt borta pga. nyrekryteringar. Tiden nämnden lade på att hantera klagomål på bristande avloppsanläggningar och/eller vattenkvalitet ökade vilket bedöms vara en trend som kan förväntas fortsätta.

⁴ Antal påbörjade ärenden under en period minus antalet avslutade ärenden under samma period.

Nämnden satsade även på att förbättra informationen för invånarna. Dels genom att nämnden deltog på flera bygglovsinformationsmöten och dels genom att hemsidan utvecklades både vad gäller enskilt avlopp och dricksvatten. Inom dricksvatten påbörjades även ett arbete för att stärka kunskapen och underlaget om enskilda vattentäkter i kommunen.

Det kommungemensamma arbetet med en hållbar plan för vatten och avloppsförsörjning i hela kommunen fortsatte och beräknas avslutas under 2020.

Områdesskydd

Nämnden har tillsyn av skyddade områden enligt strandskyddsreglerna och kommunala naturreservat. Tillsynen av strandskydd syftar till att trygga allmänhetens tillgänglighet till stränder (allemansrätten) och att bevara goda livsvillkor för djur och växter. Tillsynen av naturreservaten syftar till att kontrollera att reservatsföreskrifter och att förvaltningsplaner följs så att områdena skyddas. Tillsynen är en viktig del av kommunens arbete för attraktiva och tillgängliga vatten och naturområden.

Fokus i tillsynen 2019

- Handlägga inkommande ansökningar om tillstånd och dispens.
- Sprida kunskap och acceptans för strandskyddsreglerna genom att fortsätta utveckla och genomföra en strukturerad och ändamålsenlig strandskyddstillsyn.
- Planera och påbörja förebyggande naturreservatstillsyn.

Tillsyn

Nämnden arbetade under 2019 med en informations- och tillsynskampanj med syftet att sprida kunskap och acceptans för strandskyddsreglerna.

Nytt informationsmaterial togs fram för hemsidan och för utskick. Utskicket ska fungera förebyggande och riktades i år till markägare inom strandskydd vid Trehörningen. Trehörningen är en av Uppsalas mest attraktiva sjöar för friluftsliv och rekreation som är viktig att värna, både för människors tillgång och för djur och växtlivet.

Under början av sommaren lade nämnden ut en nyhet på Uppsala.se om strandskydd, publicerade en kort informationsfilm på Uppsala kommuns facebook-sida samt placerade ut informationsaffischer på kommunens badplatser. Eftersom tillsynen fokuserade på informationsspridning gjordes ingen tillsyn med timavgift under året. En stor del av den planerade tiden för strandskyddstillsyn har även använts till kostnader för utskick mm. Redovisad tid skiljer sig därför från tillsynsplanen även om målen bedöms ha uppnåtts.

Nämnden påbörjade under året ett strukturerat arbete för att stärka tillsynen av de kommunala naturreservaten. Som ett första steg genomfördes flera möten med olika aktörer. Syftet med mötena var att utbyta kunskap och erfarenheter med naturreservatsförvaltarna, kommunens driftpersonal, polisen och de som förvaltar kommunens mark. Genom bättre kommunikation kan tillsynen av naturreservaten styras mot ett förebyggande arbete via informationsinsatser. Nämnden har också påbörjat en diskussion med naturreservatsförvaltarna gällande invasiva arter och hur dessa ska hanteras inom reservaten. Detta mot bakgrund av den nya förordning om bekämpning av invasiva arter som trädde i kraft den 1 januari 2019.

Områdsskydd	Planerad tillsyn 2019	Genomförd tillsyn per 31 december 2019	
		timmar	procent av totalen
Förebyggande tillsyn av objekt med timavgift	100 timmar	0	0
Förebyggande tillsyn med kommunbidrag	200 timmar	80 + kostnader för kampanj och infoutskick	40
Uppföljande tillsyn	40 timmar	17	43

Inkommande ansökningar och anmälningar

Nämnden fortsatte sitt arbete med att handlägga inkommande ansökningar om tillstånd och dispens. Totalt har det under året kommit in 42 ansökningar om strandskyddsdispens jämfört med 52 föregående år. Det har inkommit 24 ansökningar om tillstånd/dispens inom de kommunala naturreservaten vilket är fler än vad som inkom under 2018 (14). Det sammanlagda antalet ansökningar blev något fler än förväntat. Sammantaget lade nämnden ner mer tid än planerat på att handlägga ansökningar om dispens och tillstånd inom naturreservat och strandskydd.

Inkommande remisser och klagomål

Under året svarade nämnden på 15 remisser. Det var framförallt remisser från länsstyrelsen angående anmälan om vattenverksamhet. Nämnden hanterade fem klagomål inom område skydd vilket motsvarar ungefärligt förväntat antal.

Verksamhetsresultat

Områdsskydd	December 2017	December 2018	December 2019
Antal inspektioner	158	55	23
Antal utskick/kontaktade fastighetsägare inom strandskyddstillsyn			259
Antal ansökan om tillstånd och/eller naturreservat samt strandskyddsdispenser	64	68	66
Antal remisser	47	35	15
Antal nya klagomål	6	10	5

Sammanfattande bedömning

Kampanjen för att öka medvetenheten om strandskydd hos allmänheten var lyckad och det material som togs fram kommer kunna användas även framöver. Det informationsutskick som gjordes till boende runt Trehörningen ledde inte till någon större uppmärksamhet men kan ha bidragit till några ytterligare ansökningar om dispens från området. Det syftade i första hand till att förbereda de boende på kommande tillsynsbesök.

Antalet inkommande ansökningar inom strandskydd var något färre än föregående år. 2018 var ett rekordår vad gäller inkommande ansökningar troligtvis på grund av den strandskyddstillsyn nämnden bedrev under 2017. När det gäller ansökningar om tillstånd/dispens inom de kommunala naturreservaten var antalet högre än 2018. Ökningen beror troligtvis på en ökad medvetenhet bland framförallt tävlingsarrangörer om att det krävs tillstånd i de nya kommunala naturreservaten för att bedriva de tävlingar som genomförts även innan bildandet av reservaten. Sammantaget lade nämnden mer tid än planerat på att handlägga ansökningar inom områdesskydd.

Nämnden lade mycket tid på myndighetservice, exempelvis frågor från privatpersoner, företag och andra förvaltningar inom kommunen. Dessa frågor tar ofta mycket tid och resulterar inte alltid i ett ärende eller en ansökan. Redovisningen av tid på myndighetservice inom områdesskydd förbättrades under året men bedöms fortfarande vara klart under faktiskt utförd tid.

Nämnden fortsatte sitt deltagande i "Bygglov på väg" tillsammans med PBN och KLM. Nämnden var tillgänglig på plats vid dessa tillfällen för att bland annat svara på frågor om strandskydd och naturreservat. Nämnden deltog också i Miljösamverkan Stockholms strandskyddsnätverk, samt på Länsstyrelsen tillsynsträff för att utbyta erfarenheter och diskutera frågor.

Samhällsbyggnad och miljöövervakning

Nämnden yttrar sig utifrån sina ansvarsområden över kommunens detaljplaner, översiktsplaner och program samt har ansvar för övervakning av luftkvaliteten i staden.

Fokus i tillsynen 2019

- Fortsätta utveckla samarbetet med plan- och byggnadsnämnden.
- Bidra till hållbar samhällsbyggnad i kommunen genom samarbeten och remissvar i detaljplaner och bygglovsärenden.
- Följa utvecklingen av luftkvaliteten i staden och se till att tillräckliga åtgärder vidtas så att luftkvaliteten förbättras.

Tillsyn

Nämnden genomförde under 2019 ett uppföljningsprojekt kring ljud- och luftmiljö på utvalda förskolegårdar och skolgårdar. Arbetet sammanställdes i en rapport som presenterades för nämnden.

Nämnden följde under året noga hur luftkvaliteten utvecklades och bidrog i arbetet för att nå miljökvalitetsnormerna. Mätningar genomfördes och emissionsdatabasen uppdaterades. Mätningarna på Kungsgatan under 2019 visade på fortsatt överskridande av miljökvalitetsnormer (MKN) för kvävedioxider. En utredning av vad detta beror på har beställts under året. Utredningen är klar i mars 2020 och kommer att ligga till grund för förslag på ytterligare åtgärder i en revidering av nu gällande åtgärdsprogram. MKN för partiklar (PM10) klarades under 2019. Åtgärder i form av dubbdäcksförbud och dammbindning av gatan vid torr väderlek bedöms fortsatt bidra till detta.

Nämnden fortsatte sitt samarbete med stadsbyggnadsförvaltningen, bland annat genom att ta fram en kravspecifikation gällande bullerutredningar och har även varit aktiva i en kurs i luftvård på Uppsala universitet.

Inkommande remisser

22 stycken detaljplaneärenden för samråd hanterades under 2019. Nämnden deltog på tio startmöten för nya detaljplaner. Nämnden yttrade sig om bland annat buller, luft, dagvatten, grundvatten och markföroreningar.

Verksamhetsresultat

Samhällsbyggnad och miljöövervakning	December 2017	December 2018	December 2019
Antal registrerade timmar	345	181	559
Antal startmöten		14	10
Antal yttranden samråd		5	22
Antal yttranden granskning		11	11

Sammanfattande bedömning

Åtgärder för att förbättra luftkvaliteten i innerstaden fortsatte ge effekt gällande partiklar och miljö kvalitetsnormen klarades. Däremot överskreds normen gällande kväveoxider. Fortsatt arbete behövs under 2020 för att säkerställa att åtgärder presenteras som gör att miljö kvalitetsnormen för kvävedioxid klaras på Kungsgatan.

Jämfört med föregående år har det inkommit betydligt fler remisser för detaljplaner på samråd och som nämnden bidrog till att utveckla genom synpunkter inom miljö- och hälsa.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Fokus 2019

- Fortsätta minska väntetiden för förrättningarna.
- Förbättra kvaliteten på registerkartan, vilket är en del av ett större projekt som drivs av Lantmäteriet (den statliga myndigheten).

Förrättningar

Myndigheten fattade fler beslut än planerat. Ökningen beror dels på den effektivisering vi genomfört under senaste åren och dels på ett ökat fokus att stänga ärenden som tidigare avvaktat.

Inkommande ansökningar

Inkomna ansökningar var lägre än planerat, vilket kan vara en följd av den generella konjunkturnedgången inom byggsektorn.

Inkommande remisser

Antalet inkommande remisser från Samhällsbyggnadsförvaltningen var enligt plan och samtliga blev besvarade.

Verksamhetsresultat

Kommunala lantmäterimyndigheten	December 2017	December 2018	December 2019
Förrättningar	Antal	Antal	Antal
Förväntat antal beslut	320	300	300
Antal fattade beslut	284	262	333
Förväntat antal ansökningar	300	300	300
Utfall ansökningar	305	272	257
Ärendebalans⁵	Antal	Antal	Antal
Förväntad ärendebalans i slutet av respektive år	275	275	275
Nyckeltal			
Handläggningstid (veckor) ⁶	54	52	53
Väntetid (veckor) ⁷	22	27	21

⁵ Samtliga ärenden som handläggs, eller är möjliga att handläggas.

⁶ Avser tiden från det att ansökan om lantmäteriförrättning har inkommit till dess att beslut om avslutad förrättning har tagits. Överklagandetid samt tid för registrering av förrättningen innefattas inte.

⁷ Avser tiden från det att ansökan om lantmäteriförrättning har inkommit till dess att en handläggare utses.

Äldre pågående ärenden ⁸		25	19
-------------------------------------	--	----	----

Sammanfattande bedömning

Antalet beslut har fortsatt att ökat under året, vilket i kombination med kortare handläggningstider, och en lägre ärendeinströmning, leder till en fortsatt minskning av ärendebalansen.

⁸ Innefattar pågående ärenden som är äldre än fem år. Nyckeltalet togs fram 2018.

Livsmedelskontroll

Avdelningen för livsmedelskontroll ska genom regelbundna kontroller säkerställa att Uppsalas livsmedelsföretag uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen. Syftet är att konsumenten ska få säkra och korrekt märkta livsmedel. Kontrollen ska vara professionell, verkningsfull och ändamålsenlig för konsumenternas och företagens bästa. En bra kontroll bidrar till att konsumenterna får säkra livsmedel som de kan lita på, att företagen har tilltro till kontrollen och upplever den som meningsfull och att samverkan med andra berörda kontrollmyndigheter är god.

Fokus i kontrollen 2019

- Att planen för planerad kontroll genomförs (Under 2019 planerar nämnden att göra ca 1 300 planerade kontroller vid cirka 1 100 anläggningar).
- Att nya livsmedelsanläggningar utifrån verksamhetens omfattning och art får kontrollbesök inom rimlig tid efter att verksamheten startat.
- Delta i och utveckla miljösamverkan i Uppsala län inom livsmedelskontroll.
- Information och rådgivning till livsmedelsföretag.
- Utredda livsmedelsfusk och aktivt söka upp oregistrerade livsmedelsanläggningar.
- Utveckla dricksvattenkontrollen.
- Utveckla livsmedelskontrollen så den blir mer verkningsfull.
- Att handläggning av RASFF⁹, klagomål och misstänkta matförgiftningar påbörjas inom rimlig tid.
- Att kombinera krav på effektivitet och utveckling med att vara en attraktiv arbetsplats där människor trivs och utvecklas.

Kontroller

Arbetet inom livsmedelskontrollen har i huvudsak gått enligt plan. Den största och svåraste uppgiften är att varje år hinna genomföra de kontroller som planerats in i kontrollplanen (de kontroller som finansieras via årliga kontrollavgifter). Det är därför glädjande att vi lyckats med uppgiften. Enligt mål skulle 1 300 planerade kontrollbesök ha genomförts vilket vi överträffat.

Vi har också genomfört de antal extra uppföljande kontroller som vi skulle enligt prognos. Dock kan vi konstatera att vi fakturerat färre timmar än vad som var budgeterat. Knappt 1 115 timmar har fakturerats som extra offentliga kontrollen, vilket motsvarar två tredjedelar av målet för året.

En inspektionsdag genomfördes 10 april. Ägarförhållanden och handtvättsmöjligheter kontrollerades hos 99 livsmedelsverksamheter i innerstaden under dagen.

Nämnden deltar i arbetet med att utveckla miljösamverkan i Uppsala län. Nämnden medverkat i ett projekt där en länsgemensam provtagningsplan inom livsmedelskontroll tagits fram. Planen gäller 2019-2020 och nämnden tog under året drygt hälften av proverna som ska tas i projektet. Projektet kommer att slutföras under 2020.

⁹ RASFF är EU:s system för snabb varning om livsmedel som utgör eller kan antas utgöra en risk för människors hälsa

Under året genomfördes ett arbete med att utveckla kontrollen av dricksvattenanläggningar. Inom ramen för detta arbete ingår en rad aktiviteter såsom olika utbildningar och utbyte med andra kommunala kontrollmyndigheter. Ett annat utvecklingsprojekt var att utveckla livsmedelskontrollen så den blir mer verkningsfull (för att göra skillnad). Bland annat anordnades inom den så kallade SÖVU-gruppen¹⁰ en utbildningsdags om hur sanktionsbeslut kan användas för att åstadkomma en verklig förändring.

Nämnden fortsatte arbetet med digitalisering och lade stora resurser på att bidra till utvecklingen av miljömodulen i det nya ärende- och diariehanteringssystemet (DHS).

Livsmedelskontroll	Mål för 2019 (helår)	Genomförd kontroll per 31 december 2019	
		Timmar/antal	Procent av totalen
Planerad kontroll ¹¹	Ca 1 300 kontrollbesök är inplanerade för året	1 378	100 %
Antal uppföljande kontrollbesök som genomförts under perioden	200 (prognos helår)	202	100 %
Antal fakturerade timmar för extra offentlig kontroll	1 660 timmar (mål helår)	1 115	67 %
Antal kontrollbesök på tillfälliga evenemang med mathantering	Minst 8 evenemang (mål helår)	9	>100 %

Inkommande ansökningar och anmälningar

Nästan 290 livsmedelsanläggningar registrerades under året vilket är betydligt fler än 2018. Antalet registreringar för helåret överstiger den ursprungliga prognosen. Målet är att de livsmedelsanläggningar som registreras under året ska få kontroll inom rimlig tid efter att verksamheten startat (utifrån verksamhetens omfattning och art). Under året fick 212 nya anläggningar kontroll. Förutom kontroll ingår vid förstaårskontrollerna också särskilda informationsinsatser som finansieras av kommunbidrag.

Den 1 januari 2019 infördes sanktionsavgifter (en typ av straffavgift) som ska betalas av den som startar livsmedelsverksamhet utan att först komma in med en anmälan om livsmedelsanläggning till Miljöförvaltningen. Under 2019 tog nämnden två beslut om sanktionsavgift. Under slutet av 2019 skedde flera liknande överträdelser. Dessa ärenden har dock ännu inte slutförts och därför är det troligt att det under 2020 kommer att fattas beslut om sanktionsavgifter som avser överträdelser från slutet av 2019.

¹⁰ Samarbete mellan miljöförvaltningarna i Stockholm, Örebro, Västerås och Uppsala

¹¹ De kontroller som finansieras av årliga kontrollavgifter.

Nya livsmedelsanläggningar/ägarbyten	Antal januari-december		
	2017	2018	2019
Inkomna registreringar	345	242	287
Antal kontrollbesök på nya anläggningar	257	203	212

Inkommande remisser och klagomål

Inom livsmedelskontrollen är inkommande klagomål en betydande arbetsuppgift. Under 2019 har i medeltal sex anmälningar om matförgiftning inkommit per vecka. Vissa veckor kan dock 10 eller fler anmälningar inkomma. Många av dessa klagomål krävde enbart begränsad handläggning medan andra tog mycket tid i anspråk. Klagomålskategorin ”RASFF och produktåterkallelser” ökade dramatiskt. En viktig orsak är ökad internationell handel men också det faktum att de svenska kontrollmyndigheterna skapar fler RASFF-ärenden än tidigare. Nämnden arbetade under året bland annat med inlagda grönsaker (majrovor) som innehöll förbjudna färgämnen. Avslöjandet i Polen om slakt av sjuka kor fick konsekvenser för Uppsala då delar av partiet med kött hade levererats till en livsmedelsanläggning i Uppsala.

Nämnden besvarade under året en remiss som berörde förändrad lagstiftning för kontrollmyndigheterna och en förändring av avgiftssystemet inom livsmedelskontrollen. Förvaltningen besvarade en remiss om en mindre förändringar av de svenska märkningsreglerna.

Typ av remiss eller klagomål	Antal januari-december		
	2017	2018	2019
Inkomna matförgiftningsärenden	276	283	308
Inkomna RASFF och produktåterkallelser	14	38	64
Övriga inkomna klagomålsärenden	106	66	118
Kontrollbesök med anledning av klagomål	86	41	37
Inkommande remisser	2	4	2

Verksamhetsresultat

Övriga Verksamhetsresultat livsmedelskontrollen	December 2017	December 2018	December 2019
Antal kontroller	1 516	1 576	1 824
-varav besök planerad kontroll (inkl. inspektionsdagen)	1 259	1 373	1 378
-varav första besök	257	203	212
-varav uppföljande kontroll	274	274	202
Antal föreläggande	5	22	28
Antal beslut om förbud	13	17	12
Antal beslut om livsmedelssanktionsavgift ¹²	-	-	2
Antal pågående ärenden som är äldre än 18 månader	8	16	8

Sammanfattande bedömning

Arbetet med livsmedelskontrollen har i huvudsak fungerat bra under året. Det är positivt att nästan alla planerade aktiviteter har genomförts och att egna kvantitativa mål i huvudsak uppfyllts. Särskilt glädjande är att nämnden har lyckats med uppgiften att genomföra kontrollplanen för planerad kontroll.

¹² Livsmedelssanktionsavgifter infördes i lagstiftningen 1 januari 2019.

Tillståndsenheten

Tillståndsenheten utövar prövning av ansökan om serveringstillstånd och tillstånd för tobaksförsäljning. Enheten ansvarar också tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lagen om receptfria läkemedel samt spellagen. Arbetet syftar till att säkerställa en ansvarfull alkoholserving och ansvarfull försäljning av tobak-, e-cigarett, lotterier, folköl- och receptfria läkemedel. Arbetet bedrivs genom tillståndsgivning samt inre och yttre tillsyn.

Fokus i tillsynen 2019

- Införa nya rutiner och arbetssätt med anledning av den nya tobakslagen¹³ som trädde i kraft den första juli 2019. Den nya lagen innebär bland annat att det blivit förbjudet att röka på uteserveringar och att tillståndsplikt införts för tobaksförsäljning.
- Verka för en ansvarsfull alkoholserving
 - o Genomföra plan för inre tillsyn.
 - o Genomföra plan för yttre tillsyn hos serveringsställen.
 - o Erbjuder krogpersonal utbildning i ansvarfull alkoholserving.
 - o Aktiv lämplighetsprövning av samtliga som söker stadigvarande serveringstillstånd (inklusive kunskapsprov).
- Verka för ansvarfull försäljning av receptfria läkemedel, tobak, e-cigarett, folköl samt att ingen illegal tobak saluförs inom butiksledet.
 - o Genomföra plan för yttre tillsyn inom butiksledet.
 - o Genomföra ett kontrollköpsprojekt av tobak under 2019.
- Införa nya rutiner och arbetssätt med anledning av övertagandet av det operativa ansvaret för lotteritillsynen.

Tillsyn

Inom enhetens ansvarsområde skiljer man mellan inre och yttre tillsyn.

Yttre tillsyn innebär att nämnden gör inspektioner på serverings- och försäljningsställen. Ibland gör nämnden tillsyn tillsammans med andra myndigheter som tullen, skatteverket, räddningstjänsten och polisen. Nämnden har ca 295 pågående serveringstillstånd och under 2019 genomfördes 252 tillsynsbesök vid 43 olika tillfällen, till största delen i enlighet med plan.

Vid tre tillfällen har polisen medverkat, vid ett tillfälle har brandförsvaret medverkat och vid två tillfällen har Skatteverket medverkat vid tillsyn. Dessutom har en gemensam tillsynsinsats gjorts tillsammans med fem poliser, en brandman och två skattehandläggare. Nämnden har även medverkat vid en tillsynskväll med Tullverket och polisen vilket resulterade i tre tillsynsärenden gällande olaglig tobak.

Inre tillsyn är kontroll och uppföljning av tillståndshavares personliga och ekonomiska förhållanden. Det sker bland annat genom remisser till Polisen, Skatteverket och Kronofogden. Målet är att varje krögare med stadigvarande tillstånd ska granskas i den inre tillsynen årligen. Arbetet med den inre tillsynen genomfördes enligt plan. Under

¹³ Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

2019 gjordes vid sex tillfällen förfrågningar till Polismyndigheten och Skatteverket inom ramen för det vi kallar för inre tillsyn. Alla bolag med serveringstillstånd och alla personer med betydande inflytande har ingått i förfrågningarna. Förfrågan till Skatteverket gällde bland annat om bolagen varit mål för beslut om kontrollavgift, om de hade skatteskulder hos Kronofogdemyndigheten samt om de hade underskott på skattekontot. Förfrågan till Polismyndigheten gällde personer med betydande inflytande och frågan ställdes om det fanns anmärkningar mot personerna och om de var lämpliga att tillhandahålla alkoholserving. Om anmärkningar fanns redovisades brottsrubricering samt påföljd.

Under året har åtta erinringar och två varningar delats ut gällande serveringstillstånd. Ingen återkallelse har skett men ett beslut om avslag har gjorts.

Av de totalt 163 verksamheter som har tillstånd att sälja tobak, e-cigarett, receptfria läkemedel och folköl har nämnden genomfört 65 kontrollbesök gällande tobak och folköl samt 37 besök gällande receptfria läkemedel. Dessa besök har gjorts vid 26 olika tillfällen. Det är till största del enligt plan. Under året har två förbud med vite meddelats.

Under året har nämnden inom tobakstillsynen påbörjat ett projekt med kontrollköp vilket innebär att en ungdom som är 18 år går in och köper tobak eller folköl och kontrollerar om butiken gör legitimationskontroll. Därefter går en handläggare in och informerar om resultatet för butiksansvarig. Under året har 11 sådana besök gjorts.

Under året har nämnden arrangerat två STAD-utbildningar för personal på verksamheter med serveringstillstånd. Nämnden har också deltagit som föreläsare i alkohollagen vid ett flertal utbildningstillfällen i Ansvarsfull alkoholserving (AAS) för studentnationer. Tillståndsenheten har även deltagit som föreläsare i utbildning för nya inspektörer inom läkemedelstillsyn och där informerat om det praktiska tillsynsarbetet.

Tillståndsenheten	Planerad tillsyn 2019	Genomförd tillsyn per 31 december 2019	
		Antal	andel av totalen
Tillsynsbesök (yttre tillsyn) på serveringsställen	250	252	100 %
Antal tillsynsbesök på serveringsställen i tillsynsklass 1 och 2 ¹⁴ .	152	135	88 %
Tillsynsbesök inom detaljhandel (receptfria läkemedel, tobak, e-cigarett och folköl)	90	102	88 %

Inkommande ansökningar och anmälningar

Till skillnad från flera av nämndens andra områden är inte tillsynen ute på fältet den huvudsakliga arbetsuppgiften. Inkommande ansökningar, anmälningsärenden och tillsynsärenden är det som tar mest tid i anspråk. Anmälan om förändrade

¹⁴ Till tillsynsklass 1 och 2 hör nöjeskrogar och större pubar. De ska ha 2–4 tillsynsbesök per år enligt tillsynsplanen.

ägarförhållanden är ett exempel på vanligt inkommande ärende. När nya ansökningar om serveringstillstånd samt tobakstillstånd kommer in görs alltid en aktiv lämplighetsprövning av den eller de som söker tillståndet. När det gäller serveringstillstånd ingår även ett kunskapsprov.

Införandet av den nya tobakslagen¹⁵ innebar att tillståndsplikt infördes för tobaksförsäljning. Det innebar att nämnden under hösten fick in många ansökningar om tobakstillstånd.

Totalt inkom det inkommit 137 ansökningar om tobakstillstånd. 80 ansökningar har hittills fått tillstånd och övriga är under utredning. Tre stycken har fått avslag på sin ansökan.

Det har inkommit 162 ansökningar om stadigvarande, tillfälliga och ändrade serveringstillstånd.

Det har inkommit 10 anmälningar om att få sälja e-cigarett, tobak och folköl. Anmälningarna för tobak gäller endast för första halvåret eftersom tillståndsplikt infördes 1 juli.

Inkommande remisser och klagomål

Till tillståndsenheten inkommer enbart formella remisser gällande förändringar av lagstiftning eller dess tillämpning. Det händer också att andra tillståndsenheter/myndigheter ställer frågor om en viss verksamhet. Om det inkommer klagomål rör det oftast butiker som den klagande anser säljer till minderåriga eller händelser som skett vid ett enstaka tillfälle, till exempel att ett serveringsställe haft en kväll med mycket berusade gäster.

Verksamhetsresultat

Tillståndsenheten	December 2017	December 2018	December 2019
Totala antalet stadigvarande serveringstillstånd	284	286	295
Antal anmälningar om förändringar av PBI ¹⁶	43	55	43
Tillsynsärenden serveringstillstånd	52	28	25
Antal inkommande ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd	52	46	37
Antal tillsynsbesök serveringstillstånd	242	239	252

¹⁵ Lag (2018:2 088) om tobak och liknande produkter.

¹⁶ PBI står för Personer med Betydande Inflytande i bolaget. Det är de personer som har gått in med pengar (finansiärer), sitter i styrelsen, har firmateckningsrätt eller är ägare av företaget.

Antal tillsynsbesök tobak och folköl	108	151	65
Antal tillsynsbesök receptfria läkemedel	42	46	37
Sanktioner serveringstillstånd Erinran/varning/återkallelse	11/4/0	5/5/2	8/2/0
Antal tillsynsärenden detaljhandel	7	7	3

Sammanfattande bedömning

Verksamheten har näst intill fullt ut följt plan vad gäller tillsyn. Rutiner och information har införts för ansökningar om tobaksförsäljning samt lotteriansökningar. Planering för att genomföra kontrollköpsprojektet av tobak har inletts och arbetet kommer att slutföras under första kvartalet 2020.

Miljöförvaltningen

Viktiga händelser under 2019

Genomförande av nya taxor

Nämnden genomförde kommunfullmäktiges nya taxa för miljöbalken och strålskyddslagen genom att ta nya beslut om årlig avgift för alla tillsynsobjekt som ska betala årlig tillsynsavgift enligt kommunfullmäktiges taxa.

Taxan för provning av serveringstillstånd och tillsyn har varit oförändrad under många år på grund av ett tidigare överskott. Då överskottet var på väg att ta slut beslutade kommunfullmäktige i slutet av 2018 om en höjning och justering av taxorna inom området. Tillsynsavgifter inom serveringstillstånd betalas i efterskott, 2019 års tillsynsavgifter betalas våren 2020. Det innebär att höjningen kommer få full effekt först under våren 2020. Under 2019 ökade intäkterna främst i form av ansöknings- och anmälningsavgifter.

Under året har myndigheten ändrat taxestrukturen och höjt timtaxan något för att följa den modell som det statliga Lantmäteriet använder sig av. Detta för att få en bättre ekonomisk stabilitet och för att minska skillnaderna i taxor för förrättningsverksamhet jämfört med Lantmäteriet. I samband med detta infördes en möjlighet till lägre timtaxa för assisterande lantmätare, exempelvis när de för protokoll vid sammanträden.

Utvecklad planeringsmodell för den avgiftsfinansierade tillsynen

För att styra, prioritera, planera och följa upp verksamheten på ett bra sätt krävs en god redovisning av använda resurser. En tillförlitlig redovisning av använd tid är även nödvändig för att säkerställa en korrekt debitering av avgifter och för att beräkna timavgifternas storlek. Förvaltningen uppdaterade under året planeringsmodellen för den avgiftsfinansierade tillsynen och tog fram nya rutiner för tid och resursplanering.

Stärkt beredskapsarbete

Krisberedskapen inom nämnden stärktes tydligt under året. Nämnden arbetade tillsammans med räddningstjänsten och kommunens centrala krisberedskap med förberedelser för en ny utökad beredskapsorganisation. För arbetet bildades en avdelningsövergripande arbetsgrupp. En utbildning i beredskap genomfördes i maj tillsammans med räddningstjänsten, Uppsala vatten och representant för kommunens centrala krisberedskap. Inför införandet av beredskapsorganisationen togs rutiner och avtal för schema fram. Arbetet med avtal för schema genomfördes tillsammans med kommunens centrala HR-specialist kopplat till att kommunen som helhet ser ett behov av att utreda vilket typ av avtal som behövs för att möjliggöra att medarbetarna går in i beredskap. Under december anmälde inspektörer sitt intresse för att ingå i beredskapen och intresset var stort. I beredskapsgruppen kommer inledningsvis tolv inspektörer att ingå. Under början av 2020 kommer deltagarna i den utökade beredskapsorganisationen att få en introduktionsutbildning för att därefter börja i beredskapsorganisationen som startar i februari.

Nämnden tog fram en ledningsplan för allvarig störning och genomförde under april en beredskapsövning tillsammans med Uppsala vatten. Dessutom deltog nämnden i

arbetet med att ta fram en plan för försörjning av nödvatten inom kommunen vid en allvarlig störning.

Nytt ärende- och diarieföringssystem

Miljöförvaltningen deltar med ett eget delprojekt inom det kommungemensamma projektet Digitalt handläggarstöd (DHS). Projektet är en viktig del i miljöförvaltningens verksamhetsutveckling och ska leda fram till att förvaltningen har ett nytt diarie- och ärendehanteringssystem för verksamhetsområdena livsmedelskontroll, miljöskydd, hälsoskydd, områdesskydd samt enskilt vatten och avlopp.

Det nya systemet kommer att kopplas mot e-arkiv för digital arkivering av handlingar. Systemet kommer att möjliggöra för förvaltningen att ta fram nya moderna e-tjänster och bidrar till en mer pappersfri verksamhet inför flytten till nya stadshuset 2021.

Det första övergripande kravarbetet har slutförts inom delprojektet. Projektgruppen arbetar nu med detaljering och förtydligande av krav samtidigt som systemutveckling och tester påbörjats. Utvecklings- och testarbete kommer att pågå parallellt fram driftstarten som för närvarande planeras till maj månad 2020.

Arbete pågår även med att ta fram de mallar som behöver finnas på plats i systemet vid driftstart.

Ny delegationsordning

En större översyn av miljö- och hälsoskyddsnämndens delegations- och arbetsordning har under året genomförts i samarbete med kommunens juridiska enhet. I delegations- och arbetsordningen framgår i vilka ärenden som beslutanderätt delegerats från nämnden till befattningshavare på förvaltningen. I delegations- och arbetsordningen framgår även hur administrativa uppgifter är fördelade inom nämnden och mellan nämnden och förvaltningen. Delegations- och arbetsordningen ses vanligtvis över med viss regelbundenhet för att ta hänsyn till nya eller ändrade lagar, förordningar och riktlinjer som påverkar nämndens verksamhetsområden och till nya behov som uppstått utifrån förändrade arbetssätt inom nämnden eller inom förvaltningen. I den större översyn som genomförts under året har gemensamma delar för nämnderna inom Uppsala kommun setts över, en mer enhetlig struktur och format för delegations- och arbetsordningen tagits fram och innehållet i samtliga delegationer för nämnden gått genom.

Fler län går in i miljösamverkan

Miljöförvaltningen var med och startade miljösamverkan Uppsala län under 2018. Samarbetet förväntas stärka kompetensen hos handläggare och inspektörer, ge en ökad samsyn inom länet och effektivisera tillsynsarbetet. Nämnden deltog under året på olika sätt för att utveckla miljösamverkan i Uppsala län inom livsmedelskontroll, miljöskyddstillsyn och hälsoskyddstillsyn. Bland annat medverkade nämnden i ett länsgemensamt projekt med att upprätta en gemensam provtagningsplan inom livsmedelskontrollen. Genom att flera kommuner tar prover inom samma kontrollområde finns större underlag för att kunna dra slutsatser av resultatet. Flera inspektörer deltog i en utbildning om kommunikation och bemötande som anordnades av miljösamverkan i Uppsala län. Under våren 2020 påbörjas ett miljöskyddsprojekt om tillsyn på oljeavskiljare och ett hälsoskyddsprojekt om temperatur i bostäder. Under året blev det klart att även Dalarnas län kommer ingå i samverkan från 2020.

Bemötande och service

Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla kundservice och bemötande. Exempelvis utökades servicetelefonens öppettider från och med februari och workshops kring klarspråk av mallar och extern kommunikation har utförts liksom omfattande uppdateringar av externa sidor på uppsala.se. I samarbete med Näringslivsavdelningen genomfördes under hösten dels inspirationsföreläsningar kring bemötande och service och dels djupintervjuer med kunder som ett första steg i ett utvecklingspilotprojekt. Inom ramen för miljösamverkan Uppsala län hölls under året en tre dagars utbildning om kommunikation och bemötande som flera inspektörer deltog i. Kommunala lantmäterimyndigheten och avdelningen för enskilt vatten och avlopp har deltagit på bygglovsinformationskvällar och bygglov på väg. Den kommunala lantmäterimyndigheten genomförde en NKI-mätning under tertiäl tre. Mätningen är den första som genomförts sedan 2014. Kundnöjdhet fortsätter att vara en av prioriteringarna i verksamhetsplaneringen inför nästa år.

Resultat Nöjd-Kund-Index (NKI)

Ett av kommunens näringspolitiska mål är att erbjuda en god grundläggande service. God kvalitet och hög service i myndighetsutövning är särskilt centralt för att skapa goda relationer mellan kunder och kommuner. Därför genomför Uppsala kommun årliga undersökningar för att löpande följa upp hur kommunens service utvecklas genom ett Nöjd-Kund-Index (NKI), samt fånga upp synpunkter och identifiera möjliga förbättringsområden.

Miljöförvaltningen har de senaste åren haft godkända till mycket höga resultat för de fyra verksamhetsområden som ingår i mätningarna: livsmedelskontroll, serveringstillstånd, hälsoskyddstillsyn och miljöskyddstillsyn.

NKI är en etablerad modell för att mäta kundnöjdhet på en skala från 0 till 100 där 100 är högsta betyg. Modellen innebär att man kan jämföra sig över tid och med andra verksamheter. Resultat över 70 räknas som högt, se betygsskala nedan.

Betygsskala 0-100

	>80	Mycket högt
	70-80	Högt
	62-69	Godkänt
	50-61	Lågt
	<50	Mycket lågt

Resultat alla ärenden

I tabellen nedan redovisas utvecklingen av NKI för alla ärenden som mäts det vill säga både ärenden som vänder sig mot företag och övriga målgrupper (till exempel offentlig sektor och föreningar).

Verksamhetsområde	NKI 2016	NKI 2017	NKI 2018
Livsmedelskontroll	79	81	78
Serveringstillstånd	78	81	77
Hälsoskyddstillsyn	67	66	71
Miljöskyddstillsyn	72	68	68
Totalt	74	74	74

Resultat företagsärenden med nationell jämförelse

I tabellen nedan redovisas utvecklingen av NKI för ärenden som vänder sig mot företag 2016 till 2018 med en nationell jämförelse för 2018 års resultat.

Verksamhetsområde	NKI 2016	NKI 2017	NKI 2018	NKI 2018 (samtliga kommuner)
Livsmedelskontroll	77	80	76	77
Serveringstillstånd	77	81	77	75
Miljö- och hälsoskydd¹⁷	73	71	70	69
TOTALT	76	77	74	74

Uppföljning av förvaltningens interna miljöarbete 2017 till 2019

Miljöförvaltningens mål för det interna miljöarbetet daterad 10 mars 2017 upphävdes under året och ersattes av mål i verksamhetsplan och operativa plan. Mål sattes för områdena miljöanpassade resor, digitalisering och inköp. Arbetet som genomfördes 2017 till 2019 följs upp nedan.

Miljöanpassade resor

Förvaltningen har som mål i sitt interna miljöarbete att enbart ha fossilbränslefria fordon och att öka användningen av förnybara drivmedel.

Alla förvaltningens nio bilar drivs numera av el eller biogas. Under 2019 har alla gasbilar utom en enbart tankats med biogas, undantaget har även den tankats med i huvudsak biogas. Tre av lantmäterimyndighetens bilar drivs idag av fossilfritt och förnyelsebart HVO100 eftersom alternativ i dagsläget saknas som uppfyller lantmätarnas behov.

Vid introduktion av nya medarbetare presenteras kommunens resepolicy och förvaltningens tolkning av den. För resor i tjänsten ska medarbetarna i första hand välja gång, cykel eller kollektivtrafik, i andra hand välja förvaltningens fordon, i tredje hand välja hyrbil och i fjärde hand välja egen bil. Medarbetarna har uppmanats att alltid tanka gas för de bilar som kan tankas med både gas och bensin och med HVO100 för de bilar som kan tankas med HVO100 och diesel.

Energianvändning

Förvaltningen har enbart en indirekt möjlighet att påverka energianvändningen eftersom att vi hyr vår fastighet. Förvaltningen har identifierat att den närvarostyrda belysningen i lokalerna inte fungerar som avsett vilket kommer att följas upp under 2020.

¹⁷ Resultatet för hälsoskyddstillsyn och miljöskyddstillsyn särredovisas i Uppsala kommuns egen uppföljning men i SKRs rapport Öppna jämförelser – Företagsklimat 2018 är siffrorna inte uppdelade. Detta beror på att många kommuner är små och därför har för få ärenden för att dela upp miljö- och hälsoskydd i separata kategorier.

Pappersförbrukning

Genom arbetet med digitalisering så som exempelvis nytt digitalt handläggarstöd och e-arkiv minskar behovet av att skriva ut papper.

Miljöanpassade inköp

Under 2018 beslutade kommunfullmäktige om en policy och riktlinjer för upphandling och inköp. I policyn för upphandling och inköp fastställs att kommunens upphandlingar ska bidra till långsiktiga och strukturella förändringar i ekonomisk, social och ekologisk hållbar riktning. I riktlinjerna beskrivs hur kommunens nämnder ska genomföra upphandling och inköp i enlighet med kommunens policy.

De flesta av nämndens inköp är avrop enligt kommunens centralt upphandlade avtal. Nämnden gör ett fåtal inköp genom direktupphandling när avtal saknas.

Nämnden kommer arbeta med att utveckla sin förmåga att ställa ekonomiska, sociala och miljömässiga krav vid upphandling i enlighet med uppdraget i Mål och budget 2020. Nämnden kommer att säkerställa att kommungemensamma upphandlade avtal följs, att avrop görs enligt avtal och att egna krav ställs vid direktupphandling.

Avfall och avfallssortering

Förvaltningen har kär för de avfallsfraktioner som förekommer vid aktiviteter i förvaltningens lokaler. Det finns avfallssortering i lunchrummet med sorteringshänvisningar.

Medarbetare och ledare

Arbetsmiljöansvar

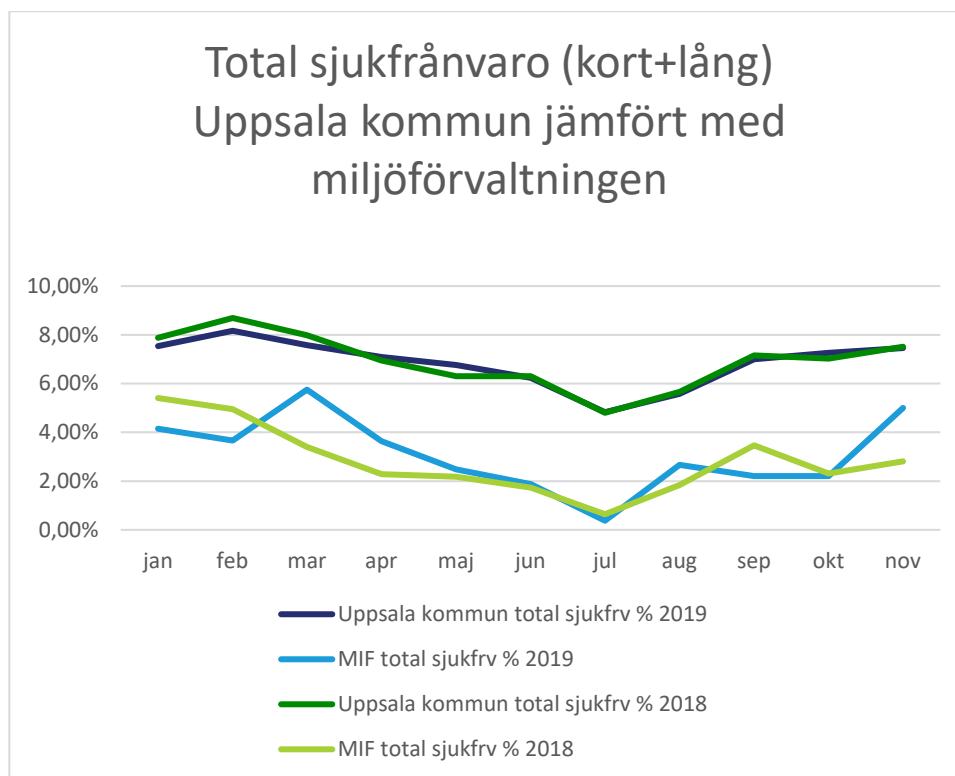
Ett systematiskt arbetsmiljöarbete bedrevs under året på miljöförvaltningen. Samtliga chefer tillsammans med skyddsombud genomförde den årliga kommunövergripande enkäten i systematiskt arbetsmiljöarbete. Förvaltningen beslutade även att vara med i ett pilotprojekt där den årliga uppföljningen kommer att finnas digitalt och är tänkt att vara ett hjälpmedel för chefer samt skyddsombud. Förvaltningen genomförde en riskkartläggning på varje avdelning och tog därefter fram en ny gemensam rutin för att förebygga verksamhetsspecifika arbetsmiljörisiker. Rutinen kompletterar kommunens gemensamma arbetsmiljörutiner som gäller parallellt i alla delar som inte omfattas av förvaltningens rutin. Rutinen syftar till att identifiera och så långt det går förebygga de verksamhetsspecifika arbetsmiljörisiker som förekommer på miljöförvaltningen. I rutinen ingår att förebygga och hantera hot och våld.

Brandskyddsrutinerna uppdaterades under året.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron hos miljöförvaltningen 2019 (kort och långtidssjukfrånvaro) har i stort sett legat i linje som för 2018. I slutet av 2019 steg siffrorna något. Den ackumulerade genomsnittliga sjukfrånvaron under januari-november 2019 har ökat något jämfört med samma period 2018 och ligger på 9,6 dagar per anställd 2019. I jämförelse med kommunen som helhet är de totala sjuksiffrorna låga.

Tabellen nedan visar total sjukfrånvaro jämförelse 2018/2019 och jämfört med Uppsala kommun¹⁸.

Arbetskador och tillbud

Under 2019 anmäldes tio händelser i kommunens gemensamma system för tillbud- och skaderapportering (KIA). Resultatet gicks igenom i ledningsgruppen och i samverkan. Antalet händelser 2019 ligger på samma nivå som för 2018. Skillnaden är att något fler färdolycksfall rapporterades 2019.

Händelsetyp	Antal
Tillbud	1
Olycksfall	3
Arbetsjukdom	0
Färdolycksfall	6
Samtliga	10

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Miljöförvaltningen har en kompetensförsörjningsplan för 2019–2023 som antogs förra året. Utifrån den har ett antal aktiviteter för året prioriterats. Förvaltningen tog fram en lokal introduktion för nya medarbetare och rutiner för när medarbetare slutar sin anställning. Förvaltningen deltog i Utarn som arrangerades av Uppsala teknolog- och naturvetarkår samt Ultuna näringslivsdag som arrangerades av Ultuna studentkår. Mässorna syftade till att studenter och nyutexaminerade får möjlighet att träffa

¹⁸ MIF står för miljöförvaltningen. Mätningarna för 2019 täcker januari till november eftersom data från december inte var färdig när denna rapport togs fram.

potentiella framtida arbetsgivare och förvaltningen deltog för att marknadsföra sig som arbetsgivare.

Kommunala lantmäteriet inledde ett samarbete med Uppsala universitet och genomförde en busstur med elever i det nystartade lantmäteriprogrammet och visade sin avdelning.

För att vara en attraktiv arbetsgivare fattade förvaltningen beslut om aktiviteter som förvaltningen kommer att arbeta vidare med framöver. Aktiviteterna bygger på förslag från medarbetare samt från en workshop som miljöförvaltningen genomförde tillsammans med stadsbyggnadsförvaltningen.

Efter 2019-års löneöversyn konstaterades att det inte föreligger några strukturella löneskillnader på förvaltningen på grund av kön.

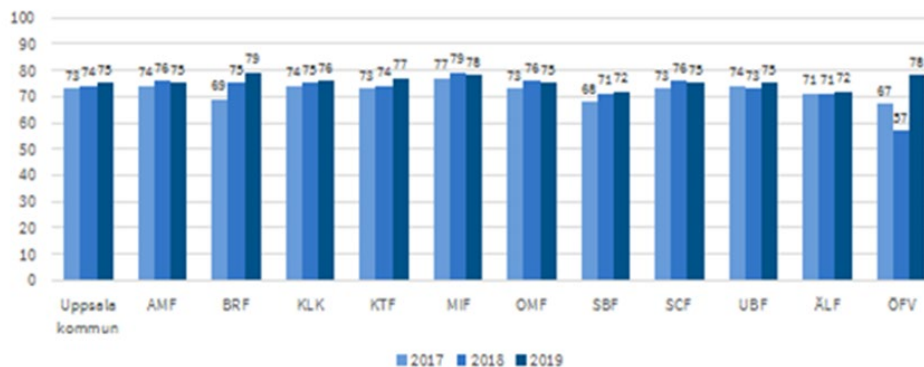
Medarbetarundersökningen

Uppsala kommuns medarbetarundersökning genomfördes under mars. Svarefrekvensen på miljöförvaltningen var 89 procent. Förvaltningens resultat visade ett totalindex på 78, jämfört med 79 året innan. Uppsala kommun som helhet har ett totalindex på 74. Förvaltningens resultat tillhör de tre bästa i kommunen. Miljöförvaltningen fortsätter att ligga högt i kommunen vid en jämförelse av hållbart medarbetarengagemang där områdena motivation, ledarskap och styrning ingår. Resultatet gick igenom på förvaltningens ledningsgrupp och en övergripande handlingsplan togs fram. Avdelningarna arbetade därefter vidare med sina egna handlingsplaner för att identifiera möjliga förbättringar.

På förvaltningsdagarna fick medarbetarna en kompetenshöjande insats kring hur man bemöter personer med rättshaveristiskt beteende samt en kompetenshöjande insats kring normkritik, mångfald och att bemöta härskartekniker. Detta utifrån den handlingsplan som togs fram efter medarbetarundersökningen.

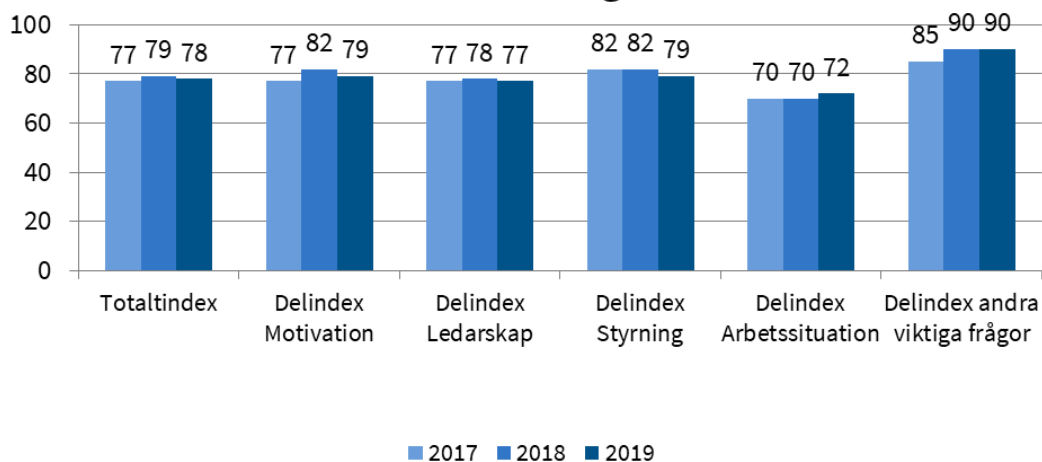
Tabellen nedan visar resultatet för Uppsala kommuns verksamheter 2017, 2018 och 2019.

Totalindex per förvaltning

Tabellen nedan visar resultatet av olika delindex samt totalindex för miljöförvaltningen 2017, 2018 och 2019.

Medarbetarundersökning 2019 MIF index

Chef- och ledarskap

Under året fortsatte förvaltningen arbetet med välfungerande arbetsgrupper. Organisationen inom flera av förvaltningens avdelningar har setts över och planeringsansvariga utsetts. En arbetsgrupp bildades för att decentralisera arbetet med uppföljning inom förvaltningen.

Avdelningscheferna fick individuell coaching och en gemensam workshop kring mål för välfungerande grupper. Två av förvaltningens avdelningar har genomfört en GDQ-mätning för att se vad avdelningarnas team bör fokusera på för att utveckla sitt arbete. En konsultfirma anlätades för att stärka cheferna i konflikthantering.

Ett nytt samverkansavtal har tagits fram centralt inom Uppsala kommun. Förvaltningen har infört nya typer av mötesformer för dialog med medarbetarna utifrån det nya samverkansavtalet.

Kommunikation

Ökad närvaro på uppsala.se

En av miljöförvaltningens högsta prioriteringar för kommunikationsarbetet under 2019 var att öka närvaron på uppsala.se för att hjälpa kunden göra rätt och hitta information om den tillsyn som miljö- och hälsoskydds nämnden bedriver. Ett stort arbete med att ta fram nya sidor genomfördes. Några exempel är nya sidor för strandskydd, lantmäteriföretag, radon för fastighetsägare, livsmedelskontroll och tips till livsmedelsföretag, enskilt avlopp, enskilt vatten (brunnar), sanktionsavgifter, lotterier, ny tobakslag, energitillsyn, schaktmassor samt cisterner. Information på webben om förvaltningens taxor och avgifter sågs också över under året.

Proaktiv mediehantering

Förvaltningen arbetade proaktivt med mediehantering under året. Vanligt förekommande frågor sammanställdes i frågor och svar (FAQ) och såväl chefer som handläggare var talespersoner och sakkunniga i olika aktuella frågor i media. Inför sommaren togs även FAQ fram gällande badvatten, otjänligt vatten och matförgiftningar. Ett arbete med att öka kommunikation om nämndens beslut påbörjades. Tre pressmeddelanden skickades ut och fyra nyheter publicerades på uppsala.se.

Externt informationsmaterial

Flera nya informationsblad och vykort togs fram för att lämna till kund vid tillsyn, som direktutskick eller för att ha med på mässor. Exempel på informationsblad är: Rättigheter och servitut, Så funkar strandskydd, Dags att mäta radon i ditt hus, Avgifter för tobakstillstånd, Registrera din livsmedelsverksamhet – undvik sanktionsavgift, Höjda avgifter för serveringstillstånd, Hög musik – ljudnivåer inom- och utomhus samt Avgifter för hälsoskyddstillsyn. Exempel på vykort är Stränder för alla, Små avlopp, Ny avgift för miljötillsyn och Hur mår marken (schaktmassor), Kontrollera dina köldmedier samt Registrera din vattenbrunn i SGU:s brunnsarkiv. Utöver detta togs en folder om miljöförvaltningen fram, Miljöförvaltningen – här gör du nytta för både hälsa och miljö.

Arbete med klarspråk

En klarspråkworkshop hölls i januari där medarbetare från förvaltningen och från kommunikationsstaben tillsammans gick igenom och klarspråkade beslutsmallar och informationsblad kopplade till den nya taxan. Arbetet med klarspråk fortsatte löpande under året i alla våra kommunikationsinsatser. Klarspråksarbetet kopplat till DHS-projektet flyttas till 2020 då projektet i stort blev försenat.

Informationsinsatser

Livsmedelskollen

En informationsinsats om livsmedelskollen gjordes två gånger under året för att öka kännedomen om tjänsten Livsmedelskollen på uppsala.se. Insatsen bestod av sponsrat inlägg på Facebook (film), inlägg på Instagram, annonser på storbildstavlor runt om i Uppsala samt affischer i kommuninformation.

Tre budskap förmedlades: Är din pizzeria schysst?, Är det rent i din matbutik? och Håll koll på maten. I alla kanaler var syftet att leda in läsaren till Livsmedelskollens sida på uppsala.se.

Informationsinsatserna blev mycket lyckade. Under den första insatsen (juni) använde 907 personer livsmedelskollen och de tittade på totalt 10 167 sidor (kan jämföras med 224 personer och 688 sidvisningar veckan före). Facebookinlägget nådde 14 800 personer, vilket är bra spridning. Trafiken till Livsmedelskollen ökade kraftigt under kampanjperioden, med 1 378 procent. Den andra insatsen gick också fantastiskt bra (november). Totalt var det 23 131 personer som fick upp inlägget i sitt nyhetsflöde och av dessa valde 32 % att titta på mer än 10 sekunder av filmen. Dessutom var det nästan 5 % som valde att klicka sig vidare till webbsidan efter att de tittat på filmen. Facebooks annonsverktyg gav även annonsen högsta betyg utifrån hur intressant den tycktes vara hos målgruppen, i jämförelse med andra liknande annonser.

Strandskydd

En informationsinsats om strandskydd gjordes där insatsen blev en del av förvaltningens förebyggande tillsyn för att informera om vilka rättigheter och skyldigheter som finns gällande strandskydd och vad kommuninvånarna bör tänka på. Insatsen bestod av två delar.

Den första delen omfattade nya sidor på uppsala.se om strandskydd, en affisch till alla badplatser i Uppsala län med budskapet Vi gillar våra stränder, ett Facebookinlägg med budskapet tack vare strandskyddet har vi alla tillgång till stränder och växter och djur kan fortsätta leva i sin miljö samt en nyhet i pressrummet (Tillsyn av strandskydd gör badvatten tillgängligt för alla).

Den andra delen omfattade ett direktutskick till de boende som berörs i strandskyddat område. Ett vykort togs fram (Stränder för alla) och även ett infoblad (Så funkar strandskydd).

Slutligen gjordes ett mässkort med samma budskap som affischen.

Ny tobakslag

Inför att den nya tobakslagen trädde i kraft 1 juli 2019 gjordes ett omfattande arbete för att tidigt informera både berörda verksamhetsutövare som säljer tobak och även allmänheten om de nya reglerna. Nya sidor togs fram på uppsala.se där övergripande information gavs om den nya lagen och även vad de olika målgrupperna behöver tänka på (detaljhandel, partihandel och restauranger och caféer). Två nya infoblad togs fram och dessa var del av ett direktutskick till berörda verksamhetsutövare. Ett pressmeddelande skickades ut och fick bra respons (artiklar bland annat i Uppsalatidningen, på 24 Uppsala och även en intervju i Svt Nyheter Uppsala).

Radon för fastighetsägare

Under året gjorde nämnden en större informationsinsats mot fastighetsägare av flerbostadshus för att uppmana till att mäta radon och för att öka inrapporteringen av resultat och fastighetsuppgifter. Insatsen bestod i att informera fastighetsägarna om att de behöver mäta och rapportera radon och hur de ska göra det. Nya sidor på uppsala.se togs fram samt en folder, Radonhandledning för fastighetsägare. Det skulle vara lätt för fastighetsägarna att göra rätt och därför togs nya webbformulär och blanketter för inrapportering fram samt ett informationsblad som kunde lämnas till de boende. Detta är första delen av ett flerårigt projekt.

Tillsyn enskilt avlopp

En informationsinsats gjordes inför kommande tillsyn av enskilda avlopp. Insatsen bestod i att informera fastighetsägarna om den kommande tillsynen, vad tillsyn är och hur de själva kan påverka sin tillsynsavgift. En ny sida på uppsala.se togs fram och så även webbformulär och en pappersblankett för inrapportering. Tryck material bestod av foldern Dags för tillsyn av ditt avlopp – behöver vi komma till dig?, ett vykort för utskick, samt två informationsblad.

Schaktmassor – uppsala.se och vykort

En mindre informationsinsats gjordes för att informera byggföretag om vad de behöver göra innan schaktmassor används för att på så sätt undvika att föroreningar sprids. Syftet var att öka antalet anmälningar till förvaltningen om återanvändning av schaktmassor. En ny sida på uppsala.se publicerades, ett vykort togs fram och så även en blankett för anmälan.

Cisterner

En mindre informationsinsats gjordes för att informera verksamhetsutövare om den nya cisternföreskriften (NFS 2017:5) och hur den påverkar dem. Vi uppdaterade informationen om cisterner på uppsala.se och tog även fram blanketter för att installera respektive ta cistern ur bruk.

Ny taxa

Inför 2019 antogs en ny taxa och med anledning av detta genomfördes flera informationsinsatser. Informationen på uppsala.se uppdaterades, vykort och informationsblad om den nya taxan togs fram och en nyhet publicerades på uppsala.se.

Bygglov och bygglovsinfo

Under året gjordes informationsinsatser inför förvaltningens medverkan vid Bygglov på väg samt vid Bygglovsinfo i Uppsalorummet. Kommunikationsinsatsen omfattade Facebookinlägg, direktutskick av vykort samt annonser i Uppsalatidningen och i den lokala tidningen.

Resultat för miljöförvaltningens verksamheter

I tabellen nedan redovisas några nyckeltal för miljöförvaltningens avdelningar 2019 med 2018 och 2017 som jämförelse. Under avsnittet Ekonomisk resultat miljö- och hälsoskyddsnämnden återfinns en redovisning av nämndens totala resultat för perioden.

2019 var avgiftsfinansieringsgraden 63 procent, så förvaltningen finansieras ungefär till 2/3 av avgifter och till 1/3 av skatter vilket är i linje med föregående år. Verksamhetens kostnader ökade 2019 jämfört med året innan, framförallt beror ökning på personalkostnaderna för arbetskraft då fler årsarbetare var sysselsatta än 2018. Även kostnader för lokaler var något högre under året pga nya administrationskostnader samt årlig indexuppräknig.

TOTALT	dec-17	dec-18	dec-19
Taxeintäkter, mnkr	41,9	41,0	42,1
Kommunbidrag, mnkr	22,3	23,0	24,0
Kostnader, mnkr	-65,8	-64,8	-67,1
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-28,4	-30,9	-33,5
Avgiftsfinansieringsgrad*	64 %	63 %	63 %
Miljöskyddstillsyn	dec-17	dec-18	dec-19
Taxeintäkter, mnkr	6,3	5,6	5,2
Kommunbidrag, mnkr	4,1	4,1	4,7
Kostnader, mnkr	-10,4	-10,0	-10,0
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-4,3	-4,5	-4,5
Avgiftsfinansieringsgrad*	60 %	56 %	52 %
VAHO**	dec-17	dec-18	dec-19
Taxeintäkter, mnkr	6,7	8,6	8,3
Kommunbidrag, mnkr	8,7	9,7	10,0
Kostnader, mnkr	-15,4	-18,4	-18,3
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-6,8	-8,0	-8,2
Avgiftsfinansieringsgrad*	44 %	47 %	45 %
Kommunala lantmäterimyndigheten	dec-17	dec-18	dec-19
Taxeintäkter, mnkr	17,4	14,6	16,1
Kommunbidrag, mnkr	4,2	3,6	3,2
Kostnader, mnkr	-22,5	-17,2	-19,7
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-8,0	-7,4	-8,5
Avgiftsfinansieringsgrad*	78 %	84 %	81 %
Livsmedelskontroll	dec-17	dec-18	dec-19
Taxeintäkter, mnkr	7,8	7,5	7,9
Kommunbidrag, mnkr	3,3	3,8	3,9
Kostnader, mnkr	-10,9	-11,3	-12,0
-varav lönekostnader (exklusive PO),	-4,6		

mnkr		-5,2	-5,6
Avgiftsfinansieringsgrad*	71 %	66 %	65 %
Tillståndsenheten	dec-17	dec-18	dec-19
Taxeintäkter, mnkr	5,3	4,7	4,7
Kommunbidrag, mnkr	0,5	0,5	0,4
Kostnader, mnkr	-5,8	-5,1	-5,1
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-2,4	-2,0	-2,2
Avgiftsfinansieringsgrad*	92 %	92 %	91 %

Kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag samt uppdrag vid sidan av verksamhetsplanen

Arbetet med inriktningsmål och uppdrag samt uppdrag vid sidan av verksamhetsplanen har i stort sett genomförts som planerat. Nämnden har bidragit helt till åtta av kommunfullmäktiges nio inriktningsmål och i hög grad till ett. Den övervägande delen av de uppdrag som är tillämpliga för nämndens verksamhet har genomförts under året, se rapport *Uppföljning av verksamhetsplan 2019*.

Ekonomiskt resultat miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens visar ett positivt resultat om 0,3 mnkr för räkenskapsåret 2019 och uppnår därmed budget. Överskottet avser framförallt EU-bidrag. Avvikelse mellan årets utfall och helårsprognos var 0,4 mnkr och avser justeringar av interimsposter i bokslutet.

Politisk verksamhet

Nämndens kostnader är marginellt högre än lagd helårsprognos samt budget. Avvikelse ligger inom osäkerhetsmarginalen och föranleder inga vidare kommentar.

Verksamhetsstöd^[1]

Utfallet visar överskott om 0,3 mnkr som avser EU-bidragsmedel. Resultatet ligger i linje med helårsprognos och avviker med 0,3 mnkr mot lagd budget.

Administrativa enheten

Enheten redovisar ett noll resultat för helåret i linje med helårsprognos samt budget. Verksamheten har inte haft några större avvikelser mot förväntat ekonomiskt utfall.

Miljöskyddstillsyn

Enheten redovisar ett noll resultat för helåret i linje med helårsprognos samt budget. Verksamheten har inte haft några större avvikelser mot förväntat ekonomiskt utfall.

Enskilt vatten och avlopp, områdesskyddstillsyn samt samhällsbyggnad och miljöövervakning

Rapporteras ihop med Hälsoskydd under 2019.

Hälsoskyddstillsyn, enskilt vatten och avlopp, områdesskydd samt samhällsbyggnad och miljöövervakning

Enheterna redovisar ett noll resultat för helåret, i linje med helårsprognos samt budget.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Resultatet räkenskapsåret 2019 visar ett överskott om 0,2 mnkr. Verksamheten avviker från budget och helårsprognos vad gäller intäkter från förrättningar. Nettoeffekten blir noll eftersom verksamhetens kostnader i personal visar ett lägre utfall än budgeterat.

^[1] Under verksamhetsstöd ligger de förvaltningsövergripande kostnaderna för förvaltningschef och verksamhetsutvecklare m.m.

Livsmedelskontroll

Resultatet för räkenskapsåret 2019 visar ett underskott om 0,1 mnkr. Avvikelse beror på färre fakturerade timmar än planerat för extra offentlig kontroll vilket är uppföljning av tidigare avvikelser i livsmedelskontrollen. Verksamhetens kostnader är i linje med budget.

Tillståndsenheten

Resultatet för räkenskapsåret 2019 är i linje med budget. Verksamheten har inte haft några större avvikelser mot förväntat ekonomiskt utfall.

Resultattabell miljö- och hälsoskyddsnämnden

	Utfall 191231	Budget191231	Avvikelse	Helårs- prognos	Helårs- budget
Taxor och avgifter	42,1	46,0	-3,9	43,8	46,0
Försäljning verksamhet och entreprenader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommunbidrag	24,0	24,0	0,0	24,0	24,0
Bidrag	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0
Övriga intäkter	1,1	0,0	1,1	0,8	0,0
Summa intäkter	67,5	69,9	-2,5	68,8	69,9
Köp av verksamhet	-9,5	-11,0	1,6	-9,6	-11,0
Lön och PO	-46,5	-46,7	0,2	-45,7	-46,7
Övr pers. kostnader	-0,2	-1,0	0,8	-0,7	-1,0
Lokalkostnader	-4,6	-4,1	-0,5	-4,6	-4,1
Övr verks. Kostnader	-6,3	-7,1	0,8	-7,5	-7,1
Transf, avskrivningar och finansiella kostn.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa kostnader	-67,1	-69,9	2,8	-68,1	-69,9
Periodens resultat	0,3	0,0	0,3	0,7	0,0

Hållbarhetsperspektiven och nationella miljö kvalitetsmålen

Hållbarhetsperspektiven

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bidrar genom tillsyn, tillståndsprovningar, förrättningar och kontroller till de tre hållbarhetsperspektiven; social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Ekologisk hållbarhet

Fyra av förvaltningens verksamhetsområden arbetar utifrån miljöbalken och bidrar tydligt till ekologisk hållbarhet.

Miljöskydd omfattar tillsyn av miljöfarliga verksamheter och bidrar till att minska utsläpp av miljöfarliga ämnen. Tillståndsprovning och tillsyn av vatten och avlopp (VA) bidrar till minskad övergödning och skydd av grund- och dricksvattnet. Områdesskydd (OS) omfattar tillsyn av strandskydd och naturreservat och bidrar till att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten samt att trygga allas tillgång till stränder och andra naturområden. Samhällsbyggnad och miljöövervakning (SHB) bidrar till en hållbar stadsplanering och landsbygdsutveckling och övervakar luftkvaliteten i kommunen.

Social hållbarhet

Social hållbarhet omfattar mänskliga rättigheter med exempelvis förvaltningens ansvar som arbetsgivare och vårt ansvar att som kommunal myndighet säkerställa demokratiska värden. En särskild aspekt av mänskliga rättigheter är barns rättigheter eftersom barn är extra skyddsvärda.

Arbetsgivaransvaret bidrar till att ge medarbetarna möjlighet att utvecklas i arbetet och skapa balans mellan arbete och fritid. Arbetsvillkor, arbetsmiljö och personsäkerhet är viktiga frågor och vi värderar jämställdhet, mångfald och fackliga rättigheter.

Förvaltningens myndighetsutövning säkerställer demokratiska värden så som rättssäkerhet och likhet inför lagen. Myndighets servicen bidrar till att uppfylla nämndens serviceskyldighet och upprätthålla offentlighetsprincipen genom tillgång till allmänna handlingar och att ge råd och service till medborgarna.

Alla förvaltningens verksamhetsområden utom den kommunala lantmäterimyndigheten bidrar till att säkra människors hälsa. Miljöskydd bidrar till att minska utsläpp av miljöfarliga ämnen. Hälsoskydd bidrar till en hälsosam miljö och hälsa för barn, unga och äldre genom tillsyn av förskolor, skolor och äldreboenden. Områdesskydd upprätthåller allemansrätten och tryggar tillgång till stränder och andra naturområden. Samhällsbyggnad och miljöövervakning bidrar till en hållbar stadsplanering och landsbygdsutveckling och övervakar luftkvaliteten i kommunen. Livsmedelskontrollen bidrar till att alla ska ha tillgång till rent dricksvatten och säkra livsmedel. VA (Enskilt vatten och avlopp) skyddar grund- och dricksvatten.

Tillståndsprövning och tillsyn av alkohol, tobak, receptfria läkemedel och e-cigarett bidrar bland annat till en ansvarsfull alkoholserving.

Av förvaltningens avdelningar bidrar speciellt Hälsoskydd till barns rättigheter genom tillsyn för att säkerställa att barn i förskolor, skolor och fritidshem har en hälsosam inomhusmiljö. Livsmedelskontroll och VA bidrar till att barn ska ha tillgång till rent dricksvatten och säkra livsmedel. Tillståndsenheten skyddar barn och unga från att komma i kontakt med alkohol och tobak. Genom Samhällsbyggnad och miljöövervakning bidrar förvaltningen till hållbar stadsplanering och bevakar då bland annat storlek på planerade förskolegårdar.

Ekonomisk hållbarhet

Alla förvaltningens avdelningar kan bidra till näringslivsutveckling och hjälpa verksamhetsutövare och privatpersoner att ta ansvar för sin hållbarhetspåverkan. Här har vi valt en snävare definition av ekonomisk hållbarhet och då är det enbart den kommunala lantmäterimyndigheten som tydligt bidrar till ekonomisk hållbarhet.

Den kommunala lantmäterimyndigheten bidrar till ett hållbart samhällsbyggande och ekonomisk utveckling genom att skapa förutsättningar för att bebygga och utveckla fastigheter och samhällets infrastruktur, köpa, äga och sälja fastigheter samt söka, hitta och använda geografisk information och fastighetsinformation.

I tabellen nedan anges vilket område som bidrar till vilket hållbarhetsperspektiv.

	Ekologisk hållbarhet	Social hållbarhet			Ekonomisk hållbarhet
	<i>Miljö- och klimatfrågor</i>	<i>Mänskliga rättigheter</i>	<i>Barns rättigheter</i>	<i>Människors hälsa</i>	<i>Hållbar ekonomi</i>
Miljöskydd	X	(X)		X	
VA	X	(X)	X	X	
OS	X	(X)		X	
SHB	X	(X)	X	X	
Hälsoskydd		(X)	X	X	
Tillstånd		(X)	X	X	
Livsmedel		(X)	X	X	
Lantmäteri		X			X
Myndighet		X			
Arbetsgivare		X	X	X	

Nationella miljö kvalitetsmål

I Sverige och Uppsala är miljö- och klimatfrågorna fortsatt centrala för en hållbar utveckling. De 16 nationella miljö kvalitetsmålen utgör här en viktig utgångspunkt och Uppsala ska bidra till att de uppnås. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en viktig roll i det arbetet och bidrar till måluppfyllelsen genom tillsyn, kontroll och förrättningar. Nämnden har därför satt upp en riktlinje att de nationella miljö kvalitetsmålen, i alla delar där det är möjligt, ska vara styrande för nämndens prioriteringar, bedömningar och remissvar.

I tabellen nedan anges vilken typ av tillsyn som bidrar till vilket miljö kvalitetsmål.

Nationella miljö kvalitetsmål	Miljöskyddstillsyn	Tillsyn VA och områdesskydd	Hälsoskyddstillsyn
1. Begränsad klimatpåverkan	X		X
2. Frisk luft	X		X
3. Giffri miljö	X	X	X
4. Säker strålmiljö	X		X
5. Ingen övergödning	X	X	
6. God bebyggd miljö		X	X
7. Skyddande ozonskikt	X		
8. Grundvatten av god kvalitet	X	X	
9. Levande sjöar och vattendrag	X	X	
10. Bara naturlig försurning	X		
11. Myllrande våtmarker		X	
12. Levande skogar		X	
13. Ett rikt odlingslandskap	X	X	
14. Ett rikt växt- och djurliv		X	
15. Storslagen fjällmiljö			
16. Hav i balans samt levande kust och skärgård			

Miljö- och hälsoskyddsnämnden – bokslut 2019

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDS- NÄMNDEN	Kommunbidrag	Resultat		
		Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
Belopp i miljoner kronor	2019	2019	2018	201908
Politisk verksamhet (1)	1,2	-0,5	-0,4	-0,3
Infrastruktur, skydd m.m (2)	22,7	0,7	0,4	1,0
Fritid, övrigt (32)	0,1	0,1	0,0	0,1
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämnden totalt	24,0	0,3	0,0	0,7

	KF-budget	Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
	2019	2019	2018	201908
Investeringar	0,1	0,0	0,0	0,0

Resultat per verksamhet

Nämndens ekonomi visar ett positivt resultat om 0,3 mnkr för räkenskapsåret 2019 och uppnår därmed budget. Överskottet avser framförallt EU-bidrag. Verksamhetens kostnader visar inga större avvikelser mot budget. I bokslutet har upplupna och förbetalda intäkter överförts från resultaträkningen till balansräkningen som en interimspost. Detta gjordes för samtliga enheter förutom Livsmedelskontrollen.

Samtliga enheter i verksamheten har en god målpuppfyllelse och kostnadskontroll. Miljönämnden har inte haft några investeringar under 2019.

Nämnden har inom ramen för sin verksamhet i hög grad bidragit till att uppfylla de inriktningsmål och uppdrag som ställts upp av kommunfullmäktige.

Miljöskydd

Resultatet för räkenskapsåret 2019 är i linje med budget. Verksamheten har inte haft några större avvikelser mot förväntat ekonomiskt utfall.

Hälsoskydd

Resultatet för räkenskapsåret 2019 är i linje med budget. Verksamheten har inte haft några större avvikelser mot förväntat ekonomiskt utfall.

Områdesskydd vatten och avlopp

Resultatet för räkenskapsåret 2019 är i linje med budget. Verksamheten har inte haft några större avvikelser mot förväntat ekonomiskt utfall.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Resultatet räkenskapsåret 2019 visar ett överskott om 0,2 mnkr. Verksamheten avviker från budget och helårsprognos vad gäller intäkter från förrättningar. Nettoeffekten blir noll eftersom verksamhetens kostnader i personal visar ett lägre utfall än budgeterat.

Livsmedelskontroll

Resultatet för räkenskapsåret 2019 visar ett underskott om 0,1 mnkr. Avvikelse beror på färre fakturerade timmar än planerat för extra offentlig kontroll vilket är uppföljning av tidigare avvikelser i livsmedelskontrollen. Verksamhetens kostnader är i linje med budget.

Tillståndsenheten

Resultatet för räkenskapsåret 2019 är i linje med budget. Verksamheten har inte haft några större avvikelser mot förväntat ekonomiskt utfall.

Investeringar

Inga investeringar har gjorts under perioden.

Förvaltning eller nämnd eller enhet
Rapport

Nämndbehandlas:
2020-02-27

Diarienummer:
2019-2431

Handläggare:
Kristin Svensson Lundin

Uppföljning av verksamhetsplan 2019

Bedömningskriterier

Nedan redovisas förklaringstexter till de bedömningskriterier som presenteras i denna rapport.

Bedömning av inriktningsmål och nämndmål

Målet är helt uppfyllt innebär att nämndens åtgärder verkställs som planerat och tycks vara tillräckliga för att leda till de effekter den vill se.

Målet är i hög grad uppfyllt innebär att nämndens åtgärder verkställs till övervägande del som planerat eller kommer till övervägande del att leda till de resultat den vill se.

Målet är delvis uppfyllt innebär att nämndens åtgärder verkställs delvis som planerat eller leder inte fullt ut till de resultat den vill se, men den *avser inte* att göra något mer eller annorlunda för att bidra till måluppfyllelse.

Målet är ej uppfyllt innebär att nämnden inte har några åtgärder i sin verksamhetsplan som bidrar till måluppfyllelse eller avstår från att genomföra planerade åtgärder.

Bedömning av uppdrag och åtgärder

Ej påbörjad innebär att uppdraget inte är påbörjat trots att det borde vara påbörjat.

Påbörjad innebär att uppdraget är påbörjat och flyter på enligt plan.

Väntar innebär att uppdraget inte är påbörjat, men att det är i enlighet med plan.

Färdig innebär att uppdraget är färdigt. Det gäller även när det som började som ett uppdrag fortsättningsvis hanteras i ordinarie verksamhet.

Stoppad innebär att uppdraget inte kommer att genomföras.

Försenad innebär att uppdraget är påbörjat, men flyter inte på enligt plan.

Inriktningsmål 1: Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Bedömning
I hög grad uppfyllt

Nämndmål: Nämnden ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.

Bedömning
Helt uppfyllt

Åtgärd: Utveckling av planeringsmodellen för den avgiftsfinansierade tillsynen

Status
Färdig

Förvaltningen uppdaterade planeringsmodellen för den avgiftsfinansierade tillsynen och tog fram nya rutiner för tid- och resursplanering. För att kunna styra, prioritera, planera och följa upp verksamheten på ett bra sätt krävs en god redovisning av använda resurser. En tillförlitlig redovisning av använd tid är även nödvändig för att säkerställa en korrekt debitering av avgifter och för att beräkna timavgifternas storlek.

Under året har den förvaltningsövergripande administrativa enheten som bildades i början av 2018 tagit över en stor del av förvaltningens administrativa uppgifter.

Uppdrag: KVAR FRÅN 2018: 1.2 Tydliggöra hur digitaliseringens möjligheter ska användas och dess utmaningar hanteras i verksamhetsplanering och affärsutveckling så att utvecklingen kan drivas så samlat och effektivt som möjligt

Status
Försenad

Se åtgärder under Inriktningsmål 3: Uppdrag 3.1 Aktivt och strategiskt arbeta med digital utveckling och innovation, genom bland annat testbäddar, för att utveckla den egna verksamheten, stärka klimatarbetet och skapa ett smart och hållbart Uppsala.

Uppdrag: 1.12 Genomföra en koncernövergripande kartläggning hur resurser fördelas mellan män och kvinnor senast 2022 i syfte att uppnå en jämställd resursfördelning

Status
Väntar

Åtgärd: Delta i den koncernövergripande kartläggningen

Status
Väntar

Arbetet med att delta i den kommunövergripande kartläggningen av resursfördelningen mellan män och kvinnor kommer inledas när instruktioner kommer från kommunledningskontoret.

På så sätt vill nämnden bidra till artikel 9 i CEMR-deklarationen.

Inriktningsmål 2: Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i

Bedömning
Helt uppfyllt

Nämndmål: Vi har en god livsmiljö och god hälsa i Uppsala kommun

Bedömning
Helt uppfyllt

Åtgärd: Områdesskydd: Inom myndighetsuppdraget, prövning och tillsyn naturreservat

Status
Färdig

Arbetet med prövning och tillsyn av kommunala naturreservat genomfördes enligt plan. Fler ansökningar om tillstånd och dispens har kommit in till nämnden jämfört med tidigare år.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens naturvårdsprogram.

Åtgärd: Områdesskydd: Inom myndighetsuppdraget, prövning och tillsyn strandskydd.

Status
Färdig

Genom att kontrollera att strandskyddsbestämmelserna följs bidrar nämnden till attraktiva och tillgängliga vatten och naturområden i kommunen, i enlighet med kommunens vattenprogram och naturvårdsprogram. Tillsyn av strandskyddade områden och prövning av dispensansökningar genomfördes enligt plan.

Nämnden fortsatte även under året att delta dels på bygglovsinformationsmöten en gång i månaden och på de informationsmöten runt om i kommunen som plan- och byggnadsnämnden organiserar ("Bygglov på väg") för att underlätta för fastighetsägare som har frågor om strandskydd och enskilda avlopp.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens vattenprogram och landsbygdsprogram.

Uppdrag: 2.1 Stärk arbetet med att förebygga och förhindra social oro samt öka tryggheten.

Status
Färdig

Åtgärd: Hälsoskydd: Projekt för bättre inomhusmiljö i utsatta områden

Status
Färdig

Nämnden genomförde ett projekt med uppsökande hälsoskyddstillsyn i bostäder i utsatta områden i kommunen (enligt Uppsala kommuns sociala kompass). Under 2019 genomfördes utökad tillsyn på detta sätt i stadsdelen Gränby.

Åtgärd: Hälsoskydd: Stödja tobakspreventivt arbete i skolan

Status
Färdig

Nämnden har stöttat det tobakspreventiva arbetet i skolan enligt plan genom att följa upp de i tillsynen tidigare konstaterade bristerna. Tillsyn av tobakspreventivt arbete genomfördes dessutom i den förebyggande tillsynen av skolor. Arbetet är genomfört enligt plan.

Nämnden bidrar på så sätt till kommunens drogpolitiska program.

Åtgärd: Tillståndsenheten: Verka för en ansvarsfull alkoholservering

Status
Färdig

Nämnden har en rad aktiviteter i syfte att verka för en ansvarsfull alkoholservering. Några aktiviteter som kan nämnas är: Inre tillsyn (handel och vandel), lämplighetsprövning av de som söker stadigvarande serveringstillstånd, yttre tillsyn på serveringsställen samt utbildning i ansvarsfull alkoholservering.

I stort har nämnden blivit färdig med sitt bidrag till uppdraget. En liten del av yttre tillsynen på serveringsställen genomfördes dock inte. Det berodde på hög arbetsbelastning p.g.a. att fler ansökningar om tobakstillstånd än beräknat inkom.

Nämnden bidrar genom sitt arbete till kommunens drogpolitiska program.

Åtgärd: Tillståndsenheten: Verka för ansvarfull försäljning av receptfria läkemedel, tobak, e-cigarett, folköl samt att ingen illegal tobak saluförs inom butiksledet

Status
Färdig

Nämnden har en rad aktiviteter i syfte att verka för ansvarsfull försäljning. En ny tobakslag började gälla den 1 juli. Ny taxa samt uppdaterade rutiner, mallar och information till företag har därför tagits fram. Totalt inkom 140 ansökningar om tobakstillstånd vilket är mer än beräknat. Nämnden har också arbetat med att genomföra kontrollköp av tobak. Kontrollköp är en metod där man kontrollerar om försäljningsställen har rutiner för ålderskontroll. Projektet med provköp är till hälften genomfört.

Nämnden tog vid årsskiftet över det operativa ansvaret för tillsyn av lotterier.

I stort har nämnden blivit färdig med sitt bidrag till uppdraget. En liten del av yttre tillsynen på inom detaljhandeln genomfördes dock inte. Det berodde främst på hög arbetsbelastning p.g.a. att fler ansökningar om tobakstillstånd än beräknat inkom.

Nämnden bidrar genom sitt arbete till kommunens drogpolitiska program.

Uppdrag: KVAR FRÅN 2018: 2.2 Utifrån genomförd nollmätning stärka platsvarumärket Uppsala.

Status
Färdig

Åtgärd: Aktivering av platsvarumärket i det löpande kommunikationsarbetet inom nämnden

Status
Färdig

Miljöförvaltningens ledningsgrupp har under 2018 informerats om platsvarumärket Uppsala medan medarbetarna enbart har informerats i liten omfattning under året. Skälet är att platsvarumärket Uppsala inte tydligt kan användas i nämndens kommunikationsarbete även om vi genom vårt arbete ändå bidrar indirekt till att stärka Uppsalas varumärke. Uppsala kommuns värdegrund ligger som en tydligare grund för nämndens kommunikationsarbete. Uppdraget bedöms vara genomfört utifrån nämndens behov.

Nämnden bidrar till näringslivsprogrammet mål nummer 5 som innebär att Uppsala ska ha ett starkt platsvarumärke och vara en attraktiv kommun att bo, besöka och verka i.

Uppdrag 2.6 Vidta de åtgärder som krävs för att nå EU:s luftkvalitetsmål i Uppsala (GSN, KS och MHN)

Status
Påbörjad

Åtgärd: Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Tillsyn luftkvalitet och arbete med åtgärdsprogram för luft

Status
Färdig

Nämnden fortsatte följa utvecklingen av luftkvaliteten i staden noga. Arbetet med att se över åtgärdsprogrammet för att komma till rätta med de höga halterna av främst kväveoxider på Kungsgatan påbörjades under 2019. Det är ett arbete som leds av kommunstyrelsen. Nämnden är tillsynsmyndighet och bidrar med kunskap och erfarenhet. Nämnden deltog i arbetet att beställa en utökad luftutredning av situationen på Kungsgatan. Årets planerade arbete är genomfört men eftersom att det är ett långsiktigt arbete kommer det fortsätta kommande år.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens åtgärdsprogram för luft.

KVAR FRÅN 2018: 2.9 Stärka krisberedskapen i kommunens alla verksamheter

Status
Färdig

Åtgärd: Stärkt beredskap för allvarliga störningar

Status
Färdig

Nämnden etablerade under året en ny beredskapsorganisation. Arbetet skedde tillsammans med räddningstjänsten och kommunens centrala krisberedskap. För arbetet bildades en förvaltningsövergripande arbetsgrupp. En utbildning i beredskap genomfördes i maj tillsammans med räddningstjänsten, Uppsala vatten och representant för kommunens centrala krisberedskap. Inför införandet av beredskapsorganisationen togs rutiner och avtal för schema fram. Arbetet med avtal för schema genomfördes tillsammans med kommunens centrala HR-specialist kopplat till att kommunen som helhet ser ett behov av att utreda vilket typ av avtal som behövs för att möjliggöra att medarbetarna går in i beredskap. Under december anmälde inspektörer sitt intresse för att ingå i beredskapen och intresset var stort. I beredskapsgruppen kommer inledningsvis tolv inspektörer att ingå. Under början av 2020 kommer deltagarna i den utökade beredskapsorganisationen att få en introduktionsutbildning för att därefter börja i beredskapsorganisationen som startar i februari.

Nämnden tog fram en ledningsplan för allvarlig störning och genomförde under april en beredskapsövning tillsammans med Uppsala vatten. Dessutom deltog nämnden i

arbetet med att ta fram en plan för försörjning av nödvatten inom kommunen vid en allvarlig störning.

Arbetet med ledningsplanen för allvarlig störning, beredskapsövningen med Uppsala vatten och nämndens bidrag till nödvattenplan genomfördes enligt plan och slutfördes under året.

Krisövningen som planerades med Stadsbyggnadsförvaltningen försköts till 2020.

Förberedelserna för den nya utökade beredskapsorganisationen tog längre tid än planerat och organisationen startas under februari 2020.

Genom detta arbete bidrar nämnden till kommunens handlingsplan för trygghet och säkerhet.

Uppdrag: 2.9 Beakta näringslivsperspektivet i kommunala beslut.

Status
Väntar

Åtgärd: Beakta näringslivsperspektivet i kommunala beslut.

Status
Väntar

Arbetet kommer inledas när instruktioner kommer från kommunledningskontoret.

Uppdrag: 2.13 Inför 24 timmars-garanti för samtal mellan vårdnadshavare och socialtjänst när unga begår brott

Status
Stoppad

Nämnden avstår från att arbeta med uppdraget eftersom det inte ryms inom nämndens uppdrag. Nämnden har ingen verksamhet som kan bidra till genomförandet av uppdraget och de effekter uppdraget är avsett att åstadkomma.

Uppdrag: 2.14 Samordna upphandlingsarbetet rörande gaturummet i syfte att undvika onödiga grävarbeten

Status
Stoppad

Nämnden avstår från att arbeta med uppdraget eftersom det inte ryms inom nämndens uppdrag. Nämnden har ingen verksamhet som kan bidra till genomförandet av uppdraget och de effekter uppdraget är avsett att åstadkomma.

Inriktningsmål 3: Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Bedömning
Helt uppfyllt

Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun

Bedömning
Helt uppfyllt

Åtgärd: Enskilt vatten och avlopp: Bidra till plan för hållbar vatten- och avloppsförsörjning i hela kommunen

Status
Färdig

Arbetet inom kommunen med en plan för hållbar vatten- och avloppsförsörjning fortsatte under 2019. Nämnden bidrog till arbetet med underlag kring enskilt vatten och avlopp. Under 2019 påbörjades även en översyn av kommunens vattenprogram som beräknas färdigställas under 2020. För att förbättra kunskapen om enskild vattenförsörjning i kommunen initierade miljö- och hälsoskyddsnämnden ett samarbete med SGU. Inom projektet togs bland annat fram ett förbättrat kartmaterial kring grundvattentillgång och ett informationsmaterial till brunnsägare om att registrera sin brunn i SGU:s brunnsarkiv. Ett projekt om påverkan från avlopp och miljögifter på enskilda brunnar påbörjades också. Projektet är gemensamt med sex kommuner och SGU. Det kommer att fortsätta under 2020.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens vattenprogram.

Åtgärd: Enskilt vatten och avlopp: Inom myndighetsuppdraget, prövning av tillståndansökningar för små avloppsanläggningar

Status
Färdig

Tillståndsprövning av små avlopp genomfördes som planerat. Nämnden såg en ökad mängd ansökningar om enskilt avlopp jämfört med föregående år. Under året genomfördes flera nyrekryteringar för att möta den ökade ärendeströmningen och vid årets slut var väntetiden för handläggning som mest två till fyra veckor.

Nämnden deltog på bygglovsinformationsmöten en gång i månaden samt på de informationsmöten runt om i kommunen som plan- och byggnadsnämnden organiserar ("Bygglov på väg") för att underlätta för fastighetsägare som har frågor om att ansöka om avlopp eller frågor om strandskydd.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens vattenprogram och landsbygdsprogram.

Åtgärd: Enskilt vatten och avlopp: Inom myndighetsuppdraget, tillsyn av små avloppsanläggningar

Status
Färdig

Under året avslutades VA-programmet som pågått under 10 år och lett till att utsläpp från ca 3 000 fastigheter har förbjudits. Tillsyn av små avlopp genomfördes i större omfattning än planerat för att kunna avsluta VA-programmet som omfattat alla små avlopp utan efterföljande rening i kommunen. Tillsynstakten ökade därför avsevärt under året jämfört med tidigare år. Tillsyn av små avlopp går därmed in i en ny fas. Under året beslutade nämnden om en plan för fortsatt tillsyn av små avlopp under kommande 10-årsperiod. Planen innebär tillsyn av de ca 4 000 avloppsanläggningar med efterföljande rening i kommunen som är äldre än 20 år vars funktion kan förväntas vara bristfällig. Nämnden färdigställde även ett program för tillsyn av mindre reningsverk och påbörjade tillsynen men i mindre omfattning än planerat.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens vattenprogram.

Åtgärd: Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn miljöfarliga verksamheter.

Status
Färdig

Arbetet med tillsyn på miljöfarliga verksamheter har genomförts enligt plan. Nämnden har arbetat med den projekterade tillsynen av lantbruk som påbörjades 2018. Nämnden har även deltagit i ett nationellt tillsynsprojekt om kemikalier i varor på initiativ av Kemikalieinspektionen och genomfört flera informationsinsatser om bland annat schaktmassor och cisterner. Inför 2019 antogs även en ny taxa och därför har det under året genomförts olika informationsinsatser med anledning av detta och nya beslut om årlig avgift har tagits för alla tillsynsobjekt.

Arbetet bidrar till en giftfri miljö, skydd av grundvattnet och minskad miljö- och klimatpåverkan.

Nämnden bidrar på så sätt till kommunens vattenprogram, riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt samt kommunens miljö- och klimatprogram.

Åtgärd: Miljöskydd: Tillsyn högfluorerade ämnen (PFAS)

Status
Färdig

Arbetet med tillsyn gällande högfluorerade ämnen (PFAS) har genomförts enligt plan och tillsyn har genomförts på verksamheter med kända PFAS-föreningar. Nämnden har deltagit i möten med Försvarsinspektören för hälsa och miljö, Uppsala Vatten och Avfall och forskare på Sveriges lantbruksuniversitet. Nämnden har även deltagit i KEMI:s PFAS-nätverks vårmöte och deltagit som medarrangör på ett PFAS-nätverksmöte i Uppsala under hösten där temat var åtgärdsmetoder. Nätverksmötet i Uppsala mynnade ut i kontakter mellan olika aktörer och nätverk PFAS-Uppland startades.

Nämnden bidrar på så sätt till kommunens vattenprogram samt riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde.

Åtgärd: Miljöskydd: Tillsyn förorenade områden

Status
Färdig

Arbetet med tillsyn på förorenade områden har genomförts enligt plan. Under året granskades bland annat riskklassningar av gamla deponier och ansvarsutredningar uppdaterades. Arbetet genomförs i dialog med länsstyrelsen och stadsbyggnadsförvaltningen.

Nämnden bidrar på så sätt till kommunens vattenprogram samt riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt.

Åtgärd: Miljöskydd: Bidra till kommungemensamt vattenarbete

Status
Färdig

Nämnden bidrar i det kommungemensamma vattenarbetet genom att delta i arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för Fyrisån och Hågaån.

Nämnden deltar även i arbetet med att ta fram en skyfallsplan. Arbetet med de lokala åtgärdsprogrammen har genomförts enligt plan. Arbetet med skyfallsplanen är påbörjat men försenat på grund av att den befintliga höjdmodellen över staden är inaktuell och behöver uppdateras.

Åtgärdsprogram för rening av dagvatten i befintlig stadsmiljö är klart och under 2020 börjar arbetet med att prioritera möjliga åtgärder.

Arbetet med att fram riktlinjer för dagvattenhantering i planer och bygglov har påbörjats under året.

Nämnden bidrar på så sätt till kommunens vattenprogram samt riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt.

Åtgärd: Miljöskydd: Tillsyn kemikalieintensiv verksamhet och laboratorier

Status
Färdig

Arbetet med tillsyn på kemikalieintensiva verksamheter och laboratorier har genomförts enligt plan och kommer fortsätta under 2020. Arbetet bidrar till en giftfri miljö och skydd av grundvattnet.

Nämnden bidrar på så sätt till kommunens vattenprogram, riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ut grundvattensynpunkt samt kommunens miljö- och klimatprogram.

Åtgärd: Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Bidra med miljö- och hälsokompetens i stadsbyggnadsprocessen och påverka bygglov, planer och program

Status
Färdig

Nämnden bidrog med miljö- och hälsoskyddskompetens enligt plan, och deltog på startmöten för nya detaljplaner samt svarat på remisser för detaljplaner och bygglovsärenden.

Arbetet genomfördes enligt plan.

Åtgärd: Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Uppföljning av samhällsbyggnadsprojekt med fokus på ljud- och luftmiljö på skolor och förskolegårdar

Status
Färdig

Nämnden genomförde en uppföljning av ljud- och luftmiljö på förskole- och skolgårdar. Resultatet visade att flera förskole- och skolgårdar utsätts för trafikbullernivåer över riktvärdet. Luftkvaliteten bedöms som god på de allra flesta förskole- och skolgårdar. Endast två grundskolor centralt i staden beräknas få föroreningshalter över miljömålet frisk luft på viss del av gården.

Uppdrag: 3.1 Aktivt och strategiskt arbeta med digital utveckling och innovation, genom bland annat testbäddar, för att utveckla den egna verksamheten, stärka klimatarbetet och skapa ett smart och hållbart Uppsala.

Status
Försenad

Åtgärd: Genomföra delprojekt DHS för att ersätta IT-stödet Ecos

Status
Försenad

Inom delprojekt DHS miljö arbetar projektgruppen med detaljering och förtydligande av krav samtidigt som systemutvecklingen och tester har påbörjats. Krav-, utvecklings- och testarbete kommer att pågå fram till och med augusti 2020. Projektet har sett behov av att revidera tidplanen. Nytt datum för driftsättning av det nya systemet är planerat till oktober månad 2020.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens strategiska plan för IT-utveckling och digitalisering.

Åtgärd: Fortsätta utvecklingen av digitala lösningar inom nämndens verksamheter

Status
Färdig

Utvecklingen av digitala lösningar inom nämndens verksamheter fortsatte under året. Arbetet omfattar bland annat informationshantering i webbkartan med utveckling av nya tillämpningar, utveckling av användning av surfplattor vid avloppstillsyn och diskussioner hur GIS ska integreras i det nya ärendehanteringssystemet DHS. En "kriskarta", som är ett tillämpat kartunderlag som ska underlätta bedömning av miljöolyckor i fält, har tagits fram. Därtill pågår ett arbete på den kommunala lantmäterimyndigheten med att höja kvalitén på de uppgifter som ligger i den digitala registerkartan.

En ny rutin för att scanna inkommande handlingar har införts och från och med den 1 januari skannas samtliga handlingar för de verksamheter som diarieför sina ärenden i ärendehanteringssystemet Ecos.

Ett arbete genomfördes med att reglera hanteringen av ostrukturerade känsliga personuppgifter inom förvaltningen inom ramen för kommunens GDPR-arbete.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens strategiska plan för IT-utveckling och digitalisering.

Uppdrag: KVAR FRÅN 2018: 3.3 Utifrån den sociala kompassen fortsätta utveckla den samordnade planeringsprocessen för hållbar stads- och landsbygdsutveckling

Status
Färdig

Se åtgärder under inriktningsmål 2: Uppdrag 2.1 Stärk arbetet med att förebygga och förhindra social oro samt öka tryggheten. Arbetet är genomfört enligt plan och nämnden blev färdig med sitt bidrag till uppdraget under året.

Uppdrag: 3.8 Öka återanvändning och återvinning genom förbättrade och enklare möjligheter för invånare att källsortera, samt vidta åtgärder för att öka försäljningen på Återbruket.

Status
Färdig

Åtgärd: Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn miljöfarliga verksamheter med avfallshantering

Status
Färdig

Tillsyn på avfallshantering görs vid tillsyn på alla miljöfarliga verksamheter. Avfallsanläggningar ingår i de miljöfarliga verksamheterna som besöks.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens avfallsplan.

Åtgärd: Miljöskydd: Tillsyn avfallshantering snabbmatsrestauranger

Status
Färdig

Nämnden har genomfört en utredning av avgränsningen mellan verksamhetsavfall och hushållsavfall. Utifrån utredningens resultat har nämnden bedrivit tillsyn på restaurangers avfallshantering. Det finns behov av ytterligare tillsyn inom området.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens avfallsplan.

Uppdrag: 3.10 Öka andelen förnybar energi och öka takten i arbetet med energieffektivisering och energisparande

Status
Färdig

Åtgärd: Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn miljöfarliga verksamheter med fokus på energieffektivitet

Status
Färdig

För att främja arbetet med energieffektivisering och energisparande ställer nämnden fokusfrågor om energi vid tillsyn på miljöfarliga verksamheter. Nämnden informerar också om den energirådgivning som finns tillgänglig för verksamheterna.

På Uppsala.se finns information om hur energitillsyn går till och vilka verksamheter som berörs. Där finns även information om hur och var man kan få hjälp med energieffektivisering. Den intresserade kan också där läsa mer om Uppsala kommuns klimatarbete.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens energiprogram.

Åtgärd: Öka andelen fossilfria bränslen inom miljöförvaltningen

Status
Färdig

Nämnden följer upp användningen av fossilfria bränslen i sina tjänstefordon och genomför löpande informationsinsatser för att öka medvetenheten kring användandet av fossilfria bränslen.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens energiprogram, åtgärdsprogram för bättre luftkvalitet samt miljö- och klimatprogram.

Uppdrag: 3.15 Bygga fler pendlarparkeringar under planperioden i anslutning till kollektivtrafikens knutpunkter i bland annat Storvreta, Almunge, Vattholma, Björklinge och Vänge.

Status
Stoppad

Nämnden avstår från att arbeta med uppdraget eftersom det inte ryms inom nämndens uppdrag. Nämnden har ingen verksamhet som kan bidra till genomförandet av uppdraget och de effekter uppdraget är avsett att åstadkomma.

Inriktningsmål 4: Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet

Bedömning
Helt uppfyllt

Nämndmål: Vi har en god livsmiljö och god hälsa i Uppsala kommun.

Bedömning
Helt uppfyllt

Åtgärd: Delta i och utveckla miljösamverkan i Uppsala län inom livsmedelskontroll, miljöskyddstillsyn och hälsoskyddstillsyn

Status
Påbörjad

Miljöförvaltningen var med och startade miljösamverkan Uppsala län under 2018. Samarbetet förväntas stärka kompetensen hos handläggare och inspektörer, ge en ökad samsyn inom länet och effektivisera tillsynsarbetet. Nämnden deltog under året på olika sätt för att utveckla miljösamverkan i Uppsala län inom livsmedelskontroll, miljöskyddstillsyn och hälsoskyddstillsyn. Bland annat medverkade nämnden i ett länsgemensamt projekt med att upprätta en gemensam provtagningsplan inom livsmedelskontrollen. Genom att flera kommuner tar prover inom samma kontrollområde finns större underlag för att kunna dra slutsatser av resultatet. Flera inspektörer deltog i en utbildning om kommunikation och bemötande som anordnades av miljösamverkan i Uppsala län. Under våren 2020 påbörjas ett miljöskyddsprojekt om tillsyn på oljeavskiljare och ett hälsoskyddsprojekt om temperatur i bostäder. Under året blev det klart att även Dalarnas län kommer ingå i samverkan från 2020.

Åtgärd: Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, förebyggande tillsyn hygieniska m.fl. anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter

Status
Färdig

Nämnden genomförde tillsyn av strandbad enligt plan. Ett flertal tillsynsärenden upprättades gällande vattenkvalité på strandbaden och utifrån diverse klagomål kring t.ex. hälsobesvär efter bad, badklåda, algbloomning och otjänligt vatten. Årets badsäsong karakteriserades av flera kortvariga händelser med avvikande vattenkvalité och mycket algbloomning.

Tillsynen av bassängbad och s.k. hygieniska verksamheter med risk för blodsmitta (t.ex. tatuering, fotvård, piercing m.m.) fortgick enligt plan. Nämnden hanterade dessutom en resurskrävande utredning och smittspårning av ett misstänkt utbrott av hot-foot-syndrom. Eftersom det bedömdes vara det första stora fallet av hot-foot-

syndrom i Sverige, publicerades resultaten senare i en artikel i Läkartidningen där en ny diagnos "badhusfötter" etablerades. Miljöförvaltningen var medförfattare till artikeln.

Åtgärd: Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, förebyggande hälsoskyddstillsyn icke anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter

Status
Försenad

Förebyggande tillsyn av gym, fastigheter och bostäder genomfördes enligt plan. Tillsyn av verksamheter med höga ljudnivåer genomfördes under våren och sommaren, bl.a. med riktade insatser mot studentnationerna för att förebygga bullerstörningar från bl.a. uteserveringar. Ett informationsmaterial om hur man kan förebygga störning från höga ljudnivåer togs fram. Tillsynen av idrottsanläggningar prioriterades ned under 2019 men dubbelt så många kommer att genomföras under 2020 istället.

Åtgärd: Hälsoskydd: Projekt för minskad skadlig påverkan från radon i inomhusmiljön i flerbostadshus

Status
Färdig

En stor tillsynskampanj med fokus på radon i flerbostadshus påbörjades 2019. Projektet innebar bl.a. att ett helt nytt informationsmaterial och nya webbsidor togs fram för flerfamiljshus. Stora informationsutskick till fastighetsägare av flerfamiljshus genomfördes. Projektet beräknas omfatta arbete för en heltidsanställd kommande tre år.

Åtgärd: Genomföra kommunfullmäktiges nya taxa för miljöbalken och strålskyddslagens områden

Status
Färdig

Nämnden genomförde kommunfullmäktiges nya taxa för miljöbalken och strålskyddslagen genom att ta nya beslut om årlig avgift för alla tillsynsobjekt som ska betala årlig tillsynsavgift enligt kommunfullmäktiges taxa. Arbetet har genomförts enligt plan och slutfördes under april månad.

Åtgärd: Livsmedelskontroll: Inom myndighetsuppdraget, genomföra årsplanen för planerad livsmedelskontroll

Status
Färdig

Samtliga planerade aktiviteter i nämndens kontrollplan är genomförda. Planen för planerad kontroll (kontroll som finansieras av årsavgifter) genomfördes i sin helhet. Likaså kontrollerades livsmedelshanteringen vid nio tillfälliga evenemang vilket var fler

än planerat. Under hösten genomfördes bl.a. en särskild satsning på att utveckla informationen på kommunens webbplats genom en ny sida ”Livsmedelskontroll och tips till livsmedelsföretag”.

Åtgärd: Livsmedelskontroll: Bidra till provtagning inom ramen för den svenska veterinära antibiotikaresistenskontrollen

Status
Färdig

Nämnden har arbetat utifrån en provtagningsplan. Planen genomfördes i sin helhet.

Åtgärd: Livsmedelskontroll: Information och rådgivning till de nya livsmedelsföretag som får tillsyn under första verksamhetsåret

Status
Färdig

Nya livsmedelsanläggningar ska få besök efter att verksamheten har startat. Besöken är förbokade och därför finns det tid för rådgivning vid sidan av själva kontrollbesöket. Samtliga nya anläggningar som fick besök under året erbjöds rådgivning. Målet är att inget företag ska få besök senare än 6 månader efter start. Anläggningar som bedöms som prioriterade ska få sina besök ännu snabbare.

Åtgärd: Livsmedelskontroll: Utredda livsmedelsfusk och aktivt söka upp oregistrerade livsmedelsanläggningar

Status
Färdig

Under året har en rad aktiviteter genomförts för att beivra livsmedelsfusk. Nämnden har bland annat vidtagit åtgärder mot försäljningen av inlagda grönsaker (majrovor) som innehållit förbjudna färgämnen. Därtill fick avslöjanden i Polen om slakt av sjuka kor och bristande kontroll av köttet konsekvenser då delar av köttet hade levererats till en livsmedelsanläggning i Uppsala. Under en dag i april genomfördes kontrollbesök hos 99 företag för att bl.a. kontrollera ägarförhållandena. Under året har flera medarbetare genomgått Livsmedelsverkets utbildning i livsmedelsfusk.

EU:s varningssystem om livsmedel heter RASFF. Under året har 58 ”RASFF-ärenden” och 296 klagomål om misstänkta matförgiftningar inkommit.

Åtgärd: Livsmedelskontroll: Utveckla dricksvattenkontrollen

Status
Färdig

Nämnden har en rad aktiviteter i syfte att utveckla dricksvattenkontrollen. Några aktiviteter som kan nämnas är: kontrollbytdag med andra kommuner, intensifiering av arbetet med att få de som driver dricksvattenanläggningar att ta fram ändamålsenliga provtagningsprogram och faroanalyser samt deltagande i den nationella arbetsgruppen "Dricksvatten i offentlig kontroll".

Livsmedelskontroll: Utveckla livsmedelskontrollen så den blir mer verkningsfull (att avvikelser åtgärdas inom rimlig tid)

Status
Färdig

Verkningsfull livsmedelskontroll innebär bl.a. att avvikelser mot livsmedelslagstiftningen åtgärdas och inte återkommer. Nämnden har i ett samarbete med tre andra kommuner utbildat vår personal i att använda sanktioner på ett ändamålsenligt sätt. Rutiner för att arbeta med sanktionsavgifter inom livsmedelskontrollen på ett rättssäkert sätt har också tagits fram.

Uppdrag: 4.1 Utveckla en äldrevänlig kommun inom ramen för WHO:s nätverk.

Status
Väntar

Nämnden kommer inleda arbetet med att bidra till uppdraget när kommunen har beslutat om handlingsplanen.

Åtgärd: Inom ramen för kommunens pågående projekt Äldrevänlig kommun genomföra åtgärder i kommande handlingsplan

Status
Väntar

Så snart kommunen har beslutat om handlingsplanen kommer nämnden att utvärdera på vilket sätt nämnden kan bidra till att genomföra de åtgärder som anges.

Uppdrag: 4.11 Öka kännedomen och medvetenheten om barns rättigheter genom att genomföra ett kompetenslyft om barnrätt inom kommunens verksamheter

Status
Färdig

Åtgärd: Öka medvetenheten om barns rättigheter på miljöförvaltningen

Status
Färdig

Nämnden genomförde ett kompetenslyft inom barnrätt på förvaltningen. Genom att öka kännedomen och medvetenheten om barns rättigheter bidrar nämnden till ökad jämställdhet och jämlikhet.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter.

Inriktningsmål 5: Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Bedömning
Helt uppfyllt

Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun

Bedömning
Helt uppfyllt

Åtgärd: Kommunala lantmäterimyndigheten: Inom myndighetsuppdraget, lantmåteriförrättningar

Status
Färdig

Arbetet med förrättningar har genomförts enligt plan. Väntetiderna före handläggning är kortare 2019 än de fem senaste åren.

Åtgärd: Kommunala lantmäterimyndigheten: Svara på bygglovsremisser

Status
Färdig

Myndigheten har löpande svarat på samtliga remisser från plan- och byggnadsnämnden. Arbetet har genomförts enligt plan.

Åtgärd: Kommunala lantmäterimyndigheten: Fortsätta och förbättra samarbetet med stadsbyggnadsförvaltningen

Status
Färdig

Myndigheten har aktivt jobbat med att förbättra samarbetet med stadsbyggnadsförvaltningen. En del av samarbetet är att delta vid Bygglövsinfo samt Bygglövs väg. Arbetet har genomförts enligt plan.

Uppdrag: KVAR FRÅN 2018: 5.4 Genom ökad samordning förkorta den tid det tar för nyanlända att få egen försörjning

Status
Färdig

Åtgärd: Utredda möjligheterna att anställa nyanlända

Status
Färdig

Nämnden har under året anställt en person efter praktik genom Arbetsförmedlingens "Korta vägen" som riktar sig till akademiker som nyligen flyttat till Sverige.

Nämndens bidrag till uppdraget är färdigt.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik.

Uppdrag: 5.5 I större utsträckning använda kommunens egna sysselsättnings- och arbetsmarknadsverksamheter för intern service

Status
Färdig

Åtgärd: Undersöka möjligheterna till att använda intern service

Status
Färdig

Ett arbete har genomförts under året för att se över möjligheten att använda intern service i högre utsträckning t.ex. för målning vid markering av nya naturreservat och leveranser av t.ex. fika till möten. Leveranser av frukt från daglig verksamhet har utökats.

Arbetet har genomförts enligt plan och nämnden är färdig med sitt bidrag till uppdraget.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik.

Inriktningsmål 6: Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande

Bedömning
Helt uppfyllt

Nämndmål: Vi har en god livsmiljö och god hälsa i Uppsala kommun

Bedömning
Helt uppfyllt

Åtgärd: Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, förebyggande hälsoskyddstillsyn förskolor, skolor och fritidshem

Status
Färdig

Nämnden fokuserade inom hälsoskyddstillsynen av skolor och förskolor på uppföljning av tidigare konstaterade brister i inomhusmiljön. Det resulterade i att verksamheter i större utsträckning åtgärdade bristerna, delvis efter ett föreläggande från nämnden. Den förstärkta uppföljningen av tidigare konstaterade brister ledde även till att fler ärenden kunde avslutas. Under hösten ändrades fokus till mer förebyggande tillsyn. Antal genomförda tillsynsbesök är något mindre än tidigare år pga. den förstärkta uppföljningen och var planerat.

Åtgärd: Hälsoskydd: Uppföljning av projekt giftfri förskola och skola

Status
Försenad

Nämnden påbörjade under 2018 ett projekt om giftfri förskola och skola med bland annat provtagning av kemikalier och farliga ämnen i damm samt informationsmaterial och webb-utbildning. Analys och sammanställning av resultaten fortsatte under 2019 och kommer att avslutas T1 2020.

Uppdrag: 6.10 Initiera en översyn av skolornas ljudmiljöer i syfte att främja studiero och måluppfyllelse (UBN och MHN)

Status
Påbörjad

Åtgärd: Hälsoskydd: Bidra med kompetens och delta i översyn av skolornas ljudmiljöer

Status
Färdig

Nämnden arbetade under året med att följa upp och utveckla kunskapen om ljudmiljön i skolorna genom tillsynen och handläggning av anmälningar av nya eller förändrade skollokaler. Totalt genomfördes 55 tillsynsbesök på skolor där frågor om ljudmiljön har tagits upp. Årets planerade arbete är genomfört men nämnden kommer att fortsätta arbeta med uppdraget nästa år. För 2020 planeras ett tillsynsprojekt kring ljudmiljö i förskola och skola med en tillhörande informationsinsats.

Uppdrag: 6.11 Förbättra arbetsmiljön i kommunens förskolor och skolor genom att vidta ljuddämpande och stressreducerande åtgärder.

Status
Stoppad

Nämnden avstår från att arbeta med uppdraget eftersom det inte ryms inom nämndens uppdrag. Nämnden har ingen verksamhet som kan bidra till genomförandet av uppdraget och de effekter uppdraget är avsett att åstadkomma.

Inriktningsmål 7: Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Bedömning
Helt uppfyllt

Nämndmål: Vi har en god livsmiljö och god hälsa i Uppsala kommun

Bedömning
Helt uppfyllt

Åtgärd: Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, förebyggande hälsoskyddstillsyn vård- och omsorgslokaler

Status
Färdig

Nämnden bedriver inom sitt myndighetsuppdrag förebyggande hälsoskyddstillsyn på vård- och omsorgslokaler för äldre. Tillsynen genomfördes enligt plan och nämnden besökte ca 100 vård- och omsorgslokaler inom kommunen.

Inriktningsmål 8: Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Bedömning
Helt uppfyllt

Nämndmål: Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn och förrättningar.

Bedömning
Helt uppfyllt

Åtgärd: Utveckla kundservice och bemötande

Status
Färdig

Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla kundservice och bemötande. Exempelvis utökades servicetelefonens öppettider från och med februari och workshops kring klarspråk av mallar och extern kommunikation har utförts liksom omfattande uppdateringar av externa sidor på uppsala.se.

Ett utökat samarbete har inletts med stadsbyggnadsförvaltningen, dels genom att kommunala lantmäterimyndigheten och VA-enheten har deltagit på bygglovsinformationskvällar och deltagit i "Bygglov på väg", dels genom att lantmätare en dag i veckan är samstationerade med handläggare på stadsbyggnadsförvaltningen på Stationsgatan.

I samarbete med Näringslivsavdelningen genomfördes under hösten dels inspirationsföreläsningar kring bemötande och service och dels djupintervjuer med kunder som ett första steg i ett utvecklingspilotprojekt.

Inom ramen för miljösamverkan Uppsala län hölls under året en tre dagars utbildning om kommunikation och bemötande som flera inspektörer deltog i. Kommunala lantmäterimyndigheten och avdelningen för enskilt vatten och avlopp har deltagit på bygglovsinformationskvällar och bygglov på väg. Den kommunala lantmäterimyndigheten genomförde en NKI-mätning under tertial tre vars resultat kommer presenteras i början av 2020. Mätningen är den första som genomförts sedan 2014.

Kundnöjdhet fortsätter att vara en av prioriteringarna i verksamhetsplaneringen inför nästa år.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens näringslivsprogram.

Åtgärd: Säkerställa att nämndens information är relevant, lättillgänglig och lättförståelig

Status
Färdig

Nämnden genomförde ett omfattande arbete med information på uppsala.se under 2019. Nya sidor togs fram för bland annat radon för fastighetsägare, enskilt avlopp, lantmäteriförrättningar, enskilt vatten (brunnar), strandskydd, sanktionsavgifter, bergvärme, schaktmassor, lotterier och ny tobakslag.

Nämnden arbetade med proaktiv mediehantering där vanligt förekommande frågor sammanställdes i frågor och svar (FAQ). FAQ om badvatten, ojämnt vatten och matförgiftningar togs fram inför sommaren. Nämnden skickade ut tre pressmeddelanden och publicerat fyra nyheter på uppsala.se.

Arbetet med att uppdatera nämndens externa informationsmaterial genomfördes. Nya informationsblad togs fram och även en folder om miljöförvaltningen. Nämnden tog även fram tryckt material kopplat till olika informationsinsatser, till exempel Radonhandledning för fastighetsägare och Dags för tillsyn av ditt avlopp – behöver vi komma till dig? Vidare påbörjades ett arbete med att klarspråka förvaltningens mallar för kundkommunikation.

Ett arbete med information kopplat till nämndens taxor gjordes under året.

Arbetet har genomförts enligt plan.

Uppdrag: 8.8 Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättsäker och digital informationshantering

Status
Försenad

Åtgärd: Utveckling av rutiner för att följa beslutad informationshanteringsplan

Status
Försenad

Nämndens bidrag till uppdraget blev egentligen färdigt 2018. Nämnden tog fram och beslutade om två informationshanteringsplaner, en för nämnden och en för den kommunala lantmäterimyndigheten.

Under 2019 genomförs ett arbete med att implementera planerna och säkerställa att de följs för att säkerställa en korrekt hantering av allmänna handlingar.

Arbetet tog längre tid än planerat, men beräknas slutföras under T1 2020.

Inriktningsmål 9: Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Bedömning
Helt uppfyllt

KS nämndmål: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv där alla medarbetare mår bra och kan göra skillnad, arbeta tillsammans och välkomna nyskapande

Bedömning
Helt uppfyllt

Åtgärd: Utveckla arbetsmiljö

Status
Färdig

Ett systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs inom miljöförvaltningen. Arbetet har genomförts löpande under hela året och den årliga uppföljningen är genomförd. Nämnden har gått in i ett pilotprojekt där den årliga uppföljningen fortsättningsvis finns i ett gemensamt IT-stöd för att underlätta chefernas arbete.

Nämnden har genomfört en riskkartläggning på varje avdelning och därefter tagit fram en förvaltningsövergripande rutin för arbetsmiljörisker. Rutinen omfattar verksamhetsspecifika arbetsmiljörisker med fokus på hotfulla eller våldsamma situationer och risker vid fältarbete, vid arbete på miljöförvaltningen. Rutinen kompletterar kommunens gemensamma arbetsmiljörutiner som gäller parallellt i alla delar som inte omfattas av denna rutin.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens handlingsplan för trygghet och säkerhet.

Nämndmål: Ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap möjliggör verksamhetsutveckling och medledarskap och allas del i att göra skillnad, arbeta tillsammans och välkomna nyskapande

Bedömning
Helt uppfyllt

Åtgärd: Utveckla chef- och ledarskap

Status
Färdig

Förvaltningen har infört nya typer av mötesformer för dialog med medarbetarna utifrån det nya samverkansavtalet. Under året fortsatte förvaltningen arbetet med välfungerande arbetsgrupper. Organisationen inom flera av förvaltningens avdelningar har setts över och planeringsansvariga utsetts. En arbetsgrupp bildades för att decentralisera arbetet med uppföljning inom förvaltningen. Avdelningscheferna fick individuell coaching och en gemensam workshop kring mål för välfungerande grupper. Två av förvaltningens avdelningar har genomfört en GDQ-mätning för att se vad avdelningarnas team bör fokusera på för att utveckla sitt arbete. Arbetet med välfungerade arbetsgrupper fortsätter under 2020. En insats har gjorts för att stärka cheferna i konflikthantering.

Nämndmål: Säkra kompetensförsörjningen genom att genomföra åtgärder för att behålla och rekrytera kompetenta medarbetare.

Bedömning
Helt uppfyllt

Åtgärd: Säkra strategisk och långsiktigt hållbar kompetensförsörjning

Status
Färdig

Förvaltningen har en kompetensförsörjningsplan för 2019-2023 som antogs förra året. Utifrån den har ett antal aktiviteter för året prioriterats.

Arbetet med att ta fram en lokal introduktion för nya medarbetare samt en mall och rutiner för när medarbetare avslutar sin anställning har tagits fram.

Ett samarbete med Uppsala universitet har startat där den kommunala lantmäterimyndigheten kommer att träffa studenter från en nystartad Lantmäteriutbildning, bland annat för att väcka intresse för myndighetens verksamhet. Samarbetet med Gävle högskola och deras studenter fortlöper.

En plan för mässor som förvaltningen delta på under året för att marknadsföra sig har beslutats och mässorna har genomförts.

Ett arbete med att se över lönekriterierna och väva in kommunens värdegrund hos nämnden har genomförts. En lönekartläggning för vissa arbetsgrupper inom landet har även genomförts.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik.

Uppdrag: 9.6 Intensifiera arbetet med att åtgärda strukturella skillnader på grund av kön

Status
Färdig

Åtgärd: Säkerställa att jämställdhets- och mångfaldsarbetet integreras i nämnden

Status
Färdig

Genom en aktivitet om normkritik på de årliga förvaltningsdagarna har nämnden stärkt medarbetarnas förmåga att synliggöra, ifrågasätta och förändra ojämlika och ojämställda strukturer.

På så sätt vill nämnden bidra till artikel 11 i CEMR-deklarationen.

Nämnden blev genom arbetet på förvaltningsdagarna färdig med sitt bidrag till uppdraget.

Uppdrag vid sidan av verksamhetsplanen

Att uppdra åt samtliga nämnder och bolagsstyrelser att under 2018 arbeta fram egna ledningsplaner inför och vid allvarliga störningar i enlighet med rutin för detta

Status
Färdig

Nämnden har tagit fram en ledningsplan inför och vid allvarlig störning enligt kommunens rutiner.

Särskilda frågor om handlingsplanen för Gottsunda/Valsätra

Status
Färdig

Hur bidrar nämnden/bolagsstyrelsen till att uppnå målen inom målområdet Hållbara livsmiljöer i handlingsplanen för Gottsunda/Valsätra?

Nämnden genomförde under 2018 uppsökande bostadstillsyn i Gottsunda Valsätra. Projektet syftade till att förebygga ohälsa och öka kunskapen om inomhusmiljö och nämndens verksamhet i utsatta områden. Nämnden har under året arbetat med att följa upp att bristerna som upptäcktes i inomhusmiljön åtgärdats.

Särskilda frågor om näringslivsprogrammet

Status
Färdig

Hur gör nämnden för att förbättra sin företagservice vid myndighetsutövning och övrig kontakt med näringslivet?

Nämnden har genomfört ett flertal aktiviteter för att utveckla sin service såsom genomförande av NKI-mätningar, utveckling av informationen inom nämndens verksamhetsområden på Uppsala.se och klarspråk av informationsmaterial. Nämnden har under året utökat öppettiderna för sin servicetelefon och inlett ett arbete tillsammans med kontaktcenter i kommunen för att förbättra informationen till kommunens invånare och företagare.

Ett utökat samarbete har inletts med stadsbyggnadsförvaltningen, dels genom att kommunala lantmäterimyndigheten och VA-enheten har deltagit på bygglovsinformationskvällar och deltagit i "Bygglov på väg", dels genom att lantmätare en dag i veckan är samstationerade med handläggare på stadsbyggnadsförvaltningen på Stationsgatan.

I samarbete med Näringslivsavdelningen genomfördes under hösten dels inspirationsföreläsningar kring bemötande och service och dels djupintervjuer med kunder som ett första steg i ett utvecklingspilotprojekt.

Inom ramen för miljösamverkan Uppsala län hölls under året en tre dagars utbildning om kommunikation och bemötande som flera inspektörer deltog i. Kommunala lantmäterimyndigheten och avdelningen för enskilt vatten och avlopp har deltagit på bygglovsinformationskvällar och bygglov på väg. Den kommunala lantmäterimyndigheten genomförde en NKI-mätning under tertial tre vars resultat kommer presenteras i början av 2020. Mätningen är den första som genomförts sedan 2014.

Hur långt har nämnden kommit med att utveckla ett arbetsätt för detta?

Service och bemötande i samband med myndighetsutövning och rådgivning är ett viktigt område för nämnden som har mycket frekvent kontakt med verksamhetsutövare runt om i Uppsala. Hur vi arbetar med att möta verksamhetsutövarna och stödja dem i deras uppgift att bedriva sina verksamheter enligt gällande regelverk ses löpande över under verksamhetsåret.

Vad har nämnden för indikatorer för uppföljning av detta arbete?

Nämnden följer upp sitt arbete genom återkommande Nöjd Kund Index (NKI) – mätningar.

Särskilda frågor om synpunktshantering

Status
Försenad

Nämnden hanterar löpande synpunkter, förbättringsförslag och klagomål. Arbete pågår med att ta fram en förvaltningsgemensam rutin för hanteringen.

Miljö- och hälsoskydds nämndens sammanställda analys inför årsredovisningen

Miljö- och hälsoskydds nämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Det gör nämnden genom tillståndsgivning, tillsyn och förrättningar inom nämndens olika verksamhetsområden. Nämnden arbetar också förebyggande genom att sprida information, ge råd och anvisningar.

Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen, lotterilagen, tobakslagen, lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt för den kommunala lantmäterimyndigheten. Miljö- och hälsoskydds nämnden stöds av miljöförvaltningen.

Viktiga händelser under året

Nöjda kunder, nöjda medarbetare

Nämndens verksamheter har under de senaste åren haft höga siffror på kundnöjdhet. I den senaste mätningen från 2018 har nämnden fått NKI¹-värde 74, vilket värderas högt. Under året har en rad insatser gjorts för att ytterligare utveckla miljöförvaltningens kommunikation, bemötande och service. I samarbete med Näringslivsavdelningen genomfördes under hösten dels inspirationsföreläsningar kring bemötande och service och dels djupintervjuer med kunder som ett första steg i ett utvecklingspilotprojekt.

Även medarbetarna är nöjda. Förvaltningens resultat på medarbetarundersökningen tillhör de tre bästa i kommunen. Vid en jämförelse av hållbart medarbetarengagemang där områdena motivation, ledarskap och styrning ingår fortsätter miljöförvaltningen att ligga högt.

Stärkt beredskap

Krisberedskapen inom nämnden har tydligt stärkts under året. Nämnden tog fram en ledningsplan för allvarig störning och genomförde under april en beredskapsövning tillsammans med Uppsala vatten. Dessutom deltog nämnden i arbetet med att ta fram en plan för försörjning av nödvatten inom kommunen vid en allvarlig störning. Nämnden arbetade tillsammans med räddningstjänsten och kommunens centrala krisberedskap med förberedelser för en ny utökad beredskapsorganisation. Den nya organisationen kommer att vara nåbar dygnet runt och kunna bistå bland annat räddningstjänsten med miljökompetens vid utsläpp till vatten och luft, som till exempel vid olyckor med utsläpp av diesel och vid bränder. En utbildning i beredskap genomfördes i maj tillsammans med räddningstjänsten, Uppsala vatten och representant för kommunens centrala krisberedskap. Arbetet med att ta fram avtal och schema genomfördes tillsammans med kommunens centrala HR-specialist kopplat till att

¹ Nöjd-Kund-Index (skala 1-100).

kommunen som helhet såg ett behov av att utreda vilket typ av avtal som behövs för att möjliggöra att medarbetarna går in i beredskap. Beredskapsorganisationen startar i februari 2020.

Utökad miljösamverkan

Miljöförvaltningen var med och startade miljösamverkan Uppsala län under 2018. Samarbetet förväntas stärka kompetensen hos handläggare och inspektörer, ge en ökad samsyn inom länet och effektivisera tillsynsarbetet. Miljöförvaltningen har deltagit i det fortsatta arbetet med att driva och utveckla miljösamverkan Uppsala län. Under året blev det klart att även Dalarnas län kommer ingå i samverkan från 2020.

Minskad övergödning genom extra satsning på enskilda avlopp

Arbetet med att minska bidraget till övergödning och smittspridning från bristfälliga små avlopp intensifierades ytterligare. Nämnden förstärkte tillsynen av små avlopp och kunde avsluta tillsynen av de allra sämsta anläggningarna, de som helt saknar efterföljande rening. Kommande tillsyn av anläggningar med gamla markbaserade reningsanläggningar påbörjades och kommer fortsätta under kommande år.

Bostadsprojekt för bättre inomhusmiljö

Nämnden fortsatte arbetet för att förebygga ohälsa och öka kunskapen om inomhusmiljö och nämndens verksamhet i utsatta områden. Uppsökande hälsoskyddstillsyn genomfördes i bostäder i Gränby med fokus på inomhusmiljö, temperatur och ventilation.

Hygien och smittspårning en viktig del av nämndens ansvarsområde

Under 2019 etablerades diagnosen badhusfötter i Sverige, en ofarlig men ofta smärtsam infektion av pseudomonas i fötter, vanligen hos barn. Badhusfötter, eller på engelska även kallad hot-foot syndrom, etablerades efter en stor smittspårningsinsats av nämnden. Den föranleddes av ett misstänkt utbrott av pseudomonas med den gemensamma faktorn att de drabbade hade vistats på ett badhus i kommunen. En smittkälla kunde spåras till vattenfyllda leksaker nära bassängen och till en bassängbotten. Arbetet uppmärksammades av flera andra kommuner och av media.

Måluppfyllelse

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSS- NÄMNDEN	Kommunbidrag	Resultat		
		Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
Belopp i miljoner kronor	2019	2019	2018	201908
Politisk verksamhet (1)	1,2	-0,5	-0,4	-0,3
Infrastruktur, skydd m.m (2)	22,7	0,7	0,4	1,0
Fritid, övrigt (32)	0,1	0,1	0,0	0,1
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämnden totalt	24,0	0,3	0,0	0,7

	KF-budget	Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
	2019	2019	2018	201908
Investeringar	0,1	0,0	0,0	0,0

Resultat per verksamhet

Nämndens ekonomi visar ett positivt resultat om 0,3 mnkr för räkenskapsåret 2019 och uppnår därmed budget. Överskottet avser framförallt EU-bidrag. Verksamhetens kostnader visar inga större avvikelser mot budget. I bokslutet har upplupna och förbetalda intäkter överförts från resultaträkningen till balansräkningen som en interimspost. Detta gjordes för samtliga enheter förutom Livsmedelskontrollen.

Samtliga enheter i verksamheten har en god måluppfyllelse och kostnadskontroll. Miljönämnden har inte haft några investeringar under 2019.

Nämnden har inom ramen för sin verksamhet i hög grad bidragit till att uppfylla de inriktningsmål och uppdrag som ställts upp av kommunfullmäktige.

Miljöskydd

Resultatet för räkenskapsåret 2019 är i linje med budget. Verksamheten har inte haft några större avvikelser mot förväntat ekonomiskt utfall.

Hälsoskydd

Resultatet för räkenskapsåret 2019 är i linje med budget. Verksamheten har inte haft några större avvikelser mot förväntat ekonomiskt utfall.

Områdesskydd vatten och avlopp

Resultatet för räkenskapsåret 2019 är i linje med budget. Verksamheten har inte haft några större avvikelser mot förväntat ekonomiskt utfall.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Resultatet räkenskapsåret 2019 visar ett överskott om 0,2 mnkr. Verksamheten avviker från budget och helårsprognos vad gäller intäkter från förrättningar. Nettoeffekten blir noll eftersom verksamhetens kostnader i personal visar ett lägre utfall än budgeterat.

Livsmedelskontroll

Resultatet för räkenskapsåret 2019 visar ett underskott om 0,1 mnkr. Avvikelse beror på färre fakturerade timmar än planerat för extra offentlig kontroll vilket är uppföljning av tidigare avvikelser i livsmedelskontrollen. Verksamhetens kostnader är i linje med budget.

Tillståndsenheten

Resultatet för räkenskapsåret 2019 är i linje med budget. Verksamheten har inte haft några större avvikelser mot förväntat ekonomiskt utfall.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Miljöskyddstillsyn

Nämndens tillsyn av miljöfarliga verksamheter är en viktig del i arbetet med att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Tillsynen är riskbaserad och omfattar ett stort antal olika typer av verksamheter så som lantbruk, kemisk industri, fordonsservice, avloppsreningsverk, täkter och förbränningsanläggningar.

Rättsläget har varit osäkert inom tillsynen av avfallshantering på restauranger. Hur avfallet klassas och om det faller under det kommunala avfallsmonopolet är avgörande för hur hanteringen ska ske och kan ha ekonomiska konsekvenser för verksamheterna. Nämnden genomförde därför en utredning av avgränsningen mellan verksamhetsavfall och hushållsavfall. Utifrån utredningens resultat bedrev nämnden tillsyn på avfallshanteringen hos restauranger. Resultat visade att det finns behov av ytterligare tillsyn inom området då alla besökta restauranger uppvisade brister. De vanligaste avvikelserna var brister i eller avsaknad av utsortering av matavfall samt plast- och pappersförpackningar.

Trots att Uppsala är Sveriges fjärde största stad är det också en stor landsbygdskommun med många lantbruksverksamheter som behöver tillsyn utifrån miljöbalken. Nämnden kommer att fortsätta utveckla lantbrukstillsynen på verksamheter med djur (inklusive hästar) och fortsätta arbeta med vilka krav som ska och kan ställas vid spridning av bekämpningsmedel i känsliga områden.

Flera av nämndens stora tillsynsobjekt kommer under 2020 att söka nya tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Det kommer att kräva mycket resurser och kompetens då det många gånger handlar om komplicerade verksamheter med stor påverkan på miljön.

Hälsoskyddstillsyn

Uppsala kommun bedriver ett omfattande hälsoskyddsarbete med en risk- och behovsprioriterad tillsyn för att identifiera och påverka de verksamheter som innebär risk för människors hälsa. Tillsynen är i delar avgiftsfinansierad men också en del av nämndens skattefinansierade myndighetsuppdrag.

Nämnden genomförde tillsyn av skolor och förskolor i kommunen med avseende på barnens arbetsmiljö och för att förebygga negativ påverkan på barn och ungas hälsa från deras vardagsmiljö. Fokus lades på att utveckla arbetssättet och följa upp tidigare konstaterade brister, särskilt vad gäller ventilation och städning. Nämnden lade i tillsynen

särskilt fokus på ljudmiljön som en del av ett uppdrag från kommunfullmäktige. Nämnden fortsatte även arbetet med att följa upp hur rökförbudet på skolgårdar efterföljs och på detta sätt stötta skolorna i deras viktiga tobakspreventiva arbete.

Enskilt vatten och avloppstillsyn

Uppsala har en av Sveriges största befolkningar på landsbygden och antalet små avlopp är därför mycket omfattande. Flera av avloppen är bristfälliga jämfört med dagens krav och behöver åtgärdas för att bidra till att minska övergödning och smittspridning. Nämndens tillsyn fyller här en viktig funktion och under året beslutade nämnden om en plan för fortsatt tillsyn av små avlopp under kommande 10-årsperiod. Planen innebär tillsyn av de ca 4 000 avloppsanläggningar i kommunen som är äldre än 20 år vars funktion kan förväntas vara bristfällig.

Områdesskydd

Nämnden har under året fortsatt utveckla strandskyddstillsyn för attraktivt och tillgängligt vatten för alla. Arbetet innebär utmaningar då kännedomen och förståelsen för strandskyddets bestämmelser generellt är relativt små, och tillsynen har varit eftersatt under många år. En informationskampanj togs fram i början av sommaren för att öka kännedomen om strandskyddsreglerna hos allmänheten. Kampanjen uppmärksammades i flera medier.

Samhällsbyggnad och miljöövervakning

Luftkvaliteten i de mest centrala delarna i staden och särskilt på Kungsgatan har fortsatt vara en utmaning. Tack vare fortsatta dammbindningsåtgärder med flera åtgärder klarades miljökvalitetsnormen för partiklar. Under år 2019 överskreds miljökvalitetsnormer för kvävedioxid vid mätstationen på Kungsgatan. För att komma tillrätta med den bristande luftkvalitén behöver arbetet med åtgärdsprogrammet att intensifieras under 2020. Nämnden kommer i sin roll som tillsynsmyndighet följa upp att tillräckliga åtgärder vidtas för att förbättra luftkvaliteten i staden.

Nämnden såg ett fortsatt behov av att följa upp hur samhällsbyggnaden genomförts i praktiken, vad gäller luft, buller och vattenfrågor. Under året genomfördes ett uppföljningsprojekt av ljud- och luftkvalitet på samtliga skol- och förskolegårdar. Resultatet är tänkt att kunna användas i kommunens åtgärdsprogram för trafikbuller- och luftkvalitet. Resultatet visade att flera förskole- och skolgårdar utsätts för trafikbullernivåer över riktvärdet. Luftkvaliteten bedöms som god på de allra flesta förskole- och skolgårdar. Endast två grundskolor centralt i staden beräknas få föroreningshalter över miljömålet frisk luft på viss del av gården.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Under året fortsatte kommunala lantmäterimyndigheten att minska ärendebalansen, dels genom att fortsätta att utveckla sina arbets sätt, dels genom att ha kortat ner tiden från inkommen ansökan till påbörjad handläggning, men också på grund av att inströmningen av nya ärenden var lägre än förväntat.

Livsmedelskontroll

En ny kontrollförordning för livsmedelskontrollen började gälla i december 2019. Det resulterade bland annat i att kommunen behövde anta en ny taxa för livsmedelskontroll. Förordningen ställer ökade krav på planering, rutiner och arbetsätt. Även Livsmedelsverket ställer idag ökade krav på de kommunala kontrollmyndigheterna vad gäller att kontrollen ska vara likvärdig, riskbaserad och ske i tillräcklig omfattning.

1 januari 2019 infördes livsmedelssanktionsavgifter. Sanktionsavgifter innebär bland annat att den som startar livsmedelsverksamhet utan att först registrera livsmedelsanläggningen får betala en straffavgift till staten. Storleken på sanktionsavgiften varierar mellan 2 500 kronor och 75 000 kronor beroende på verksamhetens omsättning.

Livsmedelsmarknaden förändras snabbt i Sverige vilket också förändrar nämndens förutsättningar och arbetsätt. Under de senaste åren har antalet klagomål och larm om livsmedel ökat.

Nämnden har kontrollansvaret för ca 120 olika typer av dricksvattenanläggningar². Det är det näst högsta antalet av alla kommunala kontrollmyndigheter³. Därför är det viktigt att nämnden, både för sin egen skull och för att ta ett nationellt ansvar, är med och utvecklar dricksvattenkontrollen. Under året deltog förvaltningen i arbetet i den nationella arbetsgruppen ”Dricksvatten i offentlig kontroll”. Nämnden genomförde också kontrollbyardager med andra kommuner där förvaltningen deltog med sin erfarenhet.

Tillståndsenheten

En ny tobakslag trädde i kraft 1 juli 2019. Den nya lagen innebar bland annat att det blev förbjudet att röka på uteserveringar och tillståndspliktigt att sälja tobak. Verksamheter som tidigare sålt tobak behövde ansöka om tillstånd senast 1 november 2019 eller upphöra med försäljningen. Detta medförde att det kom in många ansökningar om tillstånd under hösten.

Framtida utmaningar

Komplexitet kräver kompetens och samverkan

Nämndens arbetsområde blir mer och mer komplext i form av ny lagstiftning som kräver specialistkompetens. Inom flera av nämndens ansvarsområden utbildas idag för få personer. Att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare som lyckas rekrytera och behålla medarbetare är därför mycket viktigt. Vid allvarliga störningar krävs ofta ett snabbt och effektivt kommungemensamt agerande som ibland även omfattar samverkan med externa aktörer. Nämndens nya beredskapsorganisation är ett viktigt steg på vägen för att säkerställa att det finns en framtida beredskap om det exempelvis inträffar en allvarlig olycka som hotar grundvattnet.

² Dricksvattenanläggningar är vattenverk och distributionsanläggningar.

³ Uppsala kommun har kontrollansvaret för 120 dricksvattenanläggningar. Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd har kontrollansvaret för 185 anläggningar.

Förskolor och skolor – platsbrist och eftersatt underhåll innebär utmaningar i inomhusmiljön

Nämnden kan i sin tillsyn av skolor och förskolor se att platsbrist och eftersatt underhåll av skol- och förskolelokaler innebär utmaningar i inomhusmiljön. Vid kontrollerna av hur miljöbalken följs påträffas ofta fastighetsrelaterade brister som till exempel bristfällig ventilation i förhållande till antalet elever, för höga ljudnivåer från installationer och även bristfälliga städrutiner som påverkar inomhusmiljön på skolan på ett negativt sätt. För att säkerställa hälsosamma inomhusmiljöer för alla barn i skolan och förskolan ser nämnden ett stort behov av att fortsätta investeringar sker i både nya lokaler och underhåll av befintliga byggnader. Rutinerna och arbetsfördelningen mellan utbildningsnämnden, kommunens fastighetsavdelning och Uppsala kommun Skolfastigheter AB behöver utvecklas och stärkas så att påvisade brister i inomhusmiljön kan hanteras och åtgärdas. Under året har organisationen för fastighetsfrågor setts över inom kommunen vilket har bidragit till en tydligare ansvarsfördelning men samarbetet behöver utvecklas ytterligare.

Dricksvattnet behöver säkerställas

Uppsala- och Vattholmaåsarna utgör en av Sveriges viktigaste grundvattenförekomster. Den förser stora delar av befolkningen i kommunen med dricksvatten. Utmaningen i Uppsala är att den grundvattenförande åsen passerar rakt igenom staden med miljöstörande verksamheter som påverkar grundvattenkvaliteten. Att säkerställa nuvarande och framtida dricksvattentäkter är överordnat i stort sett all annan planering och riskbedömningar utifrån riktlinjer som rör dricksvatten kommer styra mycket av nämndens tillsyn framöver. Stora delar av Uppsala stad är vattenskyddsområde och därför krävs dispens från vattenskyddsföreskrifterna vid byggnationer. Här gör nämnden ett viktigt arbete som remissinstans för länsstyrelsen som fattar beslutet.

Högfluorerande ämnen i mark och grundvatten

Uppsala har problem med högfluorerade ämnen (PFAS) i grundvatten, dricksvatten, ytvatten och mark. PFAS är en grupp svårnedbrytbara och miljöfarliga ämnen som finns i bland annat impregneringsmedel och brandskum och som tidigare hittats i relativt höga halter i det kommunala dricksvattnet. Försvarsmaktens tidigare verksamhet på Ärna har pekats ut som en källa men PFAS förekommer också i andra verksamheter i kommunen enligt nämndens kartläggning. Det finns fler kommuner runt om i landet som har PFAS-föroreningar och listan över kommuner ökar fortfarande. Problemet med PFAS-föroreningar ställer höga krav på att nämnden följer med i kunskapsutvecklingen och bedömningar över hur föroreningarna kan hanteras. Nämnden var medarrangör på ett PFAS-nätverksmöte i Uppsala under hösten med temat åtgärdsmetoder. Nätverksmötet i Uppsala mynnade ut i kontakter mellan olika aktörer och nätverket PFAS Uppland startades upp som ett resultat av detta.

Sanering av gammal industrimark

I Uppsala byggs det ofta i områden där det tidigare varit industrier. I staden finns också gamla lertäkter som fyllts igen som deponier. Det ställer höga krav på sanering av marken och på tillsyn av hur de förorenade massorna hanteras. Att säkerställa att miljökraven tillgodoses vid exploatering och omställning till bostadsområde är ett utmanande och viktigt arbete med många inblandade aktörer.

Bristande avlopp behöver åtgärdas

Att öka åtgärdstakten och komma tillrätta med alla bristfälliga små avlopp i kommunen innebär en stor utmaning framöver. Uppsala är en av de kommuner som har flest enskilda avloppsanläggningar och flera av dessa är ålderstigna och kommer behöva åtgärdas. Att åtgärda sin avloppsanläggning kan innebära en avsevärd kostnad. Fastighetsägare med eget avlopp behöver blir mer medvetna om de återkommande kostnader ett eget avlopp innebär.

Nämnden strävar efter att visa på nyttan av tillsynen och att ge stor nytta för avgiften fastighetsägaren betalar, både i form av den kontroll av reningsanläggningen som utförs och av råd och vägledning för framtida åtgärder och skötsel. Den plan för hållbar vatten och avloppsförsörjning i hela kommunen som nu är under utarbetande är ett centralt underlag både för hur nämndens framtida tillsyn ska utformas och för fastighetsägare som behöver tydlighet och förutsägbarhet kring var och när kommunalt avlopp kommer att byggas ut.

Uppsalas tillväxt och nyttjandet av natur och miljö

Uppsala kommer fortsätta växa och det finns ett fortsatt stort behov av nya bostäder och lokaler. Hur miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bidra till att kommunen utvecklas och växer smart och hållbart är en viktig fråga framöver. Ett exempel är vikten av att vi skapar attraktiva och hälsosamma utomhusmiljöer, till exempel skolgårdar, med plats för lek och rörelse för barn och unga samtidigt som efterfrågan på mark är hög.

Att värna allemansrätten och växt och djurlivet i kommunens strandområden är en viktig uppgift för nämnden framöver. Nämnden ser ett ökat tryck på att nyttja de fina naturområden som kommunen erbjuder, särskilt de nära stadskärnan. O-ringen 2020 är ett exempel på hur Uppsala är en attraktiv stad med fina orienteringsskogar nära stadskärnan. Samtidigt är det en utmaning att förena ett intensivt nyttjande med skydd av djur och natur. Nämnden kommer följa tävlingsförberedelserna och genomförandet noga för att se hur de påverkar reservaten och att villkoren följs.

Digitalisering

Inom miljöförvaltningen pågår sedan ett par år tillbaka ett intensivt arbete med att gå över till digital informationshantering och digitala arbetsätt. Det är ett resurskrävande arbete som kommer att kräva extra insatser under de närmaste åren. Digitalisering handlar både om implementering av nya IT-stöd och om förändrade arbetsätt. Nedan ges ett antal exempel på pågående åtgärder.

- Digitalt handläggarstöd (DHS)
Avdelningen för livsmedelskontroll, avdelningen för miljöskydd och avdelningen för enskilt avlopp, hälsoskydd och områdesskydd deltar i ett utvecklingsprojekt tillsammans med IT-leverantören Tieto med att utveckla ett nytt IT-stöd för miljö- och livsmedelstillsyn. Första driftsättning planeras till hösten 2020. Därefter förväntas vidareutveckling pågå under 2021-2022. IT-stödet bygger på en modern plattform som bland annat ska göra det möjligt att införa nya tekniska stöd vid inspektioner. Det nya IT-stödet ska även göra det möjligt att på ett enklare sätt

integrera olika e-tjänster som till exempel kan underlätta för kunden att lämna in och ta del av handlingar digitalt, följa sitt ärende löpande och enklare och snabbare kommunicera med ansvarig handläggare. En viktig integration handlar om att kunna hämta information från handläggarsystemet till ett statistiksystem för att säkerställa att förvaltningen har tillgång till information för att i större utsträckning tillämpa datadriven verksamhetsutveckling. En annan viktig integration handlar om att kunna hämta information från handläggarsystemet till en karttjänst för att kombinera verksamhetsinformationen med geografisk information i kartan.

- **E-arkiv**
Arbete pågår även med att införa e-arkivering för samtliga verksamheter inom förvaltningen för att bevara och tillgängliggöra information digitalt från nuvarande och kommande IT-stöd. I förlängningen möjliggör det även att information kan bli tillgänglig digitalt för så väl verksamhet som allmänhet och forskning.
- **Digitala arbetssätt**
Övergången till digitala arbetssätt och en papperslös arbetsplats kräver ett stort arbete med att anpassa processer och rutiner för hur ärenden handläggs och hur informationen förvaltas från att den kommer in till eller uppstår i verksamheten till dess att den arkiveras eller gallras. Det ställer till exempel högre krav på kartlagda och enade arbetsprocesser, skydd av informationen i form av sekretess- och behörighetshantering och kontinuitetsplanering i händelse av driftstopp i någon del av den digitala kedjan.

